

**“Stichting De Samenwerking”
Pensioenfonds voor het
Slagersbedrijf**

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	4
Voorwoord.....	5
1 Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	7
2 Karakteristieken van het fonds	9
2.1 Inleiding.....	9
2.2 Over het fonds	9
2.2.1 Naam en vestigingsplaats.....	9
2.2.2 Profiel van het fonds	9
2.2.3 Doelstelling, missie en visie.....	9
2.3 De organisatie van het fonds	11
2.3.1 Het Bestuur.....	11
2.3.2 Het Verantwoordingsorgaan	12
2.3.3 De Raad van Toezicht	13
2.3.4 De Commissie van Scheidslieden	13
2.3.5 Adviescommissie bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten	13
2.3.6 Uitbesteding & advisering	13
3 Verslag van het Bestuur	15
3.1 Inleiding.....	15
3.2 Hoofdlijnen.....	15
3.2.1 Ontwikkeling financiële positie	15
3.2.2 Ontwikkelingen en uitvoering pensioenregeling.....	16
3.2.3 Goed pensioenfondsbestuur	20
3.2.4 Communicatie	30
3.2.5 Toezichthouders AFM en DNB.....	31
3.2.6 Ontwikkelingen in 2020 en verder	32
3.3 Financieel beleid	35
3.3.1 Inleiding	35
3.3.2 Financiële kerncijfers.....	35
3.3.3 Premiebeleid	36
3.3.4 Toeslagbeleid en kortingsbeleid.....	38
3.3.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer	39
3.3.6 Kosten uitvoering vermogensbeheer	42
3.3.7 Actuarieel	45
3.4 Risicobeleid	47
3.4.1 Algemeen.....	47
3.4.2 Risk Governance	47

3.4.3	Strategische risico's	49
3.4.4	Risicohouding, risicobereidheid en normenkader	49
3.4.5	Integraal Risicomanagement	51
3.5	Beleggingsbeleid	56
3.5.1	Strategisch beleid	56
3.5.2	Portefeuillebeleid 2020	56
3.5.3	Beleggingsresultaat 2020	57
3.5.4	Macro- economische ontwikkelingen en marktontwikkelingen	58
3.5.5	Maatschappelijk verantwoord beleggen	58
3.5.6	Risicoparagraaf vermogensbeheer	59
3.5.7	Z-score en performancetoets	60
3.5.8	Vooruitblik	61
	VERANTWOORDING EN TOEZICHT	62
	Verslag van het verantwoordingsorgaan	63
	Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan	70
	Verslag van de Raad van Toezicht	71
	Reactie van het Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht	73
	JAARREKENING	74
	Balans per 31 december	75
	Staat van baten en lasten	76
	Kasstroomoverzicht	77
	Toelichting op de grondslagen	78
	Toelichting op de balans	86
	Toelichting op de staat van baten en lasten	105
	OVERIGE GEGEVENS	113
	Actuariële verklaring	114
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	116
	BIJLAGEN	117
	Volumeveranderingen	118
	Kenmerken pensioenregeling	122
	Bestuur en Commissies	124
	Bestuur	124
	Het verantwoordingsorgaan	127
	De Raad van Toezicht	127
	Samenwerkende organisaties	129
	Interne partijen	129
	Externe partijen	129
	Begrippenlijst	131

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

In dit verslag blikken we terug op 2020, dat de geschiedenis zal ingaan als een zwaar jaar. Velen zijn op de een of andere manier geraakt door COVID-19. Bij het uitkomen van het jaarverslag voor “Stichting De Samenwerking”, Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf (verder: het fonds), bevindt de wereld zich nog steeds in de coronacrisis. Deze crisis heeft een ongekende impact op de samenleving en economie.

Het bestuur houdt de situatie goed in de gaten en reageert als dat nodig is, maar het fonds houdt ook in deze tijd de lange termijn in de gaten. Pensioen is en blijft een zaak voor de lange termijn. De wereld bevindt zich nog steeds in de coronacrisis. Dit raakt ook het fonds, maar het is nog te vroeg om nu al te kunnen zeggen wat dit precies gaat betekenen voor de toekomstige pensioenen van de deelnemers.

Wat stond er in 2020 op de agenda van het fonds? In het bijgaand jaarverslag leest u welke werkzaamheden, beleid en pensioenontwikkelingen gedurende het jaar centraal stonden. Ook leest u in dit jaarverslag hoe onze financiële positie was op 31 december 2020 en welke resultaten het fonds heeft behaald.

Naast de kerncijfers, missie, visie en strategie, beschrijving van de organisatie, kenmerken van de pensioenregeling en het verslag van het bestuur gaan we uitgebreid in op de beleidsmatige onderwerpen die in 2020 een rol speelden.

Een belangrijk aandachtspunt in 2020 was de continuïteit van de pensioenuitvoering door Administratie Groep Holland (hierna: AGH). Sinds 2017 voert AGH de administratie voor het pensioenfonds uit. De activa van AGH is per 1 januari 2021 overgenomen door Appel Pensioenuitvoering B.V. Hierdoor is de continuïteit van de pensioenuitvoering voor het fonds gewaarborgd.

Het bestuur besteedde in 2020 wederom veel aandacht aan de communicatie met alle betrokkenen. Er kwamen meerdere nieuwsbrieven uit en tijdens pensioensprekuren konden deelnemers vragen stellen. Door Covid-19 werden de spreekuren telefonisch gedaan. Ook zijn de deelnemers en andere belanghebbenden goed op de hoogte gehouden inzake de gevolgen van deze crisis.

Binnen het bestuur is er veel aandacht geweest voor de premie van 2021. De kostprijs van pensioen zal vanaf 2021 substantieel stijgen. Dit betekent dat er in 2020 voortdurend aandacht is geweest vanuit sociale partners in overleg met het bestuur wat dit betekent voor de premie van 2021 en verder. Voor het eerst in lange tijd hebben we de premie moeten verhogen. Vanwege de lagere verwachte rendementen voor de toekomst en de lage premiedekkingsgraad wordt de premie in 2021 verhoogd van 20,3% tot 24,3%. Daarbij bedraagt het opbouwpercentage 1,2% vanaf 2021. Tot nu toe was dit 1,6%. De pensioenleeftijd gaat vanaf 2021 omhoog naar 68 jaar.

Het bestuur heeft het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen aangepast en aan de fiduciair manager gevraagd hier uitvoering aan te geven. We focussen in onze beleggingen nu nog meer op een positieve bijdrage aan onze maatschappij, op de voorwaarde dat er voldoende rendement wordt gemaakt. Het fonds onderschrijft de noodzaak om de doelen van het Akkoord van Parijs te behalen. Dit heeft ook impact op de manier waarop geld naar beleggingen gealloceerd moet worden. Het fonds heeft ervoor gekozen om de komende jaren te streven naar het behalen van de “Paris Aligned Benchmark” voor wat betreft CO2-reductie.

Verderop vindt u ook de verslagen van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht in dit jaarverslag, evenals de verklaringen van de externe actuaire en de externe accountant over het jaarverslag.

In het financiële deel van het jaarverslag ziet u de jaarrekening. Het vermogen van het fonds is in 2020 is gestegen, en was in 2020 continu voldoende om alle opgebouwde pensioenen te dekken. De buffers waren echter niet op het voorgeschreven niveau. Qua beleggingen was 2020 een goed jaar. Het jaar 2020 is afgesloten met een rendement op de beleggingen van 10,8%. Dit is het resultaat van een waardestijging van de aandelen en daling van de rente. Die dalende rente zorgde ervoor dat onze verplichtingen stegen. Dat resulteerde in een daling van onze dekkingsgraad. De financiële positie van het fonds was niet voldoende om een toeslag te geven.

Speciale dank gaat uit naar de heer W. van den Brink die vele jaren werkgeversvoorzitter van het fonds is geweest, en per 1 januari 2021 het bestuur heeft verlaten. Wij willen daarnaast iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het fonds, bij dezen bedanken.

John Klijn
Werknemersvoorzitter

Laetitia de Leede
Werkgeversvoorzitter

BESTUURSVERSLAG

1 Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal werkgevers	2.078	2.050	2.041	2.088	2.397
Aantal verzekerden					
Deelnemers	14.035	13.865	14.672	14.639	13.451
- waarvan premievrije opbouw AO	514	548	586	608	622
Gewezen deelnemers (slapers)	47.730	49.336	48.216	47.337	46.340
Pensioengerechtigden	12.201	11.677	11.305	10.635	9.957
Ouderdomspensioen	8.904	8.497	8.178	7.566	7.199
Weduwnpensioen	2.699	2.611	2.574	2.547	2.320
Weduwnaarspensioen	545	524	499	486	399
Wezenpensioen	53	45	54	36	39
Pensioenregeling					
Premiepercentage Ouderdomspensioen	20,30%	20,30%	20,30%	20,30%	20,30%
Uurfranchise (x € 1,00)	7,12	6,95	6,73	6,64	6,53
VPL regeling - vanaf 1 mei 2015	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Opbouwpercentage per dienstjaar ouderdomspensioen	1,60%	1,60%	1,60%	1,60%	1,60%
Toeslag op pensioen en -aanspraken per:	1-1-2021	1-1-2020	1-1-2019	1-1-2018	1-1-2017
Actieven	0,00%	0,00%	0,31%	0,12%	0,00%
Gewezen deelnemers en gepensioneerden	0,00%	0,00%	0,31%	0,12%	0,00%
Korting op pensioen en -aanspraken	In 2020	In 2019	In 2018	In 2017	In 2016
Actieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Gewezen deelnemers en gepensioneerden	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Premies					
Feitelijke premie	39.193	41.490	36.104	35.751	32.159
Kostendeekkende premie	73.698	65.986	54.755	56.616	44.863
Gedempte kostendeekkende premie	38.047	39.429	33.725	33.995	28.763
Uitkeringen ¹	46.480	44.184	42.566	40.870	40.829
Kosten²					
Uitvoeringskosten	4.238	3.754	3.538	5.116	4.408
Uitvoeringskosten per deelnemer	162	147	136	202	188
Kosten vermogensbeheer	4.835	6.853	9.348	10.241	11.112
Kosten vermogensbeheer per deelnemer	261	272	360	405	475
Kosten vermogensbeheer als percentage van het belegd vermogen per deelnemer	0,32%	0,40%	0,44%	0,50%	0,54%

BESTUURSVERSLAG

	2020	2019	2018	2017	2016
Aanwezig vermogen	2.941.134	2.669.292	2.310.839	2.319.294	2.240.785
Minimaal vereist eigen vermogen	115.615	103.215	90.702	88.114	90.454
Reserves	161.691	186.203	182.278	258.130	140.352
Vereist eigen vermogen	409.480	375.235	352.248	368.216	359.517
Pensioenverplichtingen	2.779.443	2.483.089	2.128.561	2.061.163	2.100.263
UFR dekkingsgraad	105,8%	107,5%	108,6%	112,5%	106,7%
Vereiste dekkingsgraad	114,7%	115,1%	116,6%	117,9%	117,1%
Beleidsdekkingsgraad	101,5%	106,7%	112,1%	111,1%	101,5%
Reële dekkingsgraad	83,2%	85,8%	91,1%	89,7%	82,7%
Resultaat	-24.512	3.925	-75.852	-75.852	117.609
Beleggingsportefeuille					
Negatieve derivaten	-	-	-	7	1
Vastgoedbeleggingen	335.159	287.056	276.825	253.308	345.719
Aandelen	883.627	722.081	722.824	777.664	696.041
Vastrentende waarden	1.727.336	1.643.080	1.297.755	1.047.891	1.070.077
Derivaten	1.329	1.881	-24	2.349	856
Overige beleggingen	17.691	31.386	26.080	237.396	128.268
	2.965.142	2.685.484	2.323.460	2.318.614	2.240.962
Beleggingsrendement					
Belegd vermogen ³	2.957.013	2.669.194	2.318.614	2.320.957	2.227
Beleggingsopbrengsten ⁴	285.521	363.329	2.767	88.674	188.411
Vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten)	11.566	10.264	9.490	8.357	8.924
Transactiekosten	2.726	1.752	982	2.412	1.552
Kosten vermogensbeheer als % van het belegd vermogen (excl. Transactiekosten)	0,39%	0,38%	0,41%	0,36%	0,40%
Transactiekosten als % van het belegd vermogen	0,09%	0,07%	0,04%	0,10%	0,07%
Totaal rendement portefeuille	10,93%	15,90%	0,29%	4,11%	7,20%
Benchmarkrendement portefeuille	10,37%	16,10%	3,80%	3,86%	9,00%

- [1] Onder "uitkeringen" verstaan wij de betaalbaar gestelde uitkeringen, inclusief afkopen van kleine pensioenen van gewezen deelnemers.
- [2] Voor de kosten verwijzen wij naar de kosten uitvoering pensioenbeheer in paragraaf 3.3.5.
- [3] Het belegd vermogen is exclusief beleggingsdebiteuren, liquide middelen en beleggingscrediteuren.
- [4] De regel Beleggingsopbrengsten omvatten mede het resultaat op de portefeuille ter afdekking van het renterisico, de rentehedge. De rentehedge is bedoeld om fluctuaties van de beleidsdekkingsgraad te beperken die ontstaan door waardeveranderingen van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van rentebewegingen. Daarmee staat deze hedge naast de actief beheerde beleggingsportefeuille. Het resultaat op de rentehedge wordt daarom afzonderlijk van het rendement op de beleggingsportefeuille gerapporteerd. Het bedrag is inclusief het beleggingsresultaat dat aan de VPL-regeling wordt toegerekend.

2 Karakteristieken van het fonds

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het fonds is opgebouwd en hoe het functioneert. Allereerst volgen het profiel, de doelstelling, missie en visie en een aantal algemene gegevens van het fonds. Vervolgens wordt beschreven hoe het fonds is georganiseerd, welke organen en partijen een rol spelen en wat hun taken en verantwoordelijkheden zijn.

2.2 Over het fonds

2.2.1 Naam en vestigingsplaats

Het fonds is opgericht op 30 december 1950 en is statutair gevestigd in 's-Gravenhage. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in 's-Gravenhage onder nummer 41149565. De laatste statutenwijziging vond plaats op 23 maart 2018. Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de vereniging voor het behartigen van de belangen van de pensioenfonds in Nederland.

2.2.2 Profiel van het fonds

Het fonds regelt de pensioenen voor werknemers en oud -werknemers in het slagersbedrijf. Het gaat hierbij om werknemers van de volgende werkgevers:

- Slagers:
 - Het bedrijfsmatig bewerken of bereiden van vlees tot (toebereide) waren voor menselijke consumptie;
 - De verkoop daarvan aan particulieren, horeca of instellingen;
 - De voorverpakkingsbedrijfsactiviteiten en de centrale slagerij-activiteiten.
- Het deel van de onderneming waarin wordt voorverpakt; het bedrijfsmatig be- en/of verwerken en verpakken van vlees voor consumenten.
- Centrale slagerijen; slagers die leveren aan filialen van een lid van de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Levensmiddelen (VGL) en/of aan zelfstandige supermarktondernemers die de handelsnaam van een lid van de VGL voeren.

Om onder de werkingssfeer te vallen, geldt ook dat deze bedrijven:

- Werken met vlees. Met vlees bedoelen we delen van slachtdieren: runderen, schapen, varkens, geiten en eenhoevige dieren die tot menselijk voedsel kunnen dienen.
- Voor méér dan vijftig procent (50%) van de totale loonsom aan deze activiteiten betalen.

Werkgevers- en werknemersorganisaties hebben samen besloten voor de hele bedrijfstak een pensioenregeling te treffen. Werkgevers zijn verplicht werknemers te laten deelnemen.

Het fonds houdt zich in de eerste plaats bezig met de uitvoering van het pensioenreglement, het innen van premies, het uitkeren van pensioenen en het beheren van de pensioengelden. Het fonds volgt daarbij alle veranderingen op het gebied van pensioenen en sociale zekerheid, en speelt zoveel mogelijk actief in op de behoeften van werkgevers en werknemers. Daarnaast verzorgt het fonds voorlichting over de regelingen.

2.2.3 Doelstelling, missie en visie

Doelstelling

Het doel van het fonds is om nu en in de toekomst uitkeringen te verstrekken aan gepensioneerden en nabestaanden bij ouderdom en overlijden. Om dit doel te realiseren, int het fonds premies bij de aangesloten werkgevers in overeenstemming met de statuten en het pensioenreglement. De verkregen middelen worden beheerd en belegd.

BESTUURSVERSLAG

Missie

Het fonds verzorgt in opdracht van sociale partners een degelijke, maatschappelijk verantwoorde en betrouwbare pensioenregeling voor deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden in de slagersbranche tegen aanvaardbare kosten.

Visie

De belanghebbenden staan bij het fonds voorop. Het fonds wil een degelijk, duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn dat de financiële verplichtingen nu en in de toekomst waar kan maken.

Daarbij wil het fonds voorbereid zijn op het toekomstig pensioenstelsel en andere veranderingen, waardoor de belangen van de deelnemers op lange termijn worden gewaarborgd. Hierbij is de dialoog met de sociale partners van belang, maar handelt het fonds ook vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid.

Het fonds streeft naar een goed pensioen nu en in de toekomst tegen een zo stabiel mogelijke premie. Een goed en verantwoord beleggingsbeleid maakt dit mogelijk tegen een kostenefficiënte uitvoering. Het uitvoeren van de pensioenregeling geschiedt correct en maatschappelijk verantwoord. Het beleggingsbeleid sluit aan bij de risicohouding van belanghebbenden, en draagt tegelijkertijd bij aan een duurzame maatschappij.

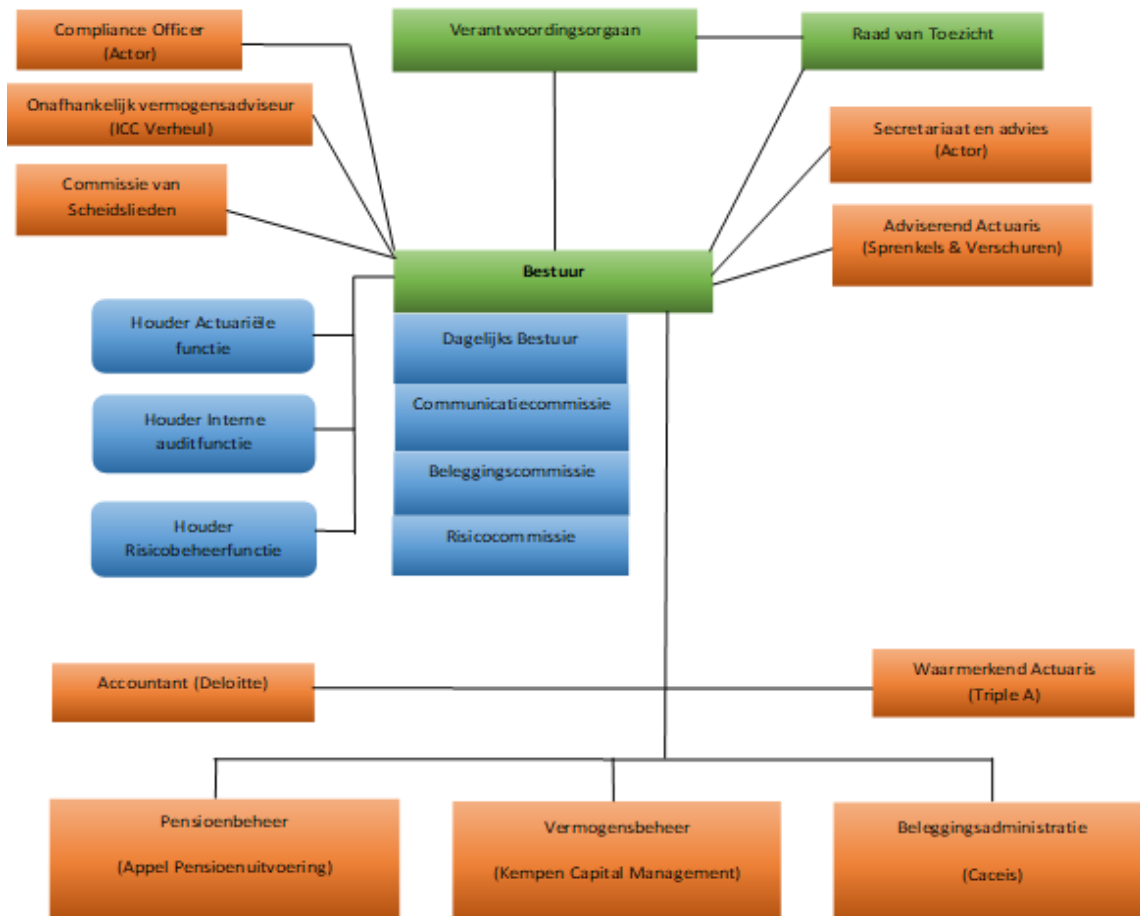
Daarnaast streeft het fonds naar een breed risicodraagvlak voor behoud van evenwichtigheid, solidariteit en collectiviteit. Het fonds betreft zijn belanghebbenden actief bij de uitvoering van de pensioenregeling. Transparantie en begrijpelijkheid en heldere communicatie staan hierbij voorop. Vertrouwen en deskundigheid vormen de basis voor het handelen van het fonds.

Strategische doelstellingen

1. Het doel van het fonds is om nu en in de toekomst een goed pensioen te genereren voor deelnemers, gepensioneerden en nabestaanden bij ouderdom en overlijden. Hiertoe worden de ontvangen gelden beheerd en belegd, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten, de risicohouding en ambitie die samen met de sociale partners zijn vastgesteld.
2. Het fonds draagt er zorg voor dat het zelfstandig bestaansrecht van het fonds om uitvoering te geven aan de doelstelling een zo goed mogelijk pensioen voor deelnemers te realiseren, periodiek wordt geëvalueerd.
3. Het zorgdragen voor een correcte, flexibele, verantwoorde en (kosten-) efficiënte uitvoering.
4. Het fonds communiceert met alle stakeholders op een open en heldere wijze teneinde hen bij de uitvoering van de regeling te betrekken en voldoende draagvlak te creëren.

2.3 De organisatie van het fonds

De relatie tussen het Bestuur, de andere fondsorganen, de adviseurs en de uitvoerders worden in onderstaand organogram weergegeven.

2.3.1 Het Bestuur

Per 1 januari 2020 bestaat het Bestuur uit twaalf leden, waarvan zes leden worden voorgedragen door de werkgeversvereniging in de slagers sector en vier leden worden voorgedragen door de werknemersorganisaties in de slagers sector. Daarnaast worden twee leden gekozen door de gepensioneerden.

Het Bestuur is belast met het beheer van het fonds. Het Bestuur kan uit zijn midden commissies instellen met of zonder een bepaald mandaat. Het Bestuur kan zich laten adviseren door deskundigen. Het Bestuur kan werkzaamheden uitbesteden. Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het vaststellen en/of wijzigen van de statuten en de reglementen en is daarmee verantwoordelijk voor het pensioenbeleid. De beide voorzitters van het bestuur vormen het Dagelijks Bestuur en vertegenwoordigen gezamenlijk het Bestuur.

Het Bestuur heeft de volgende vaste commissies ingesteld:

- De Beleggingscommissie;
- De Risicocommissie;
- De Communicatiecommissie.

In 2020 is het Bestuur elf keer bij elkaar geweest. In de bestuursvergaderingen komen alle onderwerpen het fonds aangaande, aan de orde. In de drie bestuurlijke commissies worden onderwerpen voorbereid, uitgediept en uitgewerkt.

Het Dagelijks Bestuur is in 2020 negenmaal bijeengewees. Het dagelijks bestuur heeft tot taak om:

- a. In overeenstemming met de door het bestuur vastgestelde richtlijnen en genomen beslissingen de dagelijks voorkomende zaken af te doen, waartoe het zo dikwijls als de voorzitters dat nodig achten vergadert.
- b. Werkzaamheden voor te bereiden, welke overeenkomstig de statuten tot de taak van het bestuur behoren.
- c. In spoedeisende gevallen beslissingen te nemen, welke in beginsel aan het bestuur toekomen, mits deze op de eerstvolgende vergadering van het bestuur ter ratificatie worden voorgelegd.

In de vergadering van de Beleggingscommissie komen met name het beleggingsbeleid en de beleggingsresultaten aan de orde. Omdat in deze commissie onderwerpen aan de orde komen die gevolgen kunnen hebben voor de financiële positie van het fonds, heeft deze commissie een beperkt mandaat om namens het fonds (snel) besluiten te nemen.

De Risicocommissie onderzoekt en beoordeelt alle risico's van en voor het fonds, en geeft hierover gevraagd en ongevraagd advies aan het Bestuur.

De Communicatiecommissie adviseert het bestuur over de communicatievisie en het communicatiebeleid van het fonds beoordeelt en monitort de communicatie door het fonds, volgt de ontwikkelingen op pensioencommunicatiegebied, monitort de reputatie en het imago van het fonds en bewaakt de kosten van de communicatieactiviteiten.

Er zijn drie sleutelhouders, namelijk Sleutelhouder Actuariel, Sleutelhouder Interne audit en Sleutelhouder Risicomanagement. Op dit moment zijn de sleutelhouders Actuariel en Risicomanagement extern belegd, bij respectievelijk de heer Veerman van Triple A en de heer Dijkstra van Sprenkels en Verschuren. De Sleutelhouder Interne Audit was intern belegd bij de heer Jansen en wordt in 2021 opgevolgd intern door de heer Van Amerongen.

Onder de opdracht van de Sleutelhouder Interne audit vallen het inrichting geven aan de processen rondom de interne auditfunctie, het toepassen van de audit jaarcyclus, beoordeling van de uitgevoerde audits, het beoordelen van de auditbevindingen, het bepalen van de consequenties voor het pensioenfonds en het bewaken van de noodzakelijke vervolgstappen.

Onder de opdracht van de Sleutelhouder Risicomanagement valt:

- De inrichting van de processen risicobeheer;
- Het inrichten en onderhouden van methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersen van risico's;
- De risicobeoordeling (proces en inhoud);
- Controleren risicobeheersing;
- Het inrichten en onderhouden van de rapportages;
- Risico-alertheid bevorderen;
- De advisering vanuit de controlefunctie.

De Sleutelhouder risicomanagement is tevens de voorzitter van de risicocommissie. De Sleutelhouder risicomanagement rapporteert zijn bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur en op gezette tijden aan de voorzitter van de Raad van Toezicht.

De Sleutelhouder actuariel is uitbesteed aan de certificerend actuaris.

2.3.2 Het Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop dit wordt gevoerd.

Het Verantwoordingsorgaan bestaat met ingang van 1 januari 2021 uit zeven leden.

Hiervoor bestond het Verantwoordingsorgaan uit 12 leden. Deze leden waren benoemd door de volgende organisaties:

- FNV;
- CNV Vakmensen;
- Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie (KNS);
- Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO);

Van deze leden vertegenwoordigden vijf de deelnemers, drie de gepensioneerden en vier de werkgemers.

Met ingang van 1 januari 2021 worden de leden benoemd door de volgende organisaties:

- FNV;
- CNV Vakmensen;
- Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie (KNS).

Van deze leden vertegenwoordigden drie de deelnemers, twee de gepensioneerden en twee de werkgevers.

Het verslag van de Verantwoordingsorgaan is opgenomen in hoofdstuk 4.

2.3.3 De Raad van Toezicht

Als gevolg van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen is per 1 juli 2014 de Raad van Toezicht benoemd als intern toezicht. Dit intern orgaan heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad van Toezicht onderhoudt een actieve dialoog met het Bestuur en is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging door het Bestuur. De Raad van Toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het Verantwoordingsorgaan. De Raad van Toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van de normen in de Code Pensioenfondsen.

De Raad van Toezicht doet in hoofdstuk 5 verslag van zijn bevindingen.

2.3.4 De Commissie van Scheidslieden

De Commissie van Scheidslieden bestaat uit drie onafhankelijke leden en behandelt geschillen tegen besluiten van het fonds. Tegen besluiten van het Bestuur, die geen algemene strekking hebben, is beroep mogelijk bij de commissie. Dit recht bestaat voor betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers. De commissie geeft een bindend advies.

De commissie bestaat uit drie onafhankelijke leden: een voorzitter, een lid namens de werkgevers en een lid namens de werknemers. In 2019 zijn er vier zaken aanhangig gemaakt. Eén zaak is ingetrokken en drie zaken zijn behandeld in 2020.

2.3.5 Adviescommissie bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten

De Adviescommissie bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten adviseert het Bestuur in bezwaarschriftprocedures tegen vrijstellingsbeslissingen. Deze commissie heeft voor het laatst in 2003 het Bestuur geadviseerd. Sindsdien zijn geen bezwaarschriften ingediend.

2.3.6 Uitbesteding & advisering

Het Bestuur heeft:

- Vanaf 1 januari 2017 de uitvoering van het pensioenbeheer uitbesteed aan AGH, De activa van AGH is per 1 januari 2021 overgenomen door Appel Pensioenuitvoering B.V.,
- Het fiduciair vermogensbeheer uitbesteed aan Kempen Capital Management N.V. en
- De uitvoering van het (directe) vastgoedbeheer uitbesteed aan Syntrus Achmea Real Estate & Finance.

De beleggingsadministratie wordt uitgevoerd door Caceis. Het Bestuur heeft AGH, Kempen Capital Management, Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Caceis gemandateerd voor de hieraan verbonden werkzaamheden.

Het fonds en AGH hebben de afspraken betreffende uitbesteding vastgelegd in een Overeenkomst van Pensioenbeheer. Deze Overeenkomst van Pensioenbeheer is eind 2020 verlengd voor een periode van drie jaar tot en met 31 december 2023. Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Beide overeenkomsten voorzien in een procedure om de bestaande dienstverlening aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. In overleg tussen het Bestuur en AGH worden daarover afspraken gemaakt en contractueel vastgelegd. De activa van AGH is per 1 januari 2021 overgenomen door Appel Pensioenuitvoering B.V.

Het fonds en Kempen Capital Management N.V. hebben de afspraken betreffende uitbesteding vastgelegd in een Overeenkomst van Vermogensbeheer. Nadere afspraken zijn vastgelegd in een Service Level Agreement.

Actor Bureau voor Sectoradvies adviseert het Bestuur, alle commissies, het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht op alle aandachtsgebieden.

BESTUURSVERSLAG

Sinds 1 januari 2016 verzorgt Actor de volledige ondersteuning van het fonds. Per 1 september 2018 levert Actor ook de communicatieadviseur ten behoeve van de ondersteuning op het gebied van niet-wettelijke en beleidsmatige communicatie. In november 2019 is besloten om de communicatie weer volledig bij destijds AGH te leggen.

Appel Pensioenuitvoering adviseert het Bestuur en de Communicatiecommissie over communicatieve en administratieve zaken. Ten aanzien van de communicatie gaat het dan om het gebied van de wettelijke en uitvoerende communicatie. Kempen Capital Management en ICC Verheul adviseren het Bestuur en de Beleggingscommissie over het vermogensbeheer in de breedste zin des woords. Sprenkels en Verschuren adviseert het Bestuur op actuair gebied.

Het Bestuur heeft Deloitte aangesteld om het jaarverslag en de staten voor De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) te controleren. De accountant doet verslag van zijn bevindingen in de vorm van een accountantsverslag aan het Bestuur. In de bestuursvergadering, waarin de jaarstukken worden besproken, is de accountant aanwezig. De accountant voert haar controlewerkzaamheden uit aan de hand van de dossiers van de Interne Accountantsdienst van Appel Pensioenuitvoering.

Het Bestuur heeft Triple A - Risk Finance Certification benoemd als waarmerkend actuaris. De waarmerkend actuaris maakt jaarlijks een actuair verslag waarin een verklaring wordt opgenomen van zijn bevindingen bij de jaarlijkse verslagstaten. Hij toetst de fondsmiddelen en beoordeelt de vermogenspositie van het fonds. Hierbij gaat hij uit van de gegevens van de accountant. De waarmerkend actuaris is onafhankelijk van het fonds en verricht geen andere werkzaamheden voor het fonds. De waarmerkend actuaris is aanwezig bij de bestuursvergadering waarin de jaarstukken worden besproken.

Actor Bureau voor Sectoradvies bereidt alle vergaderingen voor, voert voor het fonds het secretariaat, postadres en archief, en is eerste aanspreekpunt voor het fonds en het Bestuur buiten de vergaderingen om.

3 Verslag van het Bestuur

3.1 Inleiding

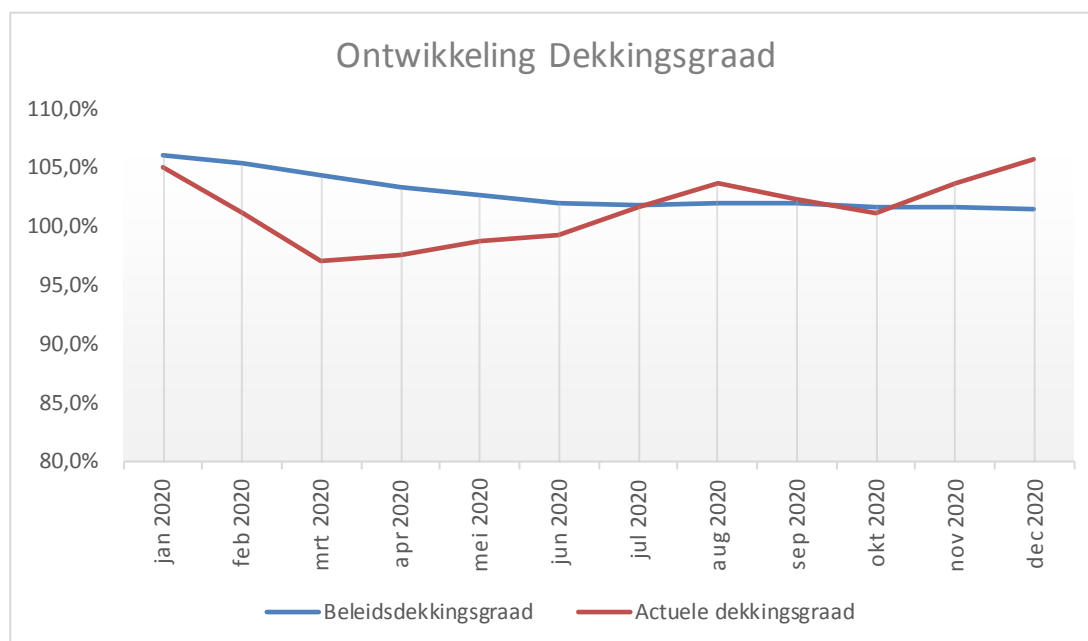
In dit hoofdstuk brengt het bestuur verslag uit over het gevoerde beleid en de ontwikkelingen in 2020. Begonnen wordt met de hoofdlijnen van beleid, waarin onder andere de pensioenregeling, communicatie en goed pensioenfondsbestuur aan de orde komen.

3.2 Hoofdlijnen

Deze paragraaf begint met de ontwikkeling van de financiële positie en de belangrijkste ontwikkelingen rondom de pensioenregeling. Vervolgens gaat het bestuur in op het gevoerde beleid rondom de thema's goed pensioenfondsbestuur en communicatie. Het toezicht door de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) en DNB komt daarna aan bod. Afgesloten wordt met de meest relevante ontwikkelingen in 2020 en verder.

3.2.1 Ontwikkeling financiële positie

Het gehele jaar 2020 was er bij het fonds sprake van een tekortsituatie. De waarde van de beleggingen was echter continu meer dan de waarde van de pensioenen en de buffer voor algemene risico's. Deze financiële positie wordt uitgedrukt in de beleidsdekkingsgraad. Op 31 december 2020 was deze 105,8%. Op 31 december 2019 was de beleidsdekkingsgraad 101,5%.

Het fonds heeft per 1 januari 2020 de pensioenen niet kunnen verhogen. De financiële positie van het fonds was onvoldoende om een toeslag te geven.

De UFR-dekkingsgraad is in 2020 gedaald van 107,5% naar 105,8%. Zakelijke waarden stegen uiteindelijk in waarde, ondanks de extreme volatiliteit in het eerste kwartaal. Een grote vastgoedtransactie aan het einde van het tweede kwartaal droeg ruim 2% bij aan de dekkingsgraad. Tegelijkertijd daalde de rente, waardoor de verplichtingen in waarde stegen. Netto was het effect licht negatief.

De beleidsdekkingsgraad is een 12-maands gemiddelde van de actuele dekkingsgraad. Deze is in 2020 gedaald van 106,7% naar 101,5%. Dit was vooral het gevolg van het slechte eerste kwartaal (met dalende rentes en aandelenkoersen).

De totale portefeuille heeft in 2020 een rendement behaald van +10,8%. De dekkingsgraad daalde omdat door de dalende rente de verplichtingen aanzienlijk stegen.

Met betrekking tot de onderliggende portefeuilles heeft de matchingportefeuille een positief rendement behaald van +15,8%. De rendementsportefeuille behaalde een rendement van 8,3%, waarbij vastgoed zoals eerder gezegd een grote bijdrage leverde. Ongeveer de helft (4,3% van de 8,3%) van het rendement werd door vastgoed behaald. De rest kwam overwegend van aandelen.

In de paragrafen 3.3 (Financieel beleid) en 3.5 (Beleggingsbeleid) wordt hier verder op ingegaan.

3.2.2 Ontwikkelingen en uitvoering pensioenregeling

Verhoging AOW-leeftijd

Op 4 juni 2019 hebben het kabinet, werknemers- en werkgeversorganisaties een principeakkoord bereikt over vernieuwing van het pensioenstelsel, een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd, arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen en over een pakket maatregelen dat het voor eenieder haalbaar maakt om gezond werkend het pensioen te bereiken.

De AOW-leeftijd gaat vanaf 1 januari 2013 in stappen omhoog naar 67 jaar. In 2015 gingen de Tweede en Eerste Kamer akkoord met een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd. De AOW-leeftijd wordt vanaf 2016 in stappen van drie maanden verhoogd, en vanaf 2018 in stappen van vier maanden. Daarmee werd de AOW-leeftijd 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Door het pensioenakkoord zal de AOW-leeftijd worden bevroren.

Daarin is afgesproken dat de AOW-leeftijd tot en met 2021 bevroren wordt op het huidige niveau van 66 jaar en vier maanden. Vervolgens stijgt de AOW-leeftijd in 2022 naar 66 jaar en zeven maanden, in 2023 naar 66 jaar en tien maanden en in 2024 naar 67 jaar.

Na 2024 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Door de stapsgewijze leeftijdsverhogingen in de AOW sluiten de pensioenleeftijd en de AOW-leeftijd vanaf 2013 niet meer op elkaar aan. De pensioenregeling van het fonds maakt het aansluiten mogelijk doordat vanaf 1 januari 2014 de ingangsdatum van het ouderdomspensioen uitgesteld en vervroegd kan worden, tot maximaal vijf jaar na de AOW-datum.

Nieuw pensioenakkoord

In 2020 is het principeakkoord verder uitgewerkt. De uitwerking zou volgens de zogenaamde roadmap een jaar duren. De uitwerking van het Pensioenakkoord was in handen van de zogenaamde stuurgroep met daarin vertegenwoordigers van het kabinet en werkgevers- en werknemersorganisaties, met als adviserend leden vertegenwoordigers van DNB, AFM, CPB, Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars.

Begin 2021 is het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Het is de planning dat de nieuwe wetgeving op 1 januari 2022 in werking treedt, waaronder het fiscaal kader. Er komt een overgangperiode, waarbij uiterlijk 1 januari 2026 het nieuwe kader van toepassing wordt op alle pensioenregelingen, bij alle pensioenuitvoerders. In 2036 is het einde van de transitieperiode. Uiterlijk per 1-1-2026 moeten alle pensioenregelingen bij alle pensioenuitvoerders (fondsen, verzekeraars en ppi's) zijn aangepast.

De uitwerking in de Hoofdlijnennotitie zal, volgens de stuurgroep, zorgen voor een duurzaam en houdbaar pensioenstelsel dat eerder perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen, wat ook betekent dat het pensioen directer meebeweegt met de ontwikkeling van de economie, pensioenen transparanter en persoonlijker worden en dat pensioenen beter aansluiten bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

Bij een dergelijk nieuw stelsel zijn er wel randvoorwaarden. Zo moeten ouderdomspensioenen levenslang blijven, is de herziening geen versobering, moet er voldoende ruimte zijn om de huidige doelstelling voor het te verwachten pensioen te realiseren en moeten premies en pensioenuitkeringen zo stabiel mogelijk zijn. Verder moet de overstap voor alle belanghebbenden en generaties evenwichtig uitpakken en moeten eventuele nadelen van de transitie adequaat worden gecompenseerd.

Bestaande pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen worden verder zoveel mogelijk meegenomen naar het nieuwgekozen pensioencontract. Tevens moeten pensioenuitvoerders voldoende ruimte houden om beleggingsrendement te boeken.

De sterke punten van het huidige stelsel worden behouden, maar er worden ook nieuwe punten geïntroduceerd. Het gevolg van dit nieuwe pensioenstelsel is dat alle pensioencontracten moeten worden aangepast, dus ook verzekerde regelingen.

Tot slot is afgesproken dat de overgang uitvoerbaar en financieel haalbaar moet zijn.

Er zijn straks twee soorten premieregelingen mogelijk:

1. Het Nieuwe Contract, ook wel genoemd het doorontwikkelde contract, en
2. De verbeterde premieregeling met eventueel optionele elementen.

Beide premieregelingen, en daarmee ook het nieuwe contract werken niet meer met aanspraken, dus ook niet met verplichtingen voor de pensioenuitvoerder.

Beide pensioenregelingen werken met projectierendement: premie en uitkering worden bepaald op basis van verwachte rendementen.

Verhoging pensioenleeftijd

Per 1 januari 2014 is de fiscale pensioenrichtleeftijd voor nieuwe pensioenopbouw verhoogd naar 67 jaar. Daarna is de pensioenrichtleeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. De verdere verhoging gaat met stappen van één jaar. Per 1 januari 2018 is de fiscale pensioenrichtleeftijd verhoogd naar 68 jaar. De komende jaren ligt de fiscale pensioenrichtleeftijd hoger dan de AOW-leeftijd. Het fonds heeft met ingang van 1 januari 2014 de pensioenrichtleeftijd op 67 jaar bepaald, en heeft per die datum alle opgebouwde aanspraken op 65 jaar actuariael neutraal omgerekend naar 67 jaar. Het fonds heeft besloten om de pensioenrichtleeftijd voor 2018 nog niet te verhogen naar 68 jaar, maar de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar aan te houden. In 2019 heeft het fonds dit besluit gehandhaafd. Met ingang van 1 januari 2021 heeft het fonds besloten om de pensioenrichtleeftijd toch te verhogen naar 68 jaar. Dit in het kader van de komende overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Verlaging opbouwpercentage en maximering pensioenopbouw

Sinds 2015 is het fiscaal maximale opbouwpercentage 1,875% voor middelloonregelingen en 1,657% voor eindloonregelingen. De bovengrens tot waar pensioenopbouw fiscaal wordt ondersteund, was in 2020 € 110.111.

Tevens is per 1 januari 2020 de maximering van € 110.111 ingeregeld in de pensioenadministratie van het fonds.

Sociale partners hebben besloten de gedempte premie vanaf 1 januari 2016 te baseren op het verwacht rendement. Uitgaande van de marktomstandigheden per 31 oktober 2015, kon het fonds bij een gelijkblijvende doorsneepremie van 20,3% een opbouwpercentage van 1,60% voor langere periode toekennen. Bij een opbouwpercentage van 1,60% is dan enige ruimte in de premie aanwezig om een beperkte tegenvaller te kunnen opvangen.

Nieuw financieel toetsingskader voor pensioenfondsen

De financiële regels voor pensioenfondsen staan in het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK). Dat nFTK is weer onderdeel van de Pensioenwet. Het nFTK werd op 1 januari 2015 van kracht. Dat betekende dat sociale partners en pensioenfondsbesturen in 2015 explicietere en vollediger afspraken over pensioen maakten. Sociale partners beslissen immers over de inhoud van de pensioenregeling en de bijbehorende parameters, zoals de franchise en/of het maximum pensioengevend salaris. Het bestuur zorgt voor de formele opdrachtaanvaarding.

Sociale partners in de slagerssector hebben overlegd over de pensioenregeling voor 2020, waarna zij hebben besloten om:

- Als premie-budget 20,3% van de pensioengrondslag beschikbaar te stellen;
- Het opbouwpercentage voor 2020 op 1,60% vast te stellen;
- De jaarfranchise vast te stellen op € 14.167.

Het bestuur van het fonds besloot deze kaders voor de pensioenregeling te aanvaarden, en stelde het premiepercentage vast op 20,3% van de pensioengrondslag met ingang van 1 januari 2020. Het verantwoordingsorgaan adviseerde hier 14 december 2019 positief op, waarbij het verantwoordingsorgaan aangaf van mening te zijn dat de samenstelling van de premie voor 2020 getuigt van evenwichtige belangenbehartiging.

Ambitie en risicohouding

Het nFTK heeft ook effecten op het indexatiebeleid, het premiebeleid en mogelijk ook op het beleggingsbeleid van het fonds.

In dit kader was het noodzakelijk dat sociale partners en bestuur in de slagerssector opnieuw hun ambities en risicohouding aangaande de pensioenregeling bepaalden en vastlegden. Het beleggingsbeleid moet in principe daarbij passen (in paragraaf 2.2. staat de tekst van de ambitie en risicohouding; in paragraaf 3.4.2 staat de volledige uitwerking).

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets geeft een pensioenfonds inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In de haalbaarheidstoetsen wordt steeds het pensioenresultaat over 60 jaar berekend. Bij een pensioenresultaat van 100% is de ambitie van het fonds over een periode van 60 jaar naar verwachting haalbaar. Het fonds heeft kortweg als ambitie om de pensioenen met de prijsinflatie mee te laten groeien (wat zorgt voor koopkrachtbehoud) en de pensioenopbouw tussentijds niet te verlagen.

Een pensioenfonds dient ondergrenzen te formuleren inzake het pensioenresultaat. In boekjaar 2015 heeft het fonds de volgende grenzen bepaald:

- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de UFR-dekkingsgraad bedraagt 90%.
- In een slechtweersscenario mag er maximaal 45% worden afgeweken van het verwachte pensioenresultaat.
- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit een dekkingsgraad die gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad bedraagt 95%.

Een pensioenfonds dient elk jaar een haalbaarheidstoets uit te voeren. Bij significante wijzigingen of bij een wijziging van de pensioenregeling voert het pensioenfonds een zogenaamde "aanvangshaalbaarheidstoets" uit. Het fonds heeft in 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd met rapportagedatum 1 januari 2015. Hierin is aangetoond dat het fonds voldoet aan de vastgestelde grenzen.

In 2020 heeft het fonds een jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd met rapportagedatum 1 januari 2020. De uitkomsten van deze haalbaarheidstoets waren als volgt:

- Het verwachte pensioenresultaat vanuit de UFR-dekkingsgraad komt uit op 98%.
- In het slechtweersscenario wordt er maximaal 32% afgeweken van het verwachte pensioenresultaat.

Uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets 2020 blijkt derhalve dat de door het fonds opgestelde grenzen niet worden overschreden.

Het verloop van het pensioenresultaat over de verschillende leeftijdscohorten is in lijn met afgelopen jaar.

Naar verwachting kan het fonds de gewenste ambitie waarmaken met het voorgenomen beleggingsbeleid. Het feitelijk gelopen risico komt nog overeen met de vastgestelde risicohouding van het fonds. Daarmee sluit voor het bestuur het huidige premiebeleid, het beleggingsbeleid en de risicohouding goed aan bij de ambitie van het fonds.

Herstelplan

Sinds 30 september 2011 heeft het fonds een reservetekort. Als gevolg hiervan heeft het fonds in december 2011 een lange termijn (15 jaar) herstelplan vastgesteld en ingediend bij DNB. Het herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Uit het herstelplan 2020 blijkt dat, naar verwachting, de financiële positie van het fonds in 2023 volledig is hersteld. Herstel werd verwacht binnen de gestelde hersteltermijn van 10 jaar en zonder aanvullende maatregelen. Dit herstelplan is voor 1 april 2019 naar DNB verzonden. DNB heeft op 6 juni 2020 schriftelijk verklaard in te stemmen met het herstelplan 2020.

Per 1 januari 2021 is het herstelplan wederom geactualiseerd. Uit het herstelplan blijkt dat, naar verwachting, de financiële positie van het fonds in 2024 volledig is hersteld. Herstel wordt verwacht binnen de gestelde hersteltermijn van 10 jaar en zonder aanvullende maatregelen.

Dit herstelplan is voor 1 april 2021 aan DNB toegezonden. DNB heeft op 19 mei 2021 schriftelijk verklaard in te stemmen met het herstelplan. De Corona-crisis in 2020 heeft genoemde herstelverwachtingen verstoord. De dekkingsgraad is gedaald en de markten blijven onzeker.

Overgangsregeling Inkoop oude diensttijd (Regeling voorwaardelijk pensioen)

Met de VUT of met prepensioen gaan is sinds 1 januari 2006 niet meer mogelijk voor mensen die geboren zijn na 1949. De regelingen voor vervroegd uittreden zijn daarom destijds aangepast.

Bij de afschaffing van VUT en prepensioen hadden werkgevers en werknemers in 2006 en 2007 de mogelijkheid om arbeidsvoorwaardelijke afspraken te maken over extra pensioenopbouw over verstreken dienstjaren (hierna: 'VPL' Vut, Prepensioen, Levensloop).

Cao-partijen maakten een overgangsregeling om de overgang naar pensioen op 65 jaar geleidelijk te laten verlopen. Werknemers die geboren zijn in de jaren 1950 tot en met 1981 en die in dienst waren zowel op 31 december 2006 als op 1 januari 2007, krijgen op bepaalde tijdstippen extra ouderdoms- en partnerpensioenaanspraken bij het fonds. Het fonds koopt deze extra pensioenaanspraken in. Daardoor wordt het voor deze werknemers beter haalbaar om eerder met pensioen te gaan.

De inkoop van extra pensioenaanspraken is niet vanzelfsprekend en gebeurt alleen als de deelnemer nog steeds in dienst is van een aangesloten slagersonderneming. Per 31 december 2011 en op 31 december 2016 heeft er inkoop plaatsgevonden van tweemaal 1/3 deel, en op 31 december 2021 volgt het laatste deel. Als de deelnemer eerder dan 31 december 2021 met pensioen gaat, worden in één keer de extra pensioenaanspraken ingekocht.

In 2007 zijn er afspraken gemaakt over de financiering van de pensioenregeling, waaronder de overgangsregeling. Vanaf dat moment droegen werknemers bij aan de premie voor de basisregeling. Verder zouden de werkgevers na afloop van de VUT-regeling 2% van het salaris aan premie betalen voor de overgangsregeling. De resterende financiering kwam ten laste van het fondsvermogen, dat op dat moment relatief groot was, met een dekkingsgraad van 165% eind 2007. Bij de inkoop zijn de juiste grondslagen gehanteerd, waardoor aan de wettelijke regels en het beleid van de DNB wordt voldaan.

Premie-inning vanaf 1 mei 2015

In 2005 hebben cao partijen in de slagersbranche besloten gebruik te maken van de fiscale mogelijkheden om voor de groep werknemers jonger dan 55 jaar de pensioenregeling te verbeteren. Daardoor was het voor deze groep mogelijk om maximaal twee jaar eerder te stoppen met werken. Dit werd gezien als een (beperkte) compensatie van het verlies aan VUT-rechten. Voor de financiering van deze extra pensioenopbouw zijn werknemers met ingang van 2005 een deel van de pensioenpremie gaan betalen. Daarnaast is afgesproken dat de VUT-premie met ingang van 2015 door werkgevers als zogenaamde VPL-premie zou worden doorbetaald.

Het fonds int vanaf 1 mei 2015 dus apart premie voor de VPL-overgangsregeling. Het betreft 2,0% over het loon (in 2020 tot maximaal € 57.232) zonder franchise. Periodiek wordt getoetst of deze premie toereikend is voor de VPL-overgangsregeling. Op grond van cao-afspraken komt deze premie volledig ten laste van de werkgever en is toereikend voor de VPL-overgangsregeling.

Klachten en geschillen

Het fonds kent een klachten- en geschillenprocedure.

Een klacht is een schriftelijke uiting van ontevredenheid door een persoon of werkgever gericht aan het fonds. Deze klacht wordt eerst door de uitvoeringsorganisatie beoordeeld en beantwoord. Als de klacht niet is opgelost, wordt de klacht voorgelegd aan het bestuur van het fonds. Het bestuur oordeelt of de klacht gegrond is.

Een geschil/bezwaar is een bijzondere klacht. Degene die bezwaar maakt is het niet eens met de toepassing van een van de reglementen van het fonds. Het gaat meestal om de toepassing van het pensioenreglement of het uitvoeringsreglement. Het bestuur oordeelt of het bezwaar gegrond is.

Als het bestuur de klacht/het bezwaar ongegrond verklaart, kan beroep worden ingesteld bij de Commissie van Scheidslieden. Als ook na het oordeel van de Commissie van Scheidslieden verschil van inzicht blijft bestaan, kan men zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen.

De klachtencoördinator onderzoekt eerst de klachten of bezwaren. Na onderzoek registreert hij die klachten of bezwaren en zorgt ervoor dat de procedure goed verloopt. De klachtencoördinator zorgt tijdig voor een schriftelijke reactie aan de klager en legt de klacht zo nodig voor aan het bestuur. In geval van een bezwaar zorgt hij ervoor dat het bestuur tijdig en goed geïnformeerd wordt over de inhoud ervan. Nadat het bestuur een besluit heeft genomen over het bezwaar, zorgt hij voor de uitvoering van het bezwaar.

De uitvoeringsorganisatie rapporteert per kwartaal aan het bestuur over de klachten/bezwaren. Door de uitvoeringsorganisatie zijn in 2020 de volgende klachten/ bezwaren geregistreerd:

- Er zijn 2 klachten geregistreerd, allebei opgelost in 2020; daarvan is 1 klacht voorgelegd aan het bestuur. Het betroffen klachten van werkgevers.

- Er zijn 7 bezwaren geregistreerd; waarvan 6 zijn opgelost in 2020 en 1 begin 2021. Het betroffen bezwaren van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Daarnaast zijn er bezwaren ingediend die na onderzoek door de klachtencoördinator zijn opgelost; dit was mogelijk omdat tijdens het onderzoek bleek dat het (bijvoorbeeld) ging om een verkeerde uitleg van het pensioenreglement, iemand niet viel onder de verplichtstelling van het fonds of bij nader inzien waardeoverdracht naar een ander pensioenfonds had plaatsgevonden.

De geregistreerde klachten/bezwaren zijn in de klachtenrapportages verwerkt en besproken met het Dagelijks Bestuur. Het DB is op deze wijze in de gelegenheid maatregelen te bespreken om herhaling van klachten of bezwaren te voorkomen. Vervolgens zijn de rapportages in de bestuursvergaderingen besproken.

Deels hadden de geregistreerde bezwaren betrekking op de gevolgen van ziekte en arbeidsongeschiktheid voor de pensioenopbouw bij het fonds. En deels ging het om het doorbetalen van tijdelijk partnerpensioen na het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Er was een groep pensioengerechtigden die al vóór 2014 recht kreeg op tijdelijk partnerpensioen, dat volgens het pensioenreglement van vóór 2014 werd uitgekeerd tot het bereiken van de oude AOW-leeftijd van 65 jaar. Voor die groep liep het tijdelijk partnerpensioen dus (na 1 januari 2014) niet door tot hun (nieuwe) AOW-leeftijd. Voor degenen die na 1 januari 2014 recht kregen/krijgen op tijdelijk partnerpensioen werd/wordt het partnerpensioen wel uitgekeerd tot de AOW-leeftijd van de partner. Naar aanleiding van een bezwaar tegen dit onderscheid, heeft het bestuur besloten dit onderscheid op te heffen. Het bestuur is van mening dat tijdelijk partnerpensioen bedoeld is om uit te keren tot de AOW-leeftijd van de partner.

Oude pensioenopgaven

Er komen bij het fonds verzoeken om pensioen binnen van oud-werknemers in onze sector. Zij hebben een oude pensioenopgave van het fonds bewaard en willen weten wat hun pensioen is. Zij staan echter niet meer in de huidige pensioenadministratie van het fonds en kunnen ook niet meer in oude documentatie worden getraceerd. Het zijn vrijwel altijd personen die vóór 1993 in de sector hebben gewerkt en daarna niet meer.

De uitvoeringsorganisatie (klachtencoördinator) onderzoekt deze gevallen en legt het altijd voor bij het bestuur. Het bestuur neemt dan een besluit of alsnog pensioen wordt toegekend.

3.2.3 Goed pensioenfondsbestuur

Deskundig en competent pensioenfondsbestuur

Het bestuur hecht er groot belang aan dat het fonds op deskundige wijze wordt bestuurd. Hoe zij hier vorm aan geeft, wordt afgesproken in een deskundigheidsplan. In dit plan staat het beleid rondom deskundigheid en zijn afspraken gemaakt over opleidingen om de kennis op peil te houden en te optimaliseren. Voor zowel ieder bestuurslid afzonderlijk als voor het bestuur als collectief geldt een minimumniveau.

Volgens de Pensioenwet moeten zowel de bestuurders van pensioenfonds, als degenen die het beleid van het pensioenfonds bepalen, geschikt zijn in verband met de uitoefening van het bedrijf van het pensioenfonds. In het bestuur dient daartoe volgens de Beleidsregel geschiktheid van DNB een zodanig niveau van kennis, vaardigheden en professioneel gedrag aanwezig te zijn dat het fonds, mede met het oog op de evenwichtige belangenbehartiging uit de Pensioenwet, behoorlijk wordt bestuurd. Als professioneel bestuurder beschouwt de toezichhouder de bestuurder die betrouwbaar, geschikt, onafhankelijk (doet wat goed is voor het fonds) en beschikbaar is (tijd heeft).

Het fonds heeft een geschiktheidsbeleidsplan vastgesteld, op basis van onder andere de Beleidsregel geschiktheid 2012 van DNB en de Code Pensioenfonds.

In dit plan is het deskundigheidsbeleid vastgelegd, inclusief de functieprofielen, de wijze van het evalueren van het functioneren en een procedure voor de aanname van nieuwe bestuursleden. Naast deskundigheid wordt ook naar competenties van (kandidaat-)bestuursleden gekeken. Nieuwe bestuursleden en wijzigingen van functie (bijvoorbeeld een bestuurslid, die voorzitter of lid van de Beleggingscommissie wordt) worden aan de vastgestelde functieprofielen getoetst. In het geschiktheidsbeleidsplan wordt ook ingegaan op de benodigde tijd en op de optie van het werken met aspirant-bestuursleden.

In 2020 was er één herbenoeming. Diverse bestuursleden hebben in 2020 opleidingen gevolgd om het gewenste individuele geschiktheidsniveau B te behalen. Het doel van het bestuur is dat alle bestuursleden dit niveau permanent hebben. In 2020 hebben alle bestuursleden, behalve het bestuurslid voor gepensioneerden niveau B.

BESTUURSVERSLAG

Naast het gewenste basisniveau werkt het bestuur continu aan permanente educatie om met name bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. In 2020 heeft het bestuur collectief opleidingen gevolgd over uitbesteding, toekomstbestendigheid pensioenfondsen en ontwikkelingen in de sector, pensioenakkoord en premiebeleid. Individueel hebben de bestuursleden SPO Leergangen op deskundigheidsniveau B gevolgd en diverse seminars en informatiebijeenkomsten bezocht.

Beloningsbeleid

Het fonds heeft een beloningsbeleid vastgesteld, waarbij de uitgangspunten van de Pensioenfederatie zijn gevolgd. Het betreft een beheerst en duurzaam beloningsbeleid, dat in redelijke verhouding staat tot de verantwoordelijkheid, functie-eisen en het tijdsbeslag van de leden van het bestuur, van het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht. Gemiddeld wordt van de twee voorzitters van het bestuur verwacht dat zij twee dagen per week besteden aan het besturen van het fonds. Hierin zijn ook studie, lezen, overleg, bijeenkomsten, commissies, en dergelijke begrepen. De overige bestuursleden worden geacht gemiddeld één dag per week te besteden aan het besturen van het fonds.

Voor de voorzitter van de Raad van Toezicht wordt ook uitgegaan van één dag per week. Van de overige leden van de Raad van Toezicht wordt uitgegaan van een halve dag per week.

Er is geen sprake van een prestatie-gerelateerde beloning en er is rekening gehouden met het feit dat een kritische opstelling niet mag worden belemmerd. Daarom worden er geen leningen verstrekt, noch hebben de leden andere financiële of niet-financiële voordelen. Ook worden er geen ontslagvergoedingen o.i.d. verstrekt. Indien een bestuurslid btw-plichtig is (bijvoorbeeld als ZZp'er), dan vergoedt het fonds deze btw.

Hoogte bedragen 2020 leden bestuur:

• Voorzitters	€ 14.077,42 per kwartaal
• Leden met commissie en/of SFH	€ 7.038,71 per kwartaal
• Leden zonder commissie	€ 5.630,97 per kwartaal
• Reiskosten	€ 0,28 per kilometer

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen een vergoeding per vergadering en een jaarvergoeding. Hoogte bedragen 2020:

• Vaste vergoeding voorzitter(s)	€ 1.657,65 per jaar
• Vaste vergoeding leden	€ 552,55 per jaar
• Vacatievergoeding vergadering	€ 410,00 per dagdeel, plm. 4 uur
• Vacatievergoeding collectieve opleiding	€ 205,00 per dagdeel, plm. 4 uur
• Verblijfskosten per vergadering/opleiding	€ 12,00 per keer

Daarnaast worden voor de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan de kosten van opleidingen en reiskosten naar seminars etc. vergoed.

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen de volgende vergoeding in 2020:

• Voorzitter	€ 6.250,00 per kwartaal
• Lid	€ 3.125,00 per kwartaal

Zelfevaluatie

Ieder Bestuur van een pensioenfonds is verplicht tot periodieke zelfevaluatie. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuurlijk proces in stand te houden/te verbeteren. De grote lijn van de zelfevaluatie van het eigen functioneren houdt in dat het Bestuur onder elkaar zijn functioneren bespreekt, beoordeelt en terugkoppelt. Het Bestuur trekt conclusies, maakt afspraken en bewaakt het nakomen van die afspraken. Het bestuurlijk functioneren in al zijn facetten dient aan de orde te komen. Gedurende 2020 heeft het Bestuur van het fonds zijn functioneren continu beoordeelt, besproken en geëvalueerd. Het steeds actief bijsturen van het bestuurlijke proces stond hoog op de agenda. Het Bestuur stelde continu vast dat alle bestuursleden het functioneren van het Bestuur over het algemeen als voldoende beoordelen en dat het Bestuur tevreden is over zijn eigen functioneren. Veel verbeterpunten hadden direct of indirect betrekking op de voorbereiding en afhandeling van de bestuursvergaderingen. In 2020 zou er een externe zelfevaluatie van het bestuur plaatsvinden, maar door de Covid-19 crisis is dit niet afgehandeld. In 2021 zal er alsnog een plenaire sessie worden gehouden binnen het bestuur om de resultaten van de externe zelfevaluatie te bespreken.

Integriteitsbeleid

De doelstelling van het integriteitsbeleid van het fonds is dat bestuurders, leden van het Verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht, medewerkers van het bestuursbureau en andere bij het pensioenfonds verbonden personen zich integer gedragen en zich conformeren aan de waarden en normen van het pensioenfonds en de wet- en regelgeving die van toepassing is op het fonds.

Het integriteitsbeleid is gericht op het beperken van compliancerisico's. Een compliancerisico wordt omschreven als het risico van aantasting van de integriteit en daarmee van de reputatie van het fonds als gevolg van het niet naleven van ethische standaarden en toezichtwet- en regelgeving die van toepassing zijn op relaties met onze deelnemers, markten en/of toezichthoudende instanties. Het Bestuur stelt zich daarom ten doel ervoor te zorgen dat wet- en regelgeving, maar ook interne regels en procedures worden nageleefd. Het fonds heeft een compliance officer aangesteld die het Bestuur assisteert bij deze belangrijke taak. De compliance officer heeft een signalerende en adviserende rol bij de implementatie van nieuwe en de wijziging van bestaande (toezicht)wet- en regelgeving. Daarnaast assisteert de compliance officer het bestuur bij monitoringsactiviteiten en helpt zij de bewustwording omtrent de compliancerisico's binnen het fonds op peil te houden.

Onderdeel van het integriteitsbeleid zijn de Gedragscode, de Incidentenregeling en de Klokkenuidersregeling.

De Gedragscode kent een meldplicht in specifiek benoemde situaties voor verbonden personen. Het gaat daarbij vooral om het melden van situaties die een potentieel belangenconflict op kunnen leveren voor het fonds. De gedragscode is gebaseerd op het model van de Pensioenfederatie. De verbonden personen melden situaties uit de gedragscode aan de compliance officer en/of het bestuur. Ook tekenen verbonden personen jaarlijks de nalevingsverklaring.

In 2020 hebben zich geen conflicterende situaties met de gedragscode voorgedaan.

Een overzicht van de nevenfuncties van de bestuurders is verderop in dit jaarverslag opgenomen.

De Incidentenregeling beschrijft de procedure die gevolgd moet worden wanneer er binnen het fonds een gebeurtenis plaatsvindt die een ernstig gevaar vormt voor de integere en beheerste bedrijfsvoering. Voorbeelden van zo'n ernstig gevaar zijn betrokkenheid bij strafbare feiten zoals fraude, witwassen of corruptie. Maar ook situaties waarbij het fonds betrokken is bij negatieve berichtgeving in de media waardoor haar reputatie in het geding is.

In 2020 is er door de pensioenadministrateur één vermoeden van een incident gemeld. Dit incident bleek echter niet van dien aard dat sprake was van een ernstig gevaar voor de integere en beheerste bedrijfsvoering.

De Klokkenuidersregeling beschrijft de procedure die gevolgd moet worden wanneer er binnen het fonds sprake is van een misstand. De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon, de klokkenuider, die te goeder trouw melding maakt van (potentiële) misstanden.

In 2020 zijn er geen meldingen op grond van de Klokkenuidersregeling gedaan.

Privacywetgeving

Het fonds heeft de nodige maatregelen getroffen om de privacy te beschermen van de deelnemers en andere natuurlijke personen wiens gegevens zij verwerkt. Zij heeft een functionaris voor de gegevensbescherming aangesteld die de naleving van de privacywetgeving door het fonds monitort.

In 2020 zijn er geen datalekken gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Het fonds heeft haar privacy beleid extern laten toetsen aan de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens van de Pensioenfederatie. Deze audit vond plaats onder de supervisie van de sleutelfunctiehouder interne audit. Op basis van deze audit stelt het fonds vast dat zij de Gedragslijn heeft nageleefd. Wel zijn er enkele aanbevelingen geformuleerd om het privacy beleid inhoudelijk beter op de Gedragslijn aan te laten sluiten. Die aanbevelingen worden opgevolgd.

Naleving Code Pensioenfondsen

Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken, communicatie met de belanghebbenden te versterken, en bij te dragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'.

Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het pas toe of leg uit-beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe, of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Het fonds streeft ernaar alle normen uit de Code na te leven. In bepaalde gevallen wijkt het Bestuur (nog) af van normen uit de Code.

Vertrouwen waarmaken

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
1. Het bestuur voert de regeling naar beste vermogen uit, in een evenwichtige afweging van belangen, en heeft hiervoor de eindverantwoordelijkheid.	✓	De taken van het bestuur zijn opgenomen in de statuten en de onderliggende fondsdocumentatie. Middels een opdrachtbrief van sociale partners en een aanvaardingsbrief van het bestuur zijn heldere afspraken gemaakt over de beleidsruimte.
2. Het bestuur is verantwoordelijk en zorgt voor de uitvoering van de pensioenregeling. Het heeft een visie op die uitvoering, stelt eisen waaraan deze moet voldoen en bepaalt welk kostenniveau aanvaardbaar is.	✓	Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid waarin de uitgangspunten en vereisten van de uitvoering dienen te voldoen. Daarnaast heeft het bestuur met partijen waaraan is uitbesteed (dienstverlenings)overeenkomsten afgesloten. Bij het aangaan van een overeenkomst met een partij waaraan is uitbesteed wordt aandacht besteed aan het kostenniveau in verhouding met de kwaliteitseisen die het bestuur aan de dienstverlening stelt en er vindt periodieke evaluatie van de uitbesteding plaats.
3. Het bestuur stelt een missie, visie en strategie op. Ook zorgt het voor een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt zo nodig bij.	✓	Het bestuur heeft missie, visie en strategie vastgesteld. Dit is het uitgangspunt van het handelen. In de jaarplanning van het bestuur houdt zij rekening met de beleids- en verantwoordings-cyclus.
4. Bij alle besluiten legt het bestuur duidelijk vast op grond van welke overwegingen het besluit is genomen.	✓	De besluiten worden vastgelegd in de notulen. Hierbij worden de overwegingen meegenomen, dan wel wordt er verwezen naar de beleidsdocumenten of notities waarop het besluit is gebaseerd.
5. Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	✓	In notities en beleid wordt aandacht besteed aan risicomanagement; de gevolgen van een bepaald besluit. Het bestuur weegt de risico's af en legt deze vast in de notulen. Ook in het jaarverslag verschaft het bestuur inzicht in de risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten.
6. Het bestuur houdt rekening met de verplichtingen die het fonds is aangegaan en draagt daarbij zorg voor optimaal rendement binnen een aanvaardbaar risico.	✓	Het bestuur legt verantwoording af over zijn beleggingsbeleid in het jaarverslag.
7. Het bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.	✓	Het bestuur zorgt voor draagvlak voor de keuzes over verantwoord beleggen door hierover van gedachten te wisselen met sociale partners, het Verantwoordingsorgaan en met deelnemers en werkgevers tijdens bijeenkomsten die over dit thema georganiseerd worden.
8. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.	✓	Het bestuur maakt risicoafweging onderdeel van de besluitvorming. De risicocommissie heeft daarbij een signalerende en adviserende rol. In

		het jaarverslag legt het bestuur verantwoording af inzake het risicobeheer.
9. Het bestuur zorgt voor een noodprocedure om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	✓	Het bestuur heeft een incidentenregeling. Daarnaast is het crisisplan onderdeel van de ABTN. Hierin is vastgelegd wat het bestuur in bepaalde financiële situaties kan doen. Met de uitvoeringsorganisaties zijn procedures afgesproken en contractueel vastgelegd.

Verantwoordelijkheid nemen

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
10. Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Hierbij horen passende sturings- en controlemechanismen.	✓	Dit is vastgelegd in het uitbestedingsbeleid, de uitbestedings- en dienstverleningsovereenkomst die het fonds met alle uitbestedingspartijen heeft afgesloten.
11. Bij uitbesteding van taken neemt het bestuur in de overeenkomst met de dienstverlener adequate maatregelen op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft, schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	✓	Er zijn bepalingen over de aansprakelijkheid en afspraken over het naleven van de dienstverleningsovereenkomst.
12. Het bestuur zorgt dat het zicht heeft op de keten van uitbesteding.	✓	In de uitbestedingsovereenkomst is vastgelegd dat onderuitbestedingen gemeld moeten worden danwel dat hier vooraf toestemming voor moet worden gevraagd, aan welke voorwaarden onderuitbestedingen moeten voldoen en dat er periodiek inzicht moet worden gegeven in de onderuitbestedingen. Conform haar uitbestedingsbeleid houdt het fonds een register van (onder)uitbestedingen bij.
13. Het bestuur zorgt ervoor dat het beloningsbeleid van partijen aan wie taken worden uitbesteed, niet aanmoedigt om meer risico's te nemen dan voor het fonds aanvaardbaar is. Om dit te bereiken maakt het bestuur dit onderdeel van de contractafspraken bij het sluiten of verlengen van de uitbestedings-overeenkomst of - indien van toepassing - via zijn aandeelhouderspositie.	✓	Dit is vastgelegd in het uitbestedingsbeleid en maakt onderdeel uit van het selectie- en evaluatieproces.
14. Het bestuur evalueert jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering en de gemaakte kosten kritisch en spreekt een dienstverlener aan als deze de afspraken niet of onvoldoende nakomt.	✓	Jaarlijks evalueert het bestuur de kwaliteit van de partijen aan wie is uitbesteed. De dienstverlenings-overeenkomst wordt eveneens jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast.

Integer handelen

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
15. Het bestuur legt de gewenste cultuur vast en stelt een interne gedragscode op.	✓	Dit is opgenomen in het integriteits-beleid en de gedragscode van het fonds.
16. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere mede-beleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het fonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring, en zij gedragen zich daarnaar.	✓	Dit is opgenomen in het integriteits-beleid en de gedragscode van het fonds.

BESTUURSVERSLAG

17. Alle nevenfuncties worden gemeld aan de compliance officer.	✓	Dit is opgenomen in de gedragscode van het fonds.
18. Tegenstrijdige belangen of reputatierisico's worden gemeld. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	✓	Dit is opgenomen in het integriteitsbeleid van het fonds en in de gedragscode. Daarnaast maakt de eis van integriteit ook deel uit van het functieprofiel van een bestuurder of het intern toezicht.
19. Het lidmaatschap van een orgaan is niet verenigbaar met dat van een ander orgaan binnen het fonds of van de visitatiecommissie.	✓	Dit is opgenomen in de statuten van het fonds.
20. Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	✓	Dit is opgenomen in de klokkenluidersregeling.
21. De organisatie kent een klokkenluidersregeling en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.	✓	Dit wordt bij het aangaan van een contract met een derde partij nagevraagd.
22. Het bestuur kent de relevante wet- en regelgeving en interne regels, weet hoe het fonds daar invulling aan geeft en bewaakt de naleving (compliance).	✓	Nieuwe wet- en regelgeving wordt zorgvuldig gemonitord door het bestuursbureau. Het bestuur verdiept zich onder andere op studiedagen in nieuwe wetgeving. Het bestuur is op de hoogte van geldende wet- en regelgeving, fondsdocumenten, procedures en uitvoering. Jaarlijks evalueert het bestuur al zijn beleid en gaat na of dit aan de hand van gewijzigde wet- en regelgeving aanpassing behoeft. Monitoring vindt plaats door het bestuursbureau dat hierover rapporteert.

Kwaliteit nastreven

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
23. Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is eerste aanspreekpunt; hij/zij is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures.	✓	Jaarlijks vindt er een zelfevaluatie plaats binnen het bestuur. De voorzitter van het bestuur bewaakt de evenwichtige afweging van belangen in de besluitvorming en procedures.
24. Het bestuur waarborgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.	✓	Dit is in de bestuursstructuur opgenomen. In de zelfevaluatie van het bestuur wordt bij dit punt stilgestaan.
25. Ieder bestuurslid heeft stemrecht.	✓	Het stemrecht is opgenomen in de statuten.
26. Het bestuur zorgt voor permanente educatie van zijn leden.	✓	Het bestuur heeft een opleidingsplan geschiktheid. In het opleidingsplan worden zowel individuele als collectieve opleidingsdoelen opgenomen.
27. Het bestuur staat open voor kritiek en leert van fouten.	✓	Jaarlijks evalueert het bestuur zijn functioneren. Hierbij wordt teruggekeken op de genomen stappen en worden verbeterpunten onderkend en opgepakt. In het functieprofiel van bestuurders worden aan bepaalde rollen ook competenties toegekend waaraan bestuurders moeten voldoen.
28. Het eigen functioneren is voor het bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt. Het bestuur en het intern toezicht evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken het bestuur en het intern toezicht één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij.	✓	Er vindt een jaarlijkse zelfevaluatie plaats. Om de drie jaar wordt hier een onafhankelijke derde partij bij betrokken.
29. Het eigen functioneren is voor het BO een continu aandachtspunt. Het BO evalueert in elk geval jaarlijks het functioneren van het eigen orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betreft het BO één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij.	✓	n.v.t voor het paritair bestuursmodel
30. Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.	✓	Jaarlijkse evaluatie vindt plaats.

Zorgvuldig benoemen

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
31. De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	✓	Deze uitgangspunten zijn opgenomen in het geschiktheidsbeleidsplan. Hierin zijn de diverse rollen beschreven. Als het concreet tot een vacature komt wordt het algemene profiel van de rol specifiek gemaakt waarbij ook gekeken wordt naar het collectief.
32. Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Daarbij houdt het rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap.	✓	Deze uitgangspunten zijn opgenomen in het geschiktheidsbeleidsplan. Dit beleidsplan bevat het continuïteitsbeleid van het bestuur. Tevens is in het geschiktheidsbeleidsplan het proces beschreven dat doorlopen wordt bij de benoeming van een nieuw bestuurder.
33. In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er	✓	Aan deze norm is voldaan.

zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen		
34. De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	✗	Deze norm wordt door het fonds opgevolgd. Uitzondering kan enkel plaatsvinden in afstemming met de toezichthouder wanneer de continuïteit van de bedrijfsvoering door het eindigen van een zittingstermijn in gevaar dreigt te komen.
35. Het bestuur, het BO en het intern toezicht houden bij het opstellen van de profielschets rekening met het diversiteitsbeleid. Het VO houdt hier rekening mee bij het opstellen van de competentievisie.	✓	Het bestuur heeft dit in zijn diversiteitsbeleid opgenomen.
36. Het bestuur, het VO of het BO en de raad van toezicht leggen bij de vacature de eisen voor de vacante functie vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de normen 31, 32 en 33 opgenomen eisen.	✓	Het fonds heeft in haar geschiktheidsbeleidsplan de diverse rollen beschreven. Als het concreet tot een vacature komt wordt het algemene profiel van de rol specifiek gemaakt waarbij ook gekeken wordt naar het collectief. In de statuten is het vereiste van de profielschets opgenomen. De inhoud van de profielschets is terug te vinden in het geschiktheidsbeleidsplan.
37. Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht (en/of actief opgeroepen om te zoeken) naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen. Het bestuur neemt hierover tijdig contact op met degenen die betrokken zijn bij het voordragen of de verkiezing van kandidaten.	✓	Het bestuur heeft zijn diversiteitsbeleid opgenomen in het geschiktheidsbeleidsplan.
38. Het bestuur en het BO toetsen voorgedragen kandidaten mede aan de hand van de diversiteitsdoelstellingen. Het VO bevordert dat in de procedure de competentievisie wordt meegenomen, inclusief de diversiteits-doelstellingen.	✓	Het bestuur heeft zijn diversiteitsbeleid opgenomen in het geschiktheidsbeleidsplan.
39. Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het Verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het Verantwoordingsorgaan. Een lid van het Verantwoordingsorgaan wordt benoemd door het bestuur en ontslagen door het Verantwoordingsorgaan zelf. In uitzonderlijke situaties kan het bestuur in overleg met het intern toezicht een lid ontslaan.	✓	De kandidaat-bestuurders van het fonds worden voorgedragen door werknemersorganisaties, dan wel werkgeversorganisaties. Een en ander met inachtneming van de statuten en het verkiezingsreglement. De Raad van toezicht wordt betrokken in de procedure. Na goedkeuring door DNB worden kandidaten benoemd door het bestuur.
40. Het bestuur zorgt dat de statuten een schorsingsprocedure kennen.	✓	De schorsingsprocedure is opgenomen in de statuten.

Gepast belonen

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
41. Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.	✓	Het bestuur heeft zijn beloningsbeleid vastgelegd in het reglement vacatievergoeding. Hierover legt het bestuur verantwoording af in het jaarverslag.
42. De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag.	✓	Deze norm is uitgangspunt voor het beloningsbeleid van het bestuur.
43. Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.	✓	Het fonds hanteert geen prestatie gerelateerde beloningen. Bij derde partijen gaat het fonds na welk beloningsbeleid ze hanteren. Dit is opgenomen in het uitbestedingsbeleid.
44. Het bestuur voorkomt dat door een te hoge beloning van de leden van het intern toezicht, een financieel belang een kritische opstelling in de weg staat.	✓	Deze norm wordt door het bestuur nageleefd door vergoedingen te verstrekken die passend zijn naar maatschappelijke maatstaven.
45. Bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of van een lid van het intern toezicht verstrekt het bestuur geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een (andere) medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	✓	In het reglement vacatievergoeding is opgenomen dat bij ontslag geen ontslagvergoeding wordt verstrekt aan een bestuurder of een lid van het intern toezicht.

Toezicht houden en inspraak waarborgen

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
46. Intern toezicht draagt bij aan effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan beheerste en integere bedrijfsvoering.	✓	De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de statuten en in het reglement van de Raad van toezicht.
47. Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	✓	De Raad van toezicht is bekend met de Code en leeft deze na.
48. Leden van het intern toezicht zijn betrokken bij het pensioenfonds en moeten zich zodanig onafhankelijk opstellen dat belangentegen-stellingen worden voorkomen. Ze hebben daarbij het vermogen en de durf om zich kritisch op te stellen richting het bestuur.	✓	Dit is ook opgenomen in de statuten en in het reglement van de Raad van toezicht en in het functieprofiel van een lid van de Raad van toezicht.
49. De raad van toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	✓	De Raad van toezicht is gesprekspartner van het bestuur. Zij spreekt het bestuur meermaals per jaar en spreekt ook met de voorzitters van het fonds. Zie ook de verklaring van de Raad van toezicht.
50. Het bestuur weegt de aanbevelingen van raad van toezicht of visitatiecommissie zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	✓	In het geval bestuur en Raad van toezicht niet dezelfde mening hebben over een bepaald punt, mag het bestuur haar mening volgen, mits zij kan uitleggen dat het besluit genomen is in het belang van alle stakeholders. Het bestuur legt dan verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

BESTUURSVERSLAG

51. Het BO voert zijn taak uit als 'goed huisvader' (m/v) voor alle belanghebbenden.	-	N.v.t
52. Het BO zorgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	-	N.v.t
53. Het BO bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert. Ook bewaakt het BO of het bestuur de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden evenwichtig afweegt.	-	N.v.t
54. Het BO onderneemt actie als het van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert.	-	N.v.t
55. Het bestuur gaat een dialoog aan met het VO dan wel het BO bij het afleggen van verantwoording.	✓	Het bestuur vergadert een paar keer per jaar samen met het Verantwoordingsorgaan. Daarnaast spreken de voorzitters van het Verantwoordings-orgaan periodiek met de voorzitters van het bestuur.
56. Het bestuur draagt de accountant of actuaris die controle uitvoert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	✓	Voor niet-controlewerkzaamheden wordt een aparte opdracht verstrekt. Hierbij wordt de onafhankelijkheid bewaakt.
57. Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en VO of BO van de uitkomst op de hoogte.	✓	Het functioneren van de accountant en de actuaris wordt ten minste eenmaal per vier jaar beoordeeld. Indien hiertoe aanleiding is wordt dit vaker dan eenmaal per vier jaar gedaan. Het VO en het intern toezicht wordt dan op de hoogte gesteld.

Vertrouwen waarmaken

Tekst Code Pensioenfondsen		Toelichting
58. Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	✓	Dit heeft het bestuur in het jaarverslag opgenomen.
59. Het bestuur geeft inzicht in het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid.	✓	In het jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid.
60. Het bestuur vervult zijn taak op een transparante (open en toegankelijke) manier. Dat zorgt ervoor dat belanghebbenden inzicht kunnen krijgen in de informatie, overwegingen en argumenten die ten grondslag liggen aan besluiten en handelingen.	✓	Het fonds laat haar transparantie zien in het jaarwerk, op de website en in diverse bijeenkomsten die georganiseerd worden voor deelnemers of werkgevers. Daarnaast zijn documenten opvraagbaar bij het fonds.
61. Het bestuur legt gemotiveerd vast voor welke wijze van uitvoering is gekozen. Deze informatie is beschikbaar voor de belanghebbenden.	✓	Dit heeft het bestuur gedaan en is opgenomen in de overeenkomsten. Deze worden periodiek geëvalueerd.
62. Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	✓	Op de website van het fonds zijn de uitgangspunten van het MVB-beleid opgenomen.
63. Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie. Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.	✓	Het beleid en de beleidsuitgangspunten voor de communicatie zijn vastgelegd in het communicatie-beleidsplan. Het bestuur onderschrijft deze. Het Verantwoordingsorgaan brengt advies uit over het communicatiebeleid.
64. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode	✓	Dit is onderdeel van het jaarverslag.

(zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.		
65. Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	✓	Er is een klachten- en geschillenregeling. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd hierover. Daarnaast wordt in de klachtenregeling verwezen naar de mogelijkheid om aan te kloppen bij de Ombudsman Pensioenen.

3.2.4 Communicatie

Het fonds besteedt veel aandacht aan goede en heldere communicatie over het beleid, de ontwikkelingen op pensioengebied en de gevolgen voor individuele deelnemers, oud deelnemers en gepensioneerden. De communicatie van het fonds vindt plaats op basis van de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het communicatiebeleidsplan 2018-2021. De jaarlijkse communicatiedoelen zijn uitgewerkt in een communicatiejaarplan.

Hierin is vermeld welke specifieke communicatieactiviteiten voor de verschillende doelgroepen zijn gepland en op welke trends en ontwikkelingen het fonds dat jaar nader ingaat. Deze activiteiten zijn een aanvulling op de gebruikelijke communicatie met belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld het jaarlijkse UPO.

Communicatiecommissie

Het fonds heeft sinds oktober 2012 een communicatiecommissie. Taken van de communicatiecommissie zijn het doorontwikkelen van de communicatievisie en het communicatiebeleid van het fonds, het beoordelen van de communicatie van het fonds en het volgen van de ontwikkelingen op het gebied van pensioencommunicatie. Daarnaast monitort de commissie de reputatie en het imago van het fonds, en bewaakt de commissie de kosten van de communicatieactiviteiten. De commissie is samengesteld uit bestuursleden. De commissie wordt geadviseerd door een specialist van de werkgeversvereniging KNS en een communicatieadviseur van Actor. Vanaf eind 2015 vergaderen structureel twee klankbordleden (een deelnemer en een gepensioneerde) mee. De commissie vergaderde in 2020 vijfmaal.

De communicatie van het fonds in 2020

Communicatie rondom financiële situatie en actualiteiten

De coronacrisis vroeg om extra communicatie rondom mogelijkheden bij financiële problemen bij werkgevers. Tevens zijn de deelnemers extra op de hoogte gehouden over de coronacrisis en de gevolgen voor het pensioenfonds via de website.

Via de nieuwsbrief en de website communiceerde het fonds over relevante pensioenontwikkelingen en wettelijke wijzigingen. De nieuwsbrief gaat naar deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. De nieuwsbrief verscheen in 2020 twee keer, in het voor- en het najaar, en bevatte onder de meer de volgende onderwerpen:

- Financiële situatie van het fonds;
- Pensioensprekuren;
- Flexmogelijkheden bij pensioeningang;
- Populair jaarverslag;
- Partnerpensioen;
- Verschillende life events.

In alle 4 edities van Slagersleven is een artikel gepubliceerd. Onderwerpen waren: pensioensprekuren, coronamaatregelen, Pensioenakkoord en het 70-jarig bestaan van het pensioenfonds.

Wettelijke correspondentie

In het UPO 2020 zijn de 3 scenario's opgenomen. Er zijn 75.000 UPO's verzonden: aan 13.300 actieven, 600 arbeidsongeschikten, 49.400 slapers, 8.500 gepensioneerden en 3.200 pensioengerechtigden.

Werkgeversportaal

Werkgevers zijn geïnformeerd over het werkgeversportaal en hebben hiervoor brieven met benodigde inloggegevens ontvangen. Er zijn extra inspanningen gedaan om werkgevers te bewegen om UPA te gebruiken.

Pensioensprekuren

De bedoeling was dat er twee pensioensprekuren gehouden zouden worden in 2020. Echter 2020 is door de coronacrisis een bijzonder jaar geworden. Het halfjaarlijkse pensioensprekuren kon niet doorgaan maar omdat het fonds het spreekuren erg belangrijk vindt, is in het najaar het spreekuren telefonisch gehouden. Gedurende ongeveer 20 minuten konden deelnemers vragen stellen aan een pensioenconsulente, in een persoonlijk gesprek.

Zowel de deelnemers als de pensioenconsulenten waren tevreden over het telefonisch alternatief. Inhoudelijk deed het niet onder voor een spreekuren op locatie.

Werkgever als intermediair

De werknemer gaat met vragen eerder naar zijn werkgever dan naar zijn pensioenfonds. Die drempel is lager. Het fonds wil ervoor zorgen dat de werkgever antwoord op vragen kan geven. De werkgeverschecklist, de werknemerschecklist 'Jouw pensioen in vogelvlucht' en de brochure zijn in dit kader in 2019 verder geactualiseerd. Hierin staan de meest belangrijke pensioenonderwerpen voor de werknemer vermeld die de werkgever kan helpen in gesprekken met zijn werknemers. Dit is een aanvulling op de werkgeverstoolbox. De pensioenconsulent van AGH heeft bij meerdere werkgevers aan de hand van een presentatie uitleg gegeven over de pensioenregeling van het fonds. In 2020 is onderzocht hoe werkgevers beter digitaal te bereiken zijn. In oktober is een enquête gehouden via de nieuwsbrief van de KNS (1.200 ex) om de behoefte aan digitale communicatie te peilen onder werkgevers. Hier kwam zeer weinig respons op, hoogstwaarschijnlijk doordat de focus ligt op de coronamaatregelen en –perikelen en de eindejaarsdrukte.

Intensivering samenwerking met de sociale partners

Om ervoor te zorgen dat deelnemers en werkgevers vaker spontaan in aanraking komen met pensioeninformatie heeft het fonds in 2020 meerdere artikelen geschreven voor de vakbladen De Slager van de werkgeversorganisatie KNS en Slagersleven van de Stichting VOS laten plaatsen. In 2020 heeft het fonds ook artikelen en nieuws aangeboden aan de vakorganisaties FNV en CNV Vakmensen. Zij konden dit vervolgens gebruiken in hun communicatie via websites en/of (digitale) nieuwsbrieven.

Pensioenconsulent

De pensioenconsulent richt zich primair op werkgevers. Hij bezoekt bedrijven om uitleg te geven over de inhoud van de pensioenregeling en over de administratieve processen die voor werkgevers van belang zijn. Tevens worden werkingssfeeronderzoeken uitgevoerd, betalingsachterstanden besproken en op verzoek van de werkgever presentaties verzorgd voor werknemers waarbij de pensioenregeling wordt toegelicht en na afloop werknemers de mogelijkheid hebben om individueel vragen te stellen m.b.t. hun eigen pensioen.

Gedurende 2020 zijn er 28 werkgevers bezocht en 12 administratiekantoren. Een aantal werkgevers en administratiekantoren zijn meerdere malen bezocht. Besproken onderwerpen waren de werking van en aanlevering met UPA, werkingssfeeronderzoek, informatie over pensioenregeling, debiteurenvraagstukken. Daarnaast zijn 50 werkgevers telefonisch benaderd n.a.v. hun problemen bij aanlevering, de controle van facturen en betalingsachterstanden.

3.2.5 Toezichthouders AFM en DNB

AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Hieronder valt het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid en het vaststellen van spelregels over de wijze waarop de pensioencommunicatie dient plaats te vinden.

Onderzoeken

In 2020 voerde de AFM geen onderzoeken uit bij het pensioenfonds.

DNB

DNB is als toezichthouder belast met het toezicht op financiële instellingen en het netwerk waarvan zij deel uitmaken. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Voorgenomen (her)benoemingen van bestuursleden en de leden van de Raad van Toezicht worden vooraf getoetst door DNB.

Het fonds legt structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, ABTN en de jaarstukken voor aan DNB. Het fonds heeft DNB verder met de voorgeschreven rapportages periodiek geïnformeerd over de financiële situatie van het fonds.

Contact met DNB

Van DNB heeft het fonds in 2020 verschillende brieven ontvangen inzake op dat moment actuele thema's voor pensioenfondsen. Daarnaast is er over de volgende onderwerpen contact geweest met DNB:

Uitvraag beheerste pensioenuitvoering

Op 22 februari 2018 heeft DNB het Bestuur verzocht om een vragenlijst te beantwoorden inzake de toereikendheid van de beheersomgeving van het fonds met betrekking tot de pensioenadministratie bij AGH. Voor 1 april 2018 heeft het fonds gereageerd op de vragenlijst en er heeft naar aanleiding van de vragenlijst op 11 april 2018 een gesprek plaatsgevonden met DNB door een delegatie van het Bestuur. Naar aanleiding van het onderzoek heeft DNB een aantal bevindingen geconstateerd ten aanzien van de uitbesteding van de pensioenadministratie aan AGH. Het fonds heeft een Plan van Aanpak opgesteld om de geconstateerde bevindingen te adresseren. Gedurende 2019 heeft het fonds in samenwerking met AGH en de andere klantfondsen van AGH de constateerde bevindingen geadresseerd. DNB heeft per brief op 9 maart 2020 aangegeven dat de bevindingen ten aanzien van de uitbesteding van de pensioenadministratie aan AGH zijn opgelost.

Uitvraag waarborgen beheerste pensioenuitvoering

Ook in 2020 heeft DNB het bestuur verzocht aan te geven welke maatregelen het fonds neemt voor het waarborgen van de beheerste bedrijfsvoering bij AGH. Het fonds heeft in verschillende brieven aan DNB inzicht gegeven in financiële analyses van AGH, alsmede fall-back scenario's en risicoanalyses.

Uitvraag van de niet-financiële risico's pensioenfondsen door DNB

In mei 2020 verzocht DNB het Bestuur om een vragenlijst te beantwoorden over de niet financiële risico's. Het bestuur heeft de ingevulde vragenlijst op 3 juli 2020 aan DNB teruggezonden.

Tenslotte heeft er een regulier relatiegesprek met DNB plaatsgevonden op 16 november 2020. Tijdens dit gesprek is vooral gesproken over de ontwikkelingen in en om het fonds, en de ontwikkelingen en vervolgactie aangaande de overname van de activa van AGH door Appel Pensioenuitvoering.

3.2.6 Ontwikkelingen in 2020 en verder

Nota Bene: Deze paragraaf is opgesteld naar de stand van zaken per mei 2021.

Nieuw pensioenstelsel

Op 5 juni 2019 hebben sociale partners en het kabinet een principeakkoord op hoofdlijnen bereikt over het nieuw pensioenstelsel.

Op basis van dit principeakkoord beogen partijen op korte termijn een nader uitgewerkt pensioenstelsel neer te zetten dat houdbaar is voor de toekomst. In het akkoord blijven belangrijke fundamenten van ons stelsel in stand, zoals: behoud van de verplichtstelling en collectiviteit (risicodeling). Tegelijkertijd zullen garanties afnemen en worden er risico's richting deelnemers en gepensioneerden verschoven.

Gesloten compromissen:

1. De AOW-leeftijd wordt twee jaar bevroren op 66 jaar en vier maanden en stijgt daarna vertraagd met acht (in plaats van twaalf) maanden bij een stijging van de gemiddelde levensverwachting met een jaar;
2. Een oplossing voor zware beroepen via de mogelijkheid van vervroegde uittreding;
3. Een beter pensioen voor ZZP'ers: via onderzoek naar uitbreiding van de mogelijkheden om vrijwillig deel te nemen aan pensioenregelingen; en
4. Het verkleinen van de groep werknemers die geen pensioen opbouwen, de zogenaamde witte vlek: het kabinet zoekt hiervoor naar mogelijkheden.

Belangrijke veranderingen:

- Afschaffing van de doorsneesystematiek: voor alle regelingen wordt de leeftijdsonafhankelijke premie afgeschaft, omdat deze beter past bij de veranderende arbeidsmarkt;
- De huidige uitkeringsovereenkomst verdwijnt en de toekomstige regelingen kwalificeren als premiereregeling. Pensioenfondsen kunnen in de toekomst kiezen uit twee contracten:
 - Een premiereregeling met uitgebreide risicodeling: dit is een nieuw contract en is in feite een bijzondere versie van het I-B contract zoals eerder door de SER voorgesteld.

- De verbeterde premiereregeling: de premiereregeling is in 2016 verbeterd en wordt doorontwikkeld om straks ook geschikt te zijn voor verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen.
- De kortingsregels worden aangepast: in de aanloop naar een nieuw stelsel hoeft er niet langer gekort te worden bij een dekkingsgraad van minstens 100% (was eerst 104%). Hierdoor kunnen voor veel deelnemers pensioenverlagingen worden voorkomen.
- Maatregelen die zorgen voor meer duidelijkheid en keuzevrijheid bij de deelnemer, zoals:
 - Opname eenmalige uitkering (lumpsum);
 - De pensioenopbouw wordt persoonlijker en transparanter; en
 - Het nabestaandenpensioen wordt meer gestandaardiseerd.

Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd is 1 januari 2020 ingegaan, waarbij de AOW-leeftijd tot en met 2021 bevroren wordt op het huidige niveau van 66 jaar en vier maanden. Vervolgens stijgt de AOW-leeftijd in 2022 naar 66 jaar en zeven maanden, in 2023 naar 66 jaar en tien maanden en in 2024 naar 67 jaar. Er is een stuurgroep opgericht om het pensioenakkoord uit te werken, bestaande uit het kabinet, werkgevers- en werknemersorganisaties, en adviserende leden (DNB, AFM, het CPB, Pensioenfederatie, Verbond van Verzekeraars). De uitwerking van alle onderdelen vindt plaats onder regie van deze stuurgroep.

Begin 2021 is het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Het is de planning dat de nieuwe wetgeving op 1 januari 2022 in werking treedt, waaronder het fiscaal kader. Er komt een overgangperiode, waarbij uiterlijk 1 januari 2026 het nieuwe kader van toepassing wordt op alle pensioenregelingen, bij alle pensioenuitvoerders. In 2036 is het einde van de transitieperiode.

Uiterlijk per 1-1-2026 moeten alle pensioenregelingen bij alle pensioenuitvoerders (fondsen, verzekeraars en ppi's) zijn aangepast.

Er zijn straks twee soorten premiereregelingen mogelijk:

1. Het Nieuwe Contract, ook wel genoemd het doorontwikkelde contract, en
2. De verbeterde premiereregeling met eventueel optionele elementen.

Beide premiereregelingen, en daarmee ook het nieuwe contract werken niet meer met aanspraken, dus ook niet met verplichtingen voor de pensioenuitvoerder.

Beide pensioenregelingen werken met projectierendement: premie en uitkering worden bepaald op basis van verwachte rendementen.

Het Bestuur houdt alle ontwikkelingen goed in de gaten. Sociale partners en het pensioenfonds hebben een gezamenlijke stuurgroep opgericht om tot een goede keuze te komen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen.

Op 21 november 2017 is het Wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen aangenomen: het recht op afkoop wordt vervangen door een recht op automatische waardeoverdracht. Door de wetswijziging wordt het voor pensioenuitvoerders eenvoudiger om kleine pensioenen samen te voegen. Kleine pensioenen worden voortaan niet afgekocht, maar gaan over naar de volgende pensioenuitvoerder. Verder regelt het wetsvoorstel dat kleine pensioenen van minder dan twee euro mogen vervallen. Tot slot wordt in het wetsvoorstel verduidelijkt onder welke voorwaarden een pensioenfonds eenzijdig opgebouwde pensioenaanspraken naar een hogere pensioenleeftijd mag omzetten. De Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars hebben een werkgroep opgericht, die ervoor gaat zorgen dat het automatisch overdragen van kleine pensioenen zo eenvoudig mogelijk en tegen de laagst mogelijke kosten gaat verlopen. De inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is 1 maart 2018. De start van de automatische waardeoverdracht is 1 januari 2019 voor nieuwe kleine pensioenen en 1 januari 2020 voor bestaande kleine pensioenen.

Eind juli, begin augustus 2020 hebben alle pensioenfondsen die kleine aanspraken van vóór 2018 willen gaan overdragen, uitvraag gedaan bij het Pensioenregister. De resultaten van de uitvragen bij het Pensioenregister zijn teruggekoppeld aan de uitvragende partijen en door de Pensioenfederatie verzameld en geanalyseerd. Daarbij is aangegeven hoeveel aanspraken het pensioenfonds kan verwachten, van welke pensioenuitvoerder deze afkomstig zijn en hoeveel kapitaal er overgemaakt zal worden. Tevens zal er ook gestart worden met het verwerken van uitgaande waardeoverdrachten kleine pensioenen van na 1-1-2018 (voor 2018 zal in 2021 pas starten).

IORP II

Op 13 januari 2017 trad de herziene IORP-richtlijn in werking. EU-lidstaten hadden 2 jaar de tijd om de richtlijn om te zetten in nationale wetgeving. Pensioenfondsen moesten uiterlijk op 13 januari 2019 voldoen aan de nieuwe regels. De wijzigingen hebben betrekking op informatieverstrekking, governance, grensoverschrijdende collectieve waardeoverdracht en toezicht. Ten aanzien van de informatieverstrekking zijn het pensioen 1-2-3 en het UPO uitgebreid met meer informatie en er wordt een uniforme rekenmethodiek ingevoerd voor scenariobedragen. Ten aanzien van de governance zijn de belangrijkste wijzigingen:

- Aanvullende regels voor het risicobeheer waaronder driejaarlijks een eigenrisicobeoordeling.
- Een sleutelfunctie risicobeheer, interne audit en actuariële inrichten. Het Bestuur heeft de sleutelfuncties op het gebied van risicobeheer, interne audit en actuariële in haar vergadering van 13 december 2018 ingericht.
- Het beloningsbeleid moet in overeenstemming zijn met de werkzaamheden, het risicoprofiel, de doelstellingen, het langetermijnbelang, de financiële stabiliteit en de prestaties van het pensioenfonds als geheel, en draagt bij aan een deugdelijk, prudent en doeltreffend bestuur van het pensioenfonds.
- Een aanscherping van het uitbestedingsbeleid.
- In de verklaring inzake beleggingsbeginselen opnemen op welke wijze rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

De sleutelfunctiehouders Interne Auditfunctie, Actuariële functie en Risicobeheerfunctie zijn een uitvloeisel van de Europese verordening IORP II en zijn eind 2020 aangesteld door het bestuur. De sleutelfunctiehouders hebben een onafhankelijke positie die is vastgelegd in een charter.

De Actuariële functie geeft een opinie over de actuariële activiteiten. De Risicobeheerfunctie geeft aan of de interne beheersmaatregelen effectief hebben gewerkt. De Interne Auditfunctie geeft aan of er sprake is van een integere en beheerste bedrijfsvoering in de totale keten.

De sleutelfunctiehouders geven een opinie over bestuurlijke besluitvorming en hebben daarnaast als doel countervailing power te bieden ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering.

3.3 Financieel beleid

3.3.1 Inleiding

Het fonds wil aan zijn in paragraaf 2.2 omschreven doelstelling voldoen. Het is dus belangrijk dat het voldoende geld ontvangt, zodat er altijd genoeg middelen zijn om (toekomstige) uitkeringen te kunnen betalen. Het bestuur gebruikt hiervoor de beleidsinstrumenten premiebeleid, toeslagbeleid, beleggingsbeleid en de pensioenregeling.

In deze paragraaf komen de eerste twee instrumenten aan de orde. De wijzigingen in de pensioenregeling komen in paragraaf 3.2.2 aan de orde. Het beleggingsbeleid komt aan bod in de volgende paragraaf. Naast het premiebeleid en toeslagbeleid komen in deze paragraaf ook de kosten van de uitvoering van het pensioenbeheer en het vermogensbeheer aan de orde. Begonnen wordt met de financiële kerncijfers.

3.3.2 Financiële kerncijfers

Resultaat

In boekjaar 2020 is een negatief resultaat behaald van € 24.512.

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Baten					
Premiebijdragen ¹⁾	40.820	42.781	37.498	37.713	85.575
Beleggingsresultaat	285.521	363.329	2.767	88.142	183.372
Overige baten	54	136	41	27	50
Totaal	326.396	406.246	40.307	125.881	268.996
Lasten					
Pensioenuitkeringen	46.480	44.184	42.566	40.870	40.829
Pensioenuitvoeringskosten	4.238	3.754	3.538	5.116	4.408
Mutatie technische voorzieningen	296.354	354.527	67.398	-39.100	214.278
Saldo overdracht van rechten	3.692	-220	2.630	1.335	209
Overige lasten	144	75	27	51	177
Totaal	350.908	402.321	116.159	8.272	259.901
Saldo van baten en lasten	-24.512	3.925	-75.852	117.609	9.095

1) Inclusief de vanaf 1 mei 2015 geldende bijdragen voor de Regeling Voorwaardelijk Pensioen (VPL-regeling).

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Premieresultaat	-22.014	-12.967	-8.611	-11.017	-3.461
Interestresultaat	-61.151	7.640	-88.566	121.930	8.523
Overig resultaat	58.652	9.252	21.325	6.696	4.033
	-24.512	3.925	-75.852	117.609	9.095

BESTUURSVERSLAG

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad UFR
Stand per 1 januari 2020	2.669.292	2.483.089	107,5%
Beleggingsresultaten	285.521	-8.039	
Premiebijdragen	39.193	57.725	
VPL-premie (inkoopsom)	-1.627	1.627	
Uitkeringen	43.987	43.987	
Wijziging marktrente	-	354.711	
Wijziging actuariale uitgangspunten	-	-56.808	
Overige	-95.232	-96.849	
Stand per 31 december 2020	2.941.134	2.779.443	105,8%

De UFR-dekkingsgraad wordt bepaald door op de balansdatum het balanstotaal minus de langlopende schulden en minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen.

Het bestuur heeft in 2011 moeten vaststellen dat de dekkingsgraad gedaald is tot onder het conform de voorschriften in de ABTN vastgelegde vereiste eigen vermogen. Op 29 november 2011 heeft het bestuur een herstelplan vastgesteld. Dit herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd. In het herstelplan is aangetoond dat het de verwachting is dat de beleidsdekkingsgraad binnen maximaal 10 jaar zal herstellen tot boven de vereiste dekkingsgraad. Het herstel vindt voornamelijk plaats door verwachte beleggingsopbrengsten en vrijval solvabiliteit bij verleende uitkeringen. Aanvullende maatregelen zijn dus niet nodig.

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Dekkingsgraad	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
UFR dekkingsgraad	105,8%	107,5%	108,6%	112,5%	106,7%
Beleidsdekkingsgraad	101,5%	106,7%	112,1%	111,1%	101,5%
Reële dekkingsgraad	83,2%	85,8%	91,1%	89,7%	82,7%

- De *UFR-dekkingsgraad* is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen.
- De *beleidsdekkingsgraad* betreft de dekkingsgraad waarop beleidsmaatregelen gebaseerd zullen worden. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de aanwezige dekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden, inclusief de maand waarin de beleidsdekkingsgraad wordt vastgesteld.
- De *reële dekkingsgraad* is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen, waarbij voor de toekomstige jaren rekening wordt gehouden met toekenning van de voorwaardelijke toeslagverlening.

3.3.3 Premiebeleid

Langetermijnbeleid

Bij sociale partners bestaat een grote voorkeur voor een premie die in de tijd zoveel mogelijk stabiel is. Het dempen van de premie op basis van verwacht rendement (in plaats van de 10-jaars-rente) heeft op dit moment de voorkeur van sociale partners. Dit vooral omdat er dan (telkens) een periode van 5 jaar met 'rust en zekerheid' is.

Sociale partners realiseren zich dat hiermee een dergelijke premie in enig jaar 'te hoog of te laag' kan zijn ten opzichte van de zuivere kostendekkende premie.

Sociale partners vinden dat de huidige doorsneepremie (van 20,3% bij de huidige franchise) niet substantieel verhoogd mag worden. Uit de laatste ALM-analyse van januari 2018 blijkt dat de ontvangen premie de komende 15 jaar naar verwachting lager zal zijn dan de zuiver kostendekkende premie.

Sociale partners vinden dit acceptabel, mede omdat de zuiver kostendekkende premie uitsluitend gebaseerd is op een rentecomponent. In de financiële opzet is ook het verwachte rendement op zakelijke waarden meegenomen.

Het bestuur kan zich vinden in het door sociale partners gewenste premiebeleid tot 1 januari 2021 en is van mening dat alle belangen op de lange termijn evenwichtig zijn afgewogen. Tegelijkertijd is de premiedekkingsgraad in dit boekjaar op ongeveer 50% uitgekomen. Per 1 januari 2021 is de huidige 5-jarige dempingsperiode afgerond en begint een nieuwe periode.

In 2020 is het premiebeleid vanaf 2021 en verder uitgebreid besproken met sociale partners. Het bestuur heeft in eerdere vergaderingen de vaststelling van de pensioenpremie besproken en haar standpunten duidelijk gemaakt aan sociale partners. Sociale partners hebben de hoogte van de premie, alsmede het opbouwpercentage en verhoging van de pensioenrichtleeftijd besproken in het Georganiseerd Overleg van november 2020. Naar aanleiding van die gesprekken heeft het Georganiseerd Overleg een brief gestuurd naar het pensioenfonds met de premiehoogte en opbouwpercentage voor 2021, 2022 en 2023. Door de verhoging van de premie en de verlaging van het opbouwpercentage zal de premiedekkingsgraad fors omhooggaan.

Het bestuur heeft eind 2020 besloten:

Voor 2021 zal de premie worden vastgesteld op 24,3% en het opbouwpercentage op 1,2%.

Voor 2022 zal de premie worden vastgesteld op 28,3% en het opbouwpercentage op 1,3%. Tenslotte zal voor 2023 de premie worden vastgesteld op 30,3% en het opbouwpercentage op 1,3%.

Financiering 2020

De pensioenregeling wordt gefinancierd door middel van een reglementaire doorsneepremie. Deze was in 2020 20,3% van de pensioengrondslag. Uit deze premie worden ouderdomspensioen, (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen gefinancierd. De doorsneepremie is minimaal gelijk aan de gedempte kostendekkende premie. Deze gedempte kostendekkende premie is gebaseerd op het verwacht rendement en de op dat moment geldende uitgangspunten ter bepaling van de technische voorzieningen.

Zuivere kostendekkende premie 2020

De kostendekkende premie is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019 en de op dat moment geldende uitgangspunten ter bepaling van de technische voorzieningen.

De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 6,0% van de actuariële benodigde premie;
- Opslag voor kosten;
- Opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen.

In 2020 bedroeg de zuivere kostendekkende premie € 73,7 miljoen (in 2019: € 66,0 miljoen).

Gedempte kostendekkende premie 2020

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- De actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag in verband met toekomstbestendige toeslagverlening;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 6,0% van de actuariële benodigde premie;
- Opslag voor kosten.

In 2020 bedroeg de gedempte kostendekkende premie € 38,0 miljoen (in 2019: € 39,4 miljoen).

Feitelijke premie 2020

Een pensioenfonds ontvangt van werkgevers en werknemers een premie, ook wel feitelijke premie (of doorsneepremie) genoemd. Aan de hoogte van deze feitelijke premie zijn regels verbonden.

Zo moet deze minimaal gelijk zijn aan de zuivere kostendekkende premie of – indien van toepassing – de gedempte kostendekkende premie. De feitelijke premie was in 2020 20,3% van de pensioengrondslag (2019: 20,3%).

Samenstelling feitelijke premie

	2020	2019
Actuariële premie pensioenopbouw en risicodekking	21.197	22.195
Solvabiliteitsopslag	3.201	3.684
Opslag bestemd voor uitvoeringskosten	2.982	2.649
Opslag bestemd voorwaardelijke toeslagverlening	10.667	10.901
Subtotaal = gedempte kostendekkende premie	38.047	39.429
Marge in premie	1.146	2.061
Totale feitelijke premie	39.193	41.490

De werkgeversbijdrage in 2020 was 12,2%, en de werknemers betalen een bijdrage van 8,1%. De premie wordt volledig geïnd bij de werkgever, maar deze mocht het werknemersdeel van de premie inhouden op het salaris van de werknemer. In 2020 bedroeg de feitelijke premie € 39,2 miljoen (in 2019: € 41,5 miljoen).

3.3.4 Toeslagbeleid en kortingsbeleid

Het nieuwe Financieel Toetsingskader is erg gericht op de bescherming van nominale pensioenen. De regels voor toeslagverlening zijn sinds 2015 wel strenger geworden. Toeslagen moeten vanaf 2015 toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat niet alleen het komend jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren de betrokken toeslag kan worden toegekend.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op een beleidsstaffel die leidt tot lagere toeslagen bij een lagere beleidsdekkingsgraad, en fungeert daarom als een sturingsmiddel. De staffel is echter een richtlijn en het bestuur heeft niet de plicht om de staffel exact te volgen. Het korten van pensioenrechten en -aanspraken is voor het fonds het ultieme sturingsmiddel, dat niet eerder ingezet wordt dan op het moment dat duidelijk is dat korten noodzakelijk is én dat alle overige (sturings)middelen onvoldoende werken.

Toeslagbeleid

Het bestuur streeft ernaar jaarlijks per 1 januari toeslagen toe te kennen. Het bestuur hanteert hierbij als maatstaf de prijsinflatie, (te weten; het CBS-consumentenindexcijfer, alle huishoudens afgeleid).

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd. In de gedempte kostendekkende premie wordt rekening gehouden met het verwachte rendement van het fonds en de financiering van toeslagen. Indien een toeslag toegekend wordt, worden de aanspraken van deelnemers, de aanspraken van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen met eenzelfde percentage verhoogd.

- Het bestuur beslist jaarlijks over het al dan niet toekennen van een toeslag aan de hand van onderstaande staffel als richtlijn: Het bestuur beslist jaarlijks over het al dan niet toekennen van een toeslag aan de hand van onderstaande staffel als richtlijn: Tot een beleidsdekkingsgraad van 110% mag er niet geïndexeerd worden.
- Bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 130% (deze bovengrens wordt periodiek vastgesteld conform de wettelijke voorschriften) mag volledig conform de ambitie worden geïndexeerd.
- Tussen genoemde grenzen kan een pro-rata toeslag toegekend worden.

Inhaaltoeslagverlening

Vanaf een beleidsdekkingsgraad hoger dan de bovengrens van staffel kan het bestuur inhaaltoeslagen verlenen, maar pas als eventuele kortingen ongedaan zijn gemaakt en de toeslagverlening volledig is voldaan. Voor inhaaltoeslagverlening mag jaarlijks maximaal 1/5 van het voor inhaal beschikbare vermogen worden ingezet.

Kortingsbeleid

Het fonds kan de pensioenaanspraken en -rechten uitsluitend korten als het niet mogelijk is om binnen de hersteltermijn uit een situatie van tekort te komen en als alle andere maatregelen zijn ingezet om het herstel te bespoedigen. De kortingsmaatregel is een uiterste noodmaatregel en kan alleen ingezet worden om het benodigde herstel te bereiken.

Als het fonds moet korten, dan kan het bestuur besluiten om uniform (zelfde korting voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden), dan wel gedifferentieerd (op basis van onderlinge getalsverhoudingen) te korten.

Korting lange termijn

Een lange termijn korting vindt plaats indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds lager is dan de vereiste dekkingsgraad, en als herstel van de beleidsdekkingsgraad naar de vereiste dekkingsgraad binnen de herstelperiode niet mogelijk is. In deze situatie wordt jaarlijks 1/10-deel van het 'tekort' aan beleidsdekkingsgraad gekort. Hierbij is de korting in jaar 1 onvoorwaardelijk. Kortingen die betrekking hebben op latere jaren, zijn voorwaardelijk. Dat betekent dat ze gewijzigd kunnen worden (omhoog of omlaag) als een nieuw herstelplan daar aanleiding voor geeft.

Korting korte termijn

Een korte termijn korting vindt plaats indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds gedurende vijf jaar lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. De korting is in deze situatie gelijk aan het verschil tussen de aanwezige dekkingsgraad en de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze korting wordt gespreid over 5 jaar, maar alle kortingen zijn onvoorwaardelijk.

Toeslagverlening per 1 januari 2021

In de bestuursvergadering van 10 december 2020 heeft het bestuur besloten om op basis van voorgaand beleid geen toeslag te verlenen per 1 januari 2021.

Realisatie ambitie

Tot en met de toeslagverlening per 1 januari 2009 is de ambitie volledig gerealiseerd (cao-loonstijging of inflatie). Onderstaand is de toeslagverlening ten opzichte van de ambitie in de laatste 10 jaar weergegeven.

Datum verandering	Verhoging van uw pensioen	Prijsstijging	Onze ambitie	Verlaging van uw pensioen
1 januari 2021	0%	1,0%	1,0%	0%
1 januari 2020	0%	1,6%	1,6%	0%
1 januari 2019	0,31%	1,5%	1,5%	0%
1 januari 2018	0,12%	1,5%	1,5%	0%
1 januari 2017	0%	0%	0%	0%
1 januari 2016	0%	0,4%	0,4%	0%
1 januari 2015	0%	0,6%	0,6%	0%
1 januari 2014	0%	1,1%	1,1%	0%
1 januari 2013	0%	2,1%	2,1%	0%
1 januari 2012	0%	2,5%	2,5%	0%
1 januari 2011	0%	1,4%	1,4%	0%

Per 1 januari 2021 bedraagt de cumulatieve toeslagachterstand:

- Deelnemers: 16,3% (per 1-1-2020: 15,1%);
- Gewezen deelnemers en ingegane pensioenen: 14,4% (per 1-1-2020: 13,3%).

Toeslag verwachting

Het Bestuur verwacht dat de pensioenen ook de komende jaren niet altijd volledig verhoogd kunnen worden. Wellicht moeten de pensioenen ooit verlaagd worden. Dit gebeurt alleen als er geen andere mogelijkheden meer zijn.

3.3.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het fonds maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer.

BESTUURSVERSLAG

Het fondsbestuur vindt het belangrijk om open te zijn over deze kosten. Hierna is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken met elkaar worden vergeleken. De kostprijsverhogende belastingen worden meegenomen als kosten in de categorie waar deze belastingen op drukken. De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2020 € 4,24 miljoen (2019: € 3,75 miljoen). Omgerekend is dit € 161,51 (2019: € 146,96) per deelnemer en gepensioneerde.

	31-12-2020	31-12-2019
Accountantskosten	135	72
Controle en advies Actuaris	156	178
Kosten adviseurs	120	209
Contributies en bijdragen	201	185
Bestuurskosten	1.196	1.179
Toerekening aan VMB kosten	-546	-516
Overige kosten	-33	-227
	1.228	1.081
Administratiekosten		
Pensioenadministratie (deelnemers en werkgevers)	2.255	1.855
Financieel beheer en bestuursondersteuning	607	497
Projectkosten	146	321
Transitiekosten	-	-
	3.009	2.673
	4.238	3.754
	31-12-2020	31-12-2019
Actieve deelnemers	14.035	13.865
Gewezen deelnemers (slapers)	47.730	49.336
Pensioengerechtigden	12.201	11.677
Totaal	73.966	74.878
Kosten Pensioenbeheer		
	31-12-2020	31-12-2019
Totale kosten pensioenbeheer	4.238	3.754
Waarvan kosten Uitvoerder	3.009	2.673

BESTUURSVERSLAG

Kosten per deelnemer

(bedragen x € 1,00)	31-12-2020	31-12-2019
Kosten per deelnemer exclusiefgewezen deelnemers *)		
Totale kosten pensioenbeheer	161,51	146,96
Kosten Uitvoerder	114,69	104,65
Kosten per deelnemer inclusiefgewezen deelnemers *)		
Totale kosten pensioenbeheer	57,29	50,13
Kosten Uitvoerder	40,68	35,70
Kosten BTW Uitvoerder per deelnemer		
exclusiefgewezen deelnemers *)	18,83	15,98
inclusiefgewezen deelnemers **)	6,68	5,45

Toelichting bij kosten uitvoering pensioenbeheer 2020

Bestuur, advies en controle

In de bestuurskosten zijn in 2020 de kosten van het bestuursbureau van Actor opgenomen, alsmede de Compliance officer en de ondersteuning van de Sleutelfunctiehouders IORP II. In de accountantskosten zijn tevens de kosten van de audits uit hoofde van IORP II door een externe accountant opgenomen.

Toerekening aan Vermogensbeheer (VMB) kosten

Evenals vorig jaar heeft het bestuur een nauwkeurige toerekening van kosten aan pensioenbeheer en vermogensbeheer gemaakt. Dit heeft gevolgen voor de kosten per deelnemer.

Hieronder een opgave van de in 2020 toegerekende kosten aan Vermogensbeheer (x 1000):

	2020	2019
Kosten Beleggingscommissie	49	127
Kosten Bestuursbureau	311	236
Kosten (advies en controle) Accountant	67	49
Kosten (advies en controle) Actuaris	78	89
Kosten BTW advies	27	0
Contributies en overige kosten	<u>14</u>	<u>15</u>
Totaal	546	516

Pensioenadministratiekosten deelnemer en pensioengerechtigden:

Deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administrateur van het fonds verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts).

In 2020 is na een herinventarisatie van de diensten en werkzaamheden door de pensioenadministrateur een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst met een bijbehorende prijsstelling overeengekomen.

Pensioenadministratiekosten werkgever:

Deze kosten hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers. In 2020 is na een herinventarisatie van de diensten en werkzaamheden door de pensioenadministrateur een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst met een bijbehorende prijsstelling overeengekomen.

Kosten financieel beheer en bestuursondersteuning door Appel Pensioenuitvoering:

Deze kosten hebben betrekking op het opstellen van het jaarverslag, het samenstellen van financiële rapportages, en de advies- en controlekosten door Appel Pensioenuitvoering.

Transitiekosten:

In 2020 zijn geen kosten meer in verband met de transitie naar de nieuwe uitvoerder gemaakt.

Overige kosten

In 2020 is onder 'overige kosten' een bate van € 73 opgenomen betreffende de vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren. In 2019 was er sprake van bate van € 276.

3.3.6 Kosten uitvoering vermogensbeheer

Het Bestuur van het fonds wil een helder en transparant inzicht in de vermogensbeheerkosten die het fonds maakt. Om die reden zijn ook over het jaar 2020 de kosten inzichtelijk gemaakt. Dit zoveel mogelijk in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. In het kostenoverzicht worden zowel de rechtstreeks aan het fonds in rekening gebrachte beheervergoedingen voor het vermogensbeheer getoond, als de prestatieafhankelijke vergoedingen en de transactiekosten. De kostprijsverhogende belastingen worden meegenomen als kosten in de categorie waar deze belastingen op drukken.

BESTUURSVERSLAG

2020	Transactiekosten					Totaal incl. Transactie kosten	Totaal excl. Transactie kosten
	Beheerfee	Performance gerelateerde kosten	Transactie kosten (binnen fonds/mand.)	Aan- en verkoop kosten	Totaal		
Kosten per beleggingscategorie							
Vastgoed	1.436	-	-	-	-	1.436	1.436
Aandelen	1.436	-	1.522	286	1.808	3.244	1.436
Alternatieve beleggingen	1.222	-59	2	-	2	1.165	1.163
Vastrentende waarden	2.596	178	381	186	567	3.341	2.774
Overige beleggingen	101	-	5	16	21	122	101
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	6.792	118	1.909	487	2.397	9.307	6.911
Kosten overlay beleggingen	740	-	76	253	329	1.069	740
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	7.533	118	1.985	741	2.726	10.377	7.651
Overige vermogensbeheerkosten							
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	546					546	546
Kosten fiduciair beheer	2.391					2.391	2.391
Custodian	270					270	270
Advieskosten vermogensbeheer	428					428	428
Overige kosten	279					279	279
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.915					3.915	3.915
Totaal kosten vermogensbeheer	11.448					14.292	11.566

2019	Transactiekosten					Totaal inclusief transactie kosten	Totaal exclusief transactie kosten
	Beheerfee	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten (binnen fonds/manda)	Aan- en verkoopkosten	Totaal		
Kosten per beleggingscategorie							
Vastgoed	1.422	-	-	-	-	1.422	1.422
Aandelen	1.272	-	308	246	554	1.826	1.272
Alternatieve beleggingen	390	13	2	1	2	406	403
Vastrentende waarden	2.776	311	149	282	431	3.518	3.087
Overige beleggingen	88	-	8	24	32	120	88
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	5.948	324	467	552	1.019	7.292	6.273
Kosten overlay beleggingen	605	-	67	133	200	805	605
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	6.554	324	534	685	1.219	8.097	6.878
Overige vermogensbeheerkosten							
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	516					516	516
Kosten fiduciair beheer	2.275					2.275	2.275
Custodian	224					224	224
Advieskosten vermogensbeheer	52					52	52
Overige kosten	319					319	319
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.386					3.386	3.386
Totaal kosten vermogensbeheer	9.939					11.483	10.264

Toelichtingen op de kosten

Kosten fiduciair beheer

Deze kosten omvatten de advieskosten door Kempen Capital Management, ICC Verheul en Actor en de kosten van de beleggingscommissie. Het grootste deel betreft de kosten van Kempen Capital Management, daarbij gaat het om het monitoren en managen van beleggingsinstellingen, treasury management, het adviseren over overlay management en het Asset Liability Management, risicomanagement en kosten van de beleggingsadministratie.

Beheerkosten

De beheerkosten zijn de kosten die periodiek door een vermogensbeheerder (dat kan ook een fondsbeheerder van een beleggingsfonds zijn) onttrokken worden aan het belegde vermogen. Ook de administratieve en juridische kosten van de beleggingen in Vastgoed, Private Equity en Infrastructuur worden onder beheerkosten meegenomen.

Performance gerelateerde kosten

Dit betreft kosten die door het fonds aan de fondsbeheerder worden betaald als de fondsbeheerder een bepaalde performance heeft behaald in een gespecificeerde periode. Vaak wordt de performancevergoeding uitbetaald als het mandaat of beleggingsfonds beter presteert dan zijn benchmark index.

Voor de fondsbeheerders van de beleggingscategorieën Private Equity en Infrastructuur worden niet jaarlijks prestatievergoedingen betaald. Gedurende de looptijd van de investering worden reserveringen gedaan voor de tot dat moment toe te rekenen prestatievergoeding.

Indien in een bepaald jaar een extra rendement is behaald, dan worden de prestatievergoedingen hieraan toegerekend (matchingprincipe). Afhankelijk van de contractuele bepalingen en de beleggingsprestaties, kan een verantwoorde verplichting in latere perioden weer vervallen.

Transactiekosten

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht.

Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten er zijn gemaakt. Daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turn-over' in de portefeuille. Op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn de kosten bij benadering bepaald. De aannames die verder zijn gemaakt bij het berekenen van de transactiekosten zijn afkomstig uit de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Onderstaand de belangrijkste gehanteerde veronderstellingen:

- Directe beleggingstitels: per aan- en verkoop een spread vermenigvuldigd met de transactiewaarde. Spread percentage afkomstig uit de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.
- Transactiekosten voor beleggingsfondsen zijn de daadwerkelijk afgerekende aan- en verkoopkosten, dan wel de aangeleverde data door de betreffende fondsbeheerders en externe managers.

Aansluiting met de jaarrekening

In de jaarrekening is een totaal aan beleggingskosten vermeld van € 4.835. Het verschil van per saldo € 9.458 wordt veroorzaakt doordat in de jaarrekening alleen de kosten zijn opgenomen die direct bij het fonds in rekening worden gebracht, inclusief exploitatiekosten van direct vastgoed, overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten. De indirecte vermogensbeheerkosten en indirecte transactiekosten maken in de jaarrekening deel uit van de waardeveranderingen van de beleggingen. Daarnaast worden exploitatiekosten van direct vastgoed conform de aanbevelingen niet meegenomen.

De totale kosten vermogensbeheer inclusief transactiekosten bedroegen in 2020 € 14.292 miljoen.

De totale kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten bedroegen in 2020 € 11.566 miljoen.

Als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten in 2020: 0,411 %. De totale transactiekosten bedroegen in 2020 € 2,725 miljoen. Als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de transactiekosten in 2020: 0,097 %

3.3.7 Actuarieel

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en Financieel crisisplan

De Pensioenwet schrijft voor dat een bedrijfstakpensioenfonds een ABTN dient vast te stellen. Deze dient zodanig te zijn dat DNB tot een oordeel kan komen over de wijze waarop wordt voldaan aan een aantal in de Pensioenwet benoemde bepalingen. In 2020 is de ABTN geactualiseerd. De wijzigingen zijn vastgesteld in de bestuursvergadering van 10 december 2020.

In de ABTN is onder meer een beschrijving te vinden van de pensioenregeling die het fonds uitvoert. Ook wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de omvang van de verplichtingen wordt vastgesteld en op welke wijze de jaarlijkse bijdrage wordt bepaald die nodig is voor de dekking van deze verplichtingen. Ten slotte komen de sturingsmiddelen die het fonds ter beschikking staan aan bod, evenals het vermogen en het beleggingsbeleid en de organisatie van het fonds.

Bijlagen bij de ABTN zijn de Verklaring inzake beleggingsbeginselen, het Financieel crisisplan, de klokkenluidersregeling, de incidentenregeling en de beleggingsrichtlijnen.

Financieel crisisplan

Naar de mening van DNB waren veel pensioenfondsen tijdens de kredietcrisis onvoldoende voorbereid op een snelle verslechtering van de financiële positie. Daarom moeten sinds 2012 alle pensioenfondsen verplicht, als onderdeel van de ABTN), een financieel crisisplan opstellen. Het Financieel crisisplan geeft aan welke acties het fonds onderneemt in een crisissituatie. Dit is een ander plan dan het herstelplan. Het herstelplan geeft aan hoe het fonds de huidige financiële positie verbetert. Het crisisplan beschrijft hoe het fonds omgaat met een plotselinge verandering in de economische situatie (de "schokbestendigheid") van het fonds. In 2020 heeft zich geen crisissituatie voorgedaan.

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De solvabiliteit van het fonds van 1,5% is lager dan de vereiste solvabiliteit van 14,7%, maar ook lager dan de minimaal vereiste solvabiliteit van 4,2%. Hierdoor is er sprake van een dekkingstekort.

BESTUURSVERSLAG

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruikgemaakt van het standaardmodel van DNB, dat uitgebreid wordt met drie extra risico's: concentratierisico, liquiditeitsrisico en actief beheerrisico, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in een evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Pensioenvermogen	2.941.134	105,8	2.669.292	107,5
Af: technische voorzieningen	2.779.443	100,0	2.483.089	100,0
Eigen vermogen	161.691	5,8	186.203	7,5
Af: vereist eigen vermogen	409.480	14,7	375.235	15,1
Vrij vermogen	-247.789	-8,9	-189.032	-7,6
Minimaal vereist eigen vermogen	115.615	4,2	103.215	4,2
UFR dekkingsgraad		105,8%		107,5%
Beleidsdekkingsgraad		101,5%		106,7%

Oordeel van de waarmede actuaire over de financiële positie

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor 1 jaareinde.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van "Stichting De Samenwerking", Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen

Amsterdam,

Drs. Hen Veerman AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

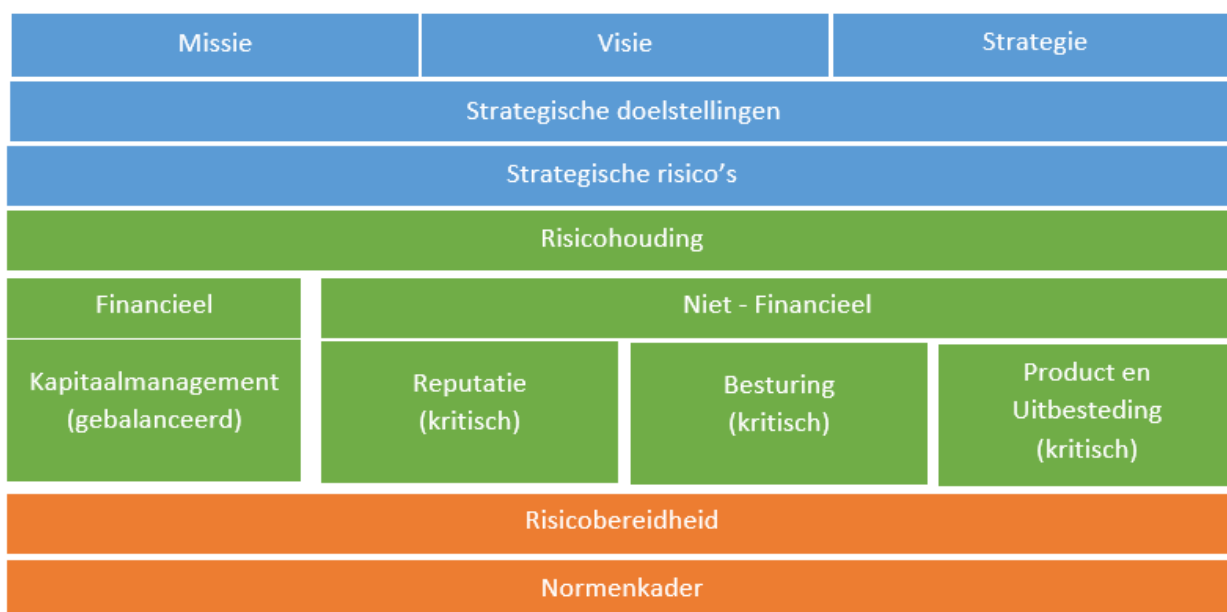
3.4 Risicobeleid

3.4.1 Algemeen

Pensioenfondsbesturen moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving, en controle hebben over alle risico's die zich voordoen. De Pensioenwet verplicht het bestuur tot het treffen van maatregelen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Deze verplichting gaat verder dan de maatregelen die het bestuur heeft getroffen op het gebied van compliance, en de gedragscode die het fonds heeft. Het gaat om een risicobeleid, waarbij financiële risico's en niet-financiële risico's in kaart worden gebracht.

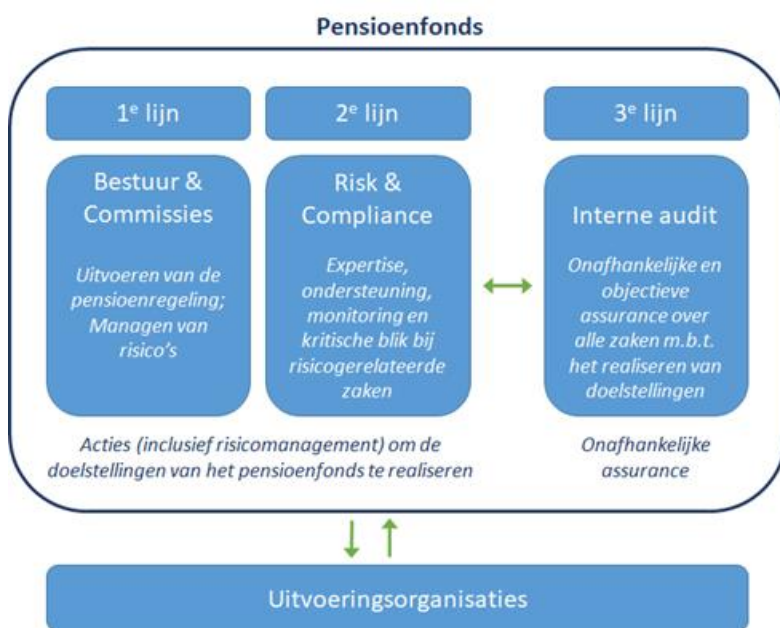
DNB volgt het risicomanagement van pensioenfondsen nauwgezet. Voor DNB geldt dat het bestuur van een pensioenfonds uiteindelijk altijd voor alles verantwoordelijk is. Deze verantwoordelijkheid kan een pensioenfonds niet uitbesteden. Daarbij is integraal risicomanagement meer dan een proces alleen. Het omvat ook een continue beoordeling en daar waar nodig bijsturing. Integraal risicomanagement is niet statisch. Het moet worden aangepast aan de veranderende omstandigheden. Dat vraagt van het fondsbestuur risicobewustzijn, gezond verstand, kennis en een voortdurende kritische houding.

Het fonds heeft gedurende 2020 de missie, visie en strategie herijkt. Hierbij heeft het fonds ook enkele strategische risico's gedefinieerd die een bedreiging vormen voor deze strategische doelstellingen. In navolging op deze herijking heeft het fonds ook de risicohouding opnieuw gedefinieerd. Hierbij onderscheidt het bestuur vier domeinen: kapitaalmanagement, reputatie, besturing en product en uitbesteding. Ter attentie van kapitaalmanagement heeft het bestuur een gebalanceerde risicohouding gedefinieerd en ter attentie van de overige domeinen een kritische risicohouding. Deze risicohouding is verder geconcretiseerd in enkele risicobereidheidsprincipes. Tot slot heeft het bestuur nagedacht over het normenkader. In dit normenkader worden de strategische doelstellingen en strategische risico's nader gekwantificeerd.

3.4.2 Risk Governance

De inrichting van het risicomanagement is gebaseerd op het Three Lines model. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de eigen processen, inclusief de risicobeheersing. De tweede lijn bewaakt of de eerste lijn haar verantwoordelijkheden daadwerkelijk neemt. Daarnaast levert de tweede lijn expertise, ondersteuning, monitoring en een kritische blik bij risico gerelateerde zaken. De derde lijn geeft een onafhankelijke beoordeling en adviezen over de toereikendheid en effectiviteit van governance en risicomanagement.

De verschillende gremia binnen het pensioenfonds hebben ieder hun rol in de eerste, tweede en derde lijn:

Uitvoering (1 ^e lijn)	Controle (2 ^e lijn)	Assurance (3 ^e lijn)
bestuur	risicocommissie	sleutelfunctie interne audit
eerstelijns commissies	sleutelfunctie risicobeheer	accountant
bestuursondersteuning	sleutelfunctie actuariel	
beleggingsadviseur	compliance officer	
adviserend actuaris		

3.4.3 Strategische risico's

Het fonds heeft in navolging op de herijking van de missie, visie en strategie de onderstaande risico's gedefinieerd al zijnde de meest materiële risico's voor het fonds. Gedurende 2021 zal het fonds de beheersing van deze risico's nader uitwerken. Tevens zal het bestuur nadenken over KRI's die deze risico's ook beter meetbaar maken.

Strategische risico's	Impact	Beschrijving
Uitbestedingsrisico	3	Met de transitie naar Appel is zowel de financiële als de operationele continuïteit verbeterd. Wel blijven beide zaken aandachtspunten gezien de relatief beperkte omvang van Appel t.o.v. hun concurrenten en het benodigde verandervermogen inzake het nieuwe contract. Hoewel op papier de operaties goed lopen is het de vraag in hoeverre Appel dit weet vast te houden. Dit risico heeft met name impact op de continuïteit van de dienstverlening en de reputatie van het fonds. Ook heeft het fonds een uitbestedingsrisico op de overige uitbestedingspartners, zoals Caceis en Kempen. Bij Caceis speelt de vraag in hoeverre de integratie van Kasbank goed gaat verlopen en de dienstverlening op pijl blijft. Bij Kempen is het tevens de vraag in hoeverre zij klaar zijn voor het nieuwe contract.
Geen premie wel recht	4	Er bestaat een risico dat het fonds niet alle bedrijven die onder de verplichtstelling vallen op het vizier heeft staan. Werknemers die onder de verplichtstelling vallen kunnen aanspraak maken op pensioenrechten waarvoor zij in eerste instantie geen premie hebben betaald. Hoewel het pensioenfonds de achterstallige premies alsnog bij de werkgever kan vorderen, is er enig risico dat dit niet lukt. Hierdoor kan er zowel een financieel risico als een reputatierisico voor het fonds ontstaan.
Uitwerking pensioenakkoord	4	De transitie naar het nieuwe contract brengt de nodige risico's met zich mee. Enerzijds moet het fonds borgen dat een evenwichtige transitie plaatsvindt, hiervoor is het nodig dat het fonds beschikt over voldoende financiële middelen voor zowel het invaren, het vullen van een eventuele solidariteitsreserve en het vullen van een eventueel compensatiepot. Ook is het belangrijk om de deelnemers en de werkgevers goed mee te nemen in de uitwerking van het contract. De complexiteit van zowel het transitie als het invaar dossier neemt het risico mee dat de deelnemers niet goed weten waar ze aan toe zijn en kan ervoor zorgen dat ze ontevreden worden. Dit heeft met name impact op de reputatie van het fonds.
IT Risico's	4	Het risico dat het fonds niet in control is omtrent de IT-inrichting. Dit kan als gevolg hebben dat het fonds schade ondervindt als gevolg van een cyberaanval, of dat het fonds de datakwaliteit niet op orde heeft, ofwel dat het fonds niet beschikt over voldoende verandervermogen omtrent IT. Ook de onderuitbestedingspartijen dienen hun IT-huishouding op orde te hebben.
Stijgende inflatie	3	Door stijgende inflatie - mogelijk in combinatie met lage rente - kan het fonds mogelijk niet langer kunnen voldoen aan de doelstelling om een goed pensioen te genereren en te indexeren.
Klimaat- en ESG risico	3	Klimaatrisico kan enerzijds een risico vormen voor het MVB beleid/ESG beleid van het fonds. Anderzijds kan klimaatrisico van invloed zijn op landen, bedrijven etc waar door het fonds in wordt belegd en daarmee bedreiging vormen voor het realiseren van een goed pensioen. Ook kan MVB mogelijk van invloed zijn op de sector doordat vlees in een kwaad daglicht komt te staan. Hierdoor wordt het draagvlak aangetast van de deelnemers voor het fonds.
Beleggingsrisico	4	Beleid van centrale banken leidt tot schuldenvoermeerdering/geldvermeerdering waarbij op enig moment dit effect zal hebben op de financiële markten (rente, dalende aandelenkoersen, asset bubbles, schuldencrisis etc). Dit vormt een risico voor het realiseren van de doelstelling om een goed pensioen te realiseren en kan daarmee ook van invloed zijn op de 'startpositie' voor overgang naar nieuwe pensioenstelsel.
Pandemie	3	De pandemie en de naweeën van de pandemie kunnen een negatieve impact hebben voor de beleggingsresultaten. Hiernaast kan de pandemie ook impact hebben op de achterban. Hiermee vormt de pandemie een risico voor zowel de financiële doelstelling van het fonds als ook voor het draagvlak van het fonds.

3.4.4 Risicohouding, risicobereidheid en normenkader

In hoofdstuk 2 is de missie van het fonds weergegeven. De kern van de missie is het verzorgen, in opdracht van sociale partners van een degelijke, duurzame en betrouwbare pensioenregeling voor zijn deelnemers. Het gehele beleid van het fonds is op dit uitgangspunt gebaseerd.

Risicohouding

Ten behoeve van de risicohouding maakt het fonds onderscheid in vier domeinen:

- **Kapitaalmanagement:** Dit betreft de financiële huishouding van het fonds. De volgende aspecten zijn hier onderdeel van (niet limitatief): dekkingsgraad, vermogensbeheer, balansmanagement, liquiditeit en kosten. Ter attentie van dit domein hanteert het fonds een gebalanceerde risicohouding.
- **Reputatie:** De kern hiervan is de reputatie van het fonds. Dit domein valt uiteen in compliance, integriteit, imago en identiteit. Ter attentie van het domein reputatie hanteert het fonds een kritische risicohouding.

- **Besturing:** De kern van dit domein betreft de besturingsfilosofie van het fonds. Dit valt uiteen in onder andere het leiderschap, de governance en de cultuur van het fonds. Ter attentie van het domein besturing hanteert het fonds een kritische risicohouding.
- **Product en uitbesteding:** Dit domein betreft onder andere de pensioenregeling en de operationele uitvoering van de regeling. Ter attentie van dit domein hanteert het fonds een kritische risicohouding.

Hieronder wordt de definitie van de risicohouding conceptueel toegelicht:

- **Nul (1):** In dit geval wordt de risicohouding gekenmerkt door de wens dat er geen risico's worden genomen, vanuit de visie dat gewenste rewards niet vereisen dat een minimaal niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd;
- **Kritisch (2):** Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief laag te houden, vanuit de visie dat gewenste rewards vereisen dat een relatief laag niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd;
- **Gebalanceerd (3):** Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's te balanceren, vanuit de visie dat gewenste rewards vereisen dat een gebalanceerd niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd;
- **Opportunistisch (4):** Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief hoog te houden, vanuit de visie dat gewenste rewards vereisen dat een relatief hoog niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd;
- **Gemaximeerd (5):** In dit geval is de risicohouding gekenmerkt door de wens dat de blootstelling aan risico's maximaal is, vanuit de visie dat de gewenste rewards vereisen dat een maximale blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd.

Risicobereidheid

De risicohouding wordt verder geconcretiseerd in de risicobereidheidsprincipes. Het fonds hanteert hierbij de volgende principes:

1. Het beleggen van het pensioenvermogen vindt plaats op basis van de ambitie en risicohouding van sociale partners.
2. Het doel van communicatie is informeren en verantwoorden en draagt bij aan de hoge mate van vertrouwen in de reputatie van het fonds. Daarom zijn communicatie-uitingen juist en begrijpelijk.
3. Het fonds draagt zorg voor een professionele en integere besturing van het fonds.
4. Het fonds wil een efficiënte en beheerste bedrijfsvoering die is gericht op een hoge kwaliteit en weinig uitval en verlangt dit ook van zijn uitbestedingspartners.

Normenkader

Deze risicobereidheidsprincipes zijn vervolgens weer vertaald in concrete normen, die ook in de integrale risicorapportage zijn opgenomen.

1. Het beleggen van het pensioenvermogen vindt plaats op basis van de ambitie en risicohouding van sociale partners.
 - o **Pensioenresultaat:** jaarlijks toetst het bestuur of het pensioenresultaat in de haalbaarheidstoets in de verwachting minimaal 90% (lange termijn ambitie) bedraagt en de relatieve afwijking tussen de verwachting en het slecht weer scenario maximaal 45% bedraagt (lange termijn risico).
 - o **Vereist eigen vermogen:** het vereist eigen vermogen dient tussen de 116% en 122% te zitten (korte termijn risicohouding).
2. Het doel van communicatie is informeren en verantwoorden en draagt bij aan de hoge mate van vertrouwen in de reputatie van het fonds. Daarom zijn communicatie-uitingen juist en begrijpelijk.
 - o **Juiste communicatie:** communicatie-uitingen bevatten geen fouten.
 - o **Tijdige communicatie:** voldoen aan tijdigheidsafspraken SLA.
 - o **Begrijpelijk communicatie:** toetsing door actieve deelnemers in communicatiecommissie.
 - o **Toetsing vertrouwen bij doelgroep:** periodieke tevredenheidstoets bij deelnemers en pensioengerechtigden. Deelnemers en pensioengerechtigden zijn in hoge mate tevreden.
3. Het fonds draagt zorg voor een professionele en integere besturing van het fonds.
 - o **Geschiktheid:** per deskundigheidsgebied voldoet 80% van de bestuurders aan niveau B.
 - o **Integriteit:** 0 integriteitsincidenten binnen bestuur,
 - o **Professionaliteit:** het fonds behandelt onderwerpen tijdig conform de beleggings- en evaluatiecyclus.

- o Zelfevaluatie bestuur: de bovenstaande onderwerpen worden jaarlijks binnen het bestuur geëvalueerd volgens een vast template
- 4. Het fonds wil een efficiënte en beheerste bedrijfsvoering die is gericht op een hoge kwaliteit en weinig uitval en verlangt dit ook van zijn uitbestedingspartners.
 - o Evaluatie: jaarlijkse evaluatie van alle uitbestedingspartijen a.d.h.v. vaste vragenlijst.
 - o IT-incidenten: Maximaal 0 (IT-gerelateerde) beveiligingsincidenten die leiden tot verlies, diefstal of corruptie van data.
 - o Assurance: Kritische uitbestedingspartijen hebben een ISAE3402. De ISAE3402 kent geen beperkingen. Eventuele bevindingen worden opgelost zodat deze het volgende jaar zich niet weer voordoen.
 - o IT-controls: Kritische uitbestedingspartijen voldoen op het gebied van de DNB IT Controls aan de minimale volwassenheidsniveau 's.
 - o Kosten: De kosten van de pensioenuitvoering ligt in lijn met de gemiddelde kosten van verschillende peers.

3.4.5 Integraal Risicomanagement

De wettelijke verankering van de risicohouding

In de Pensioenwet (artikel 102a) en in het Financieel Toetsingskader (artikel 1a) is vastgelegd dat het bestuur van een pensioenfonds in overleg met de overige organen van een pensioenfonds zorgdraagt voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding. De organen van een pensioenfonds gebruiken deze doelstellingen en uitgangspunten bij de toetsing van de opdracht aanvaarding van de door de sociale partners overeengekomen pensioenregeling, en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering en het toezicht binnen een pensioenfonds. Het bestuur streeft er hierbij naar om van de sociale partners zo veel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregeling, die door hen ter uitvoering aan het pensioenfonds is gegeven.

De risicohouding vormt de basis voor:

- De aanvaarding van de opdracht van de sociale partners door een pensioenfonds;
- Het vaststellen van het beleid door het bestuur;
- De verantwoording achteraf van het bestuur over het gevoerde beleid.

Op grond van artikel 109a van de Pensioenwet dient een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit te voeren. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In artikel 22 van het Besluit FTK wordt beschreven hoe de haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd. De artikelen 30-30c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling bevatten nadere voorschriften. Daar wordt de berekeningswijze van het centrale begrip pensioenresultaat bepaald, en evenals de wijze waarop de uitvoering plaatsvindt en de te hanteren normen binnen de haalbaarheidstoets worden toegepast.

Het fonds heeft een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen van het pensioenresultaat zijn gebaseerd op de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets. Het fonds wil de ondergrens niet te hoog definiëren, omdat het wil voorkomen dat het onnodig de discussie over de risicobereidheid opnieuw voert terwijl er niets significant is veranderd aan het beleid van het fonds. Anderzijds wil het fonds de ondergrens niet te laag definiëren, omdat het gebruik wil maken van de signaalfunctie. Gezien de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets is besloten om als ondergrens voor het mediane pensioenresultaat vanuit de huidige beleidsdekkingsgraad 90% te hanteren en als ondergrens vanuit de vereiste dekkingsgraad 95% te hanteren. Ter attentie van de relatieve afwijking (tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het 5% percentiel) hanteert het fonds een maximale afwijking van 45%. De voorgestelde grenzen voldoen aan de specifieke eis uit de Pensioenwet (Artikel 30c, lid 1 van de regeling pensioenwet).

De korte termijn risicohouding is vastgelegd in termen van het vereist eigen vermogen. Hierbij dient het vereist eigen vermogen tussen de 116% en 122% te liggen.

Relatie met ALM-studie

Het bestuur heeft aan de hand van de missie, de ALM-studie en de kwalitatieve risicohouding een strategisch beleggingsbeleid vastgesteld. Dit beleggingsbeleid leidt tot een wettelijk Vereist Eigen Vermogen (VEV). De risicohouding op korte termijn wordt vastgelegd door VEV en de bandbreedte hieromheen. Het beleggingsbeleid bepaalt in belangrijke mate het VEV. De meest recent uitgevoerde Asset Liability Management (ALM) studie is medio 2018 uitgevoerd.

Op basis van dit eindrapport is het strategisch beleggingsbeleid per 1 april 2019 aangepast.

- De discussie over de kosten dekkendheid wordt gecontinueerd.
- Premiebeleid: Aan sociale partners wordt gevraagd de dempingsperiode 1 jaar in te korten tot en met 2019 in plaats van tot en met 2020.
- Toeslagbeleid: Toeslagstaffel wordt gevolgd op basis van nFTK (niet strenger).
- Uitsmeren rechtenkortingen: De lange termijn rechtenkorting wordt bepaald op basis van de maximaal te hanteren horizon van 10 jaar. Afschrijving van lange termijn korting vindt plaats op basis van 1/10 deel per jaar.
- Beleggingsbeleid:
 - Het strategisch beleid bevat een allocatie naar zakelijke waarden van 42%.
 - Renteafdekking blijft gelijk, namelijk 40% van de verplichtingen op basis van de swapcurve.

Het bestuur heeft daarmee gekozen voor een profiel dat qua risico vrijwel op hetzelfde niveau ligt als het oude beleid. Van de éénmalige mogelijkheid om onder het nFTK het risicoprofiel te verhogen, is geen gebruikgemaakt.

Bij de vaststelling van de VEV-grens is als “middelpunt” het huidige VEV op basis van de strategische normportefeuille ad 19% gehanteerd. Naar aanleiding van de ALM 2018 is de bandbreedte aangepast om te zorgen dat de VEV 3%-punt naar de onderkant en 3%-punt naar de bovenkant bedraagt. Het fonds wil de bandbreedte niet te smal definiëren, omdat het fonds wil voorkomen dat het onnodig de discussie over de risicobereidheid opnieuw voert, terwijl er niets significant is veranderd aan het beleid of de financiële positie van het fonds. Anderzijds wil het fonds de bandbreedte niet te ruim definiëren, omdat het VEV een maat is voor het risicoprofiel en het fonds bewust heeft gekozen voor een bepaald risicoprofiel.

FIRM-risico's

Het bestuur heeft eind 2015, begin 2016 een integrale risicoanalyse uitgevoerd. In een werksessie met het voltallige bestuur zijn alle risico's door het bestuur beoordeeld. Eind 2017 zijn de risico's nogmaals geanalyseerd. Deze FIRM-risico's geven inzicht in (de beheersing van) de meer operationele risico's van het fonds. Het bestuur heeft 25 risico's geïdentificeerd; 13 financieel en 12 niet-financieel. Gedurende 2021 zal deze risico-analyse bijgewerkt worden.

Financiële risico's:

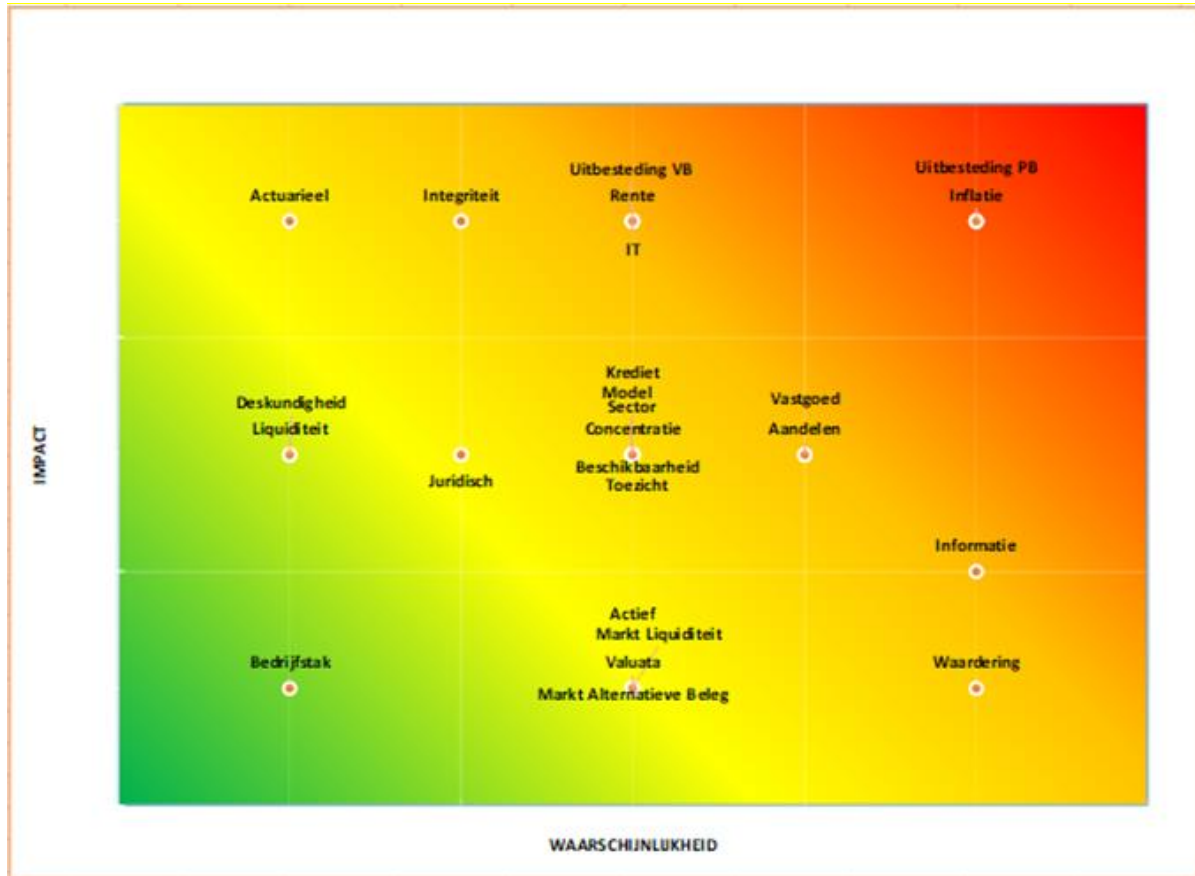
- Renterisico
- Valutarisico
- Liquiditeitsrisico
- Inflatierisico
- Marktrisico aandelen
- Marktrisico vastgoed
- Marktrisico alternatieve beleggingen
- Concentratierisico
- Marktliquiditeitsrisico
- Actief beheer risico
- Kredietrisico
- Actuarieel risico
- Waarderingsrisico

Niet-financiële risico's

- Bedrijfstakrisico
- Sectorrisico
- Toezichtsrisko
- Deskundigheidsrisico (+ operationeel fonds)
- Beschikbaarheidsrisico
- Informatierisico
- Uitbestedingsrisico Vermogensbeheer
- Uitbestedingsrisico Pensioenbeheer
- IT-risico
- Integriteitsrisico (inclusief belangenverstremgeling)
- Juridisch risico
- Modelrisico

Tevens is een risicowaarderingsschaal opgesteld om de risico's te waarderen op basis van impact en waarschijnlijkheid. Vervolgens zijn de risico's op basis van de waarderingsschaal ingeschat (de bruto-risico's). Ten aanzien van de diverse risico's lopen al diverse beheersingsmaatregelen. Met in achtname van deze beheersingsmaatregelen is het bestuur tot de volgende grootste netto-risico's gekomen:

De resultaten van de Risicoanalyse (netto-risico's) worden weergegeven in onderstaande figuur:

In bovenstaande risicoanalyse heeft het bestuur de risico's geïventariseerd, naast ontwikkelingen en nieuwe risico's, afgeleid van de doelstellingen van het fonds. Vervolgens is er een analyse gemaakt van elk individueel risico (inhoud, kans en impact) en is een analyse gemaakt van de onderlinge afhankelijkheden/ samenhang (correlaties). Tenslotte is bepaald of de bestaande beheersingsmaatregelen voldoende zijn en/of aangepast dienen te worden.

Integraal Risicomanagement Cyclus

Om te komen tot een continu proces, waarbij periodiek de activiteiten uit het raamwerk worden uitgevoerd, heeft het fonds een 'IRM-cyclus' ontwikkeld voor het opzetten, inrichten en onderhouden van het IRM-raamwerk.

Wanneer een pensioenfonds beperkt inzicht heeft in de risico's en de huidige beheersing minimaal is, wordt bij de initiële inrichting van IRM het raamwerk vanaf begin tot einde doorlopen (sequentieel).

Binnen de IRM-cyclus worden de volgende sub-cycli onderscheiden:

- Eens per 3 jaar worden de strategische doelstellingen van het fonds, de overkoepelende risicobereidheid op basis van de context van het fonds en de risico-governance (aansturing- en monitoringcyclus) herijkt en vastgelegd in het beleidsdocument. Dit is het hart van het IRM. Herijking vindt tevens plaats bij ingrijpende wijzigingen (verplichtstelling, fusie, wijziging wet- en regelgeving, significante beleidswijzigingen, dan wel verandering in de risicobereidheid).
- Jaarlijks vindt een risico-analyse plaats. Dit leidt tot de identificatie van risico's, beoordeling van risico's en een prioritering van risico's waar het bestuur mee aan de slag gaat.

- Naast de risico-analyse vindt een beoordeling plaats van de effectiviteit van de beheersmaatregelen. Hiermee wordt getoetst of het mitigerende effect van de beheersing heeft gewerkt conform de verwachtingen en of het nog in lijn is met het beleid.
- Gedurende het jaar kunnen er beleidsvoorstellen worden gedaan aan het bestuur. Elk beleidsvoorstel met materiële impact zal worden voorzien van een risicoparagraaf. Daarnaast kunnen zich incidenten voordoen. Beide kunnen resulteren in aanpassing van het beleid.
- Ten slotte vindt gedurende het jaar monitoring door middel van risicorapportages (bijvoorbeeld per kwartaal) en de beheersing plaats.

Ontwikkelingen 2020

Wat eind december 2019 leek op een geïsoleerde uitbraak van Covid-19 in China is sinds 11 maart 2020 volgens de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) een officiële pandemie. Dit is in eerste en belangrijkste aanleg een mondiale gezondheids crisis. Door de crisis en de genomen maatregelen is echter ook de impact op wereldeconomie groot. Door de onzekerheid op de financiële markten daalden wereldwijd de koersen van aandelen. Door deze dreiging ontstond een vlucht naar safe havens en zijn diverse rentedalingen doorgevoerd door centrale banken, waardoor de kapitaalmarktrente verder daalde. De grote gevolgen van Covid-19 raken hiermee ook de financiële positie van ons pensioenfonds, omdat beleggingen dalen en de pensioenverplichtingen stijgen. De verschillende overheden en overheidsinstanties hebben met verschillende steunpakketten de economie proberen te ondersteunen. Mede door dit ingrijpen hebben financiële markten zich gedurende 2020 weer enigszins hersteld. Als gevolg van deze steunpakketten hebben verschillende overheden veel schuld papier moeten aantrekken en hebben centrale banken hun balansen verder verruimd. Zodra de crisis voorbij is zullen de overheidsinstanties maatregelen moeten nemen om de schulden af te lossen en de balansen te verkorten. Dit brengt de nodige financiële risico's met zich mee voor het fonds.

Operationele impact

Zowel het pensioenfonds als de uitbestedingspartners volgen de richtlijnen van het RIVM. Sinds maart 2020 werden nagenoeg alle werkzaamheden niet langer vanuit de kantoorlocaties verricht, maar vanuit thuiswerkplekken. Er zijn er geen verstoringen in de operationele bedrijfsvoering (inclusief automatisering) waargenomen. De uitbetaling van de pensioenuitkeringen heeft plaatsgevonden op de vooraf bekende uitbetalingsdata, slechts een beperkt aandeel van de aangesloten werkgevers heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om, onder strikte voorwaarden, de pensioenpremies uit te stellen. De continuïteitsplannen van ons fonds en onze uitbestedingspartners hebben naar behoren gewerkt.

Financiële positie

Ten tijde van het vaststellen van de jaarrekening bedraagt de actuele dekkingsgraad meer dan 100%. Ook de beleidsdekkingsgraad ligt boven de 100%. Aangezien de dekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen ligt, heeft het pensioenfonds heeft een herstelplan ingediend bij DNB. Het herstelplan is medio maart 2021 bij DNB ingeleverd. Het herstelplan houdt geen rekening met gebeurtenissen na de peildatum van 31 december 2020, zoals de invoering van de nieuwe UFR.

Overname van de activa van AGH door Appel Pensioenuitvoering

Gedurende 2020 is de financiële continuïteit van AGH verder onder druk komen te staan als gevolg van het vertrek van enkele klanten. Het fonds heeft de risico's rondom de continuïteit van AGH in kaart gebracht en de nodige beheersmaatregelen geïmplementeerd om de continuïteit van de uitvoering van de regeling te kunnen borgen. Hierbij heeft het fonds onder andere gezamenlijk met de andere fondsen een stichting in het leven geroepen, die bij discontinuïteit van AGH de bedrijfsvoering over diende te nemen en zorg te dragen voor een overdracht naar een andere pensioenuitvoerder.

Het pensioenfonds heeft gedurende 2020 verschillende exit-strategieën geanalyseerd, zoals het uitvoeren van een tender naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Uiteindelijk kwam Appel Pensioenuitvoering naar voren als mogelijke overnamekandidaat. Het pensioenfonds heeft hier wederom een risicoanalyse op uitgevoerd en de optie van een transitie naar Appel Pensioenuitvoering afgezet tegen de andere opties die voorhanden waren, zoals het uitvoeren van een bredere tender. Enkele voordelen van de transitie naar Appel Pensioenuitvoering zijn dat Appel Pensioenuitvoering ook gebruik maakt van Axylife/Axyware, dit maakt dat het fonds niet hoeft te wisselen van pensioenadministratiesysteem. Ook heeft Appel Pensioenuitvoering verschillende werknemers van AGH overgenomen die reeds bekend zijn met het pensioenfonds.

Het pensioenfonds monitort hoe de integratie van de activa van AGH bij Appel Pensioenuitvoering loopt. Vooralsnog zijn er geen indicaties dat deze integratie niet goed verloopt.

Uitwerking risicomanagement na herijking missie, visie en strategie

Gedurende 2020 heeft het fonds de missie, visie en strategie herijkt. In de nasleep van deze herijking heeft het fonds ook kritisch gekeken naar de impact die dit heeft voor het risicomanagement. Hierbij heeft het fonds de volgende stappen gezet:

- Herijking van de risicohouding en de risicobereidheid van het fonds;
- Analyse naar de strategische risico's van het fonds;
- Vertaling van de risicobereidheid en strategische risico's naar concrete normen;
- Opzetten van een integrale risicomonitor;
- Herijking van de risk governance;

ISAE3402 AGH

Op 25 maart 2020 heeft AGH het ISAE3402 II rapport van AGH aangeboden over de periode 1 januari 2020 t/m 31 december 2020. De accountant PWC heeft hierbij een assurance rapport zonder beperking afgegeven.

Vooruitblik 2021

Gedurende 2021 zal het pensioenfonds verschillende stappen zetten om het risicomanagement verder uit te werken. Hierbij komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Uitwerken strategische risico's;
- Evaluatie risicomanagement;
- Evaluatie FIRM-risico's;
- Opstellen ERB;

3.5 Beleggingsbeleid

3.5.1 Strategisch beleid

De regelgeving van het FTK maakt de economische risico's (verbonden aan aandelen, valuta, rente, etc) die in pensioenfondsen aanwezig zijn expliciet, en vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau het pensioenfonds kan of wil accepteren. Het Bestuur van een pensioenfonds is verantwoordelijk voor dit strategische beleggings- en risicobeleid. Daarmee wordt aansluiting tussen het beleggingsbeleid, de pensioenverplichtingen en de overige sturingsmiddelen bereikt. De basis hiervoor is de ALM-studie die periodiek door een pensioenfonds wordt uitgevoerd.

Elk jaar stelt het fonds in het vierde kwartaal het beleggingsbeleid voor het daaropvolgende jaar vast. Dit gebeurt aan de hand van de ALM-studie, rendementsverwachtingen en de huidige financiële positie.

ALM-studie

De meest recent uitgevoerde Asset Liability Management (ALM) studie is medio 2018 uitgevoerd. Op basis van dit eindrapport is het strategisch beleggingsbeleid per 1 april 2019 aangepast. Belangrijkste conclusies van dat traject waren:

- De discussie over de kostendekkendheid wordt gecontinueerd.
- Premiebeleid: De premie wordt gehandhaafd en dus niet verhoogd of verlaagd.
- Toeslagbeleid: Toeslagstaffel wordt gevolgd op basis van nFTK (niet strenger).
- Uitsmeren rechtenkortingen: De lange termijn rechtenkorting wordt bepaald op basis van de maximaal te hanteren horizon van 10 jaar. Afschrijving van lange termijn korting vindt plaats op basis van 1/10 deel per jaar.
- Beleggingsbeleid:
 - Het strategisch beleid bevat een allocatie naar zakelijke waarden van 42%.
 - Renteafdekking blijft gelijk, namelijk 40% van de verplichtingen op basis van de swapcurve.

De portefeuille is opgesplitst in een zogenaamde 'matchingportefeuille' en een 'rendementsportefeuille'. De rendementsportefeuille bestaat uit de risicovolle beleggingen van het fonds. Deze portefeuille heeft als belangrijkste taak toeslagverlening mogelijk te maken. De matchingportefeuille daarentegen bestaat voornamelijk uit hoge kwaliteit obligaties en producten om het renterisico af te dekken. Deze portefeuille heeft als belangrijkste taak te kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen.

3.5.2 Portefeuillebeleid 2020

Het beleid in 2020 komt in grote lijnen overeen met de uitkomsten van de ALM-studie en het beleid van 2019.

Beleggingsbeleid:

- Het strategisch beleid bevat een allocatie naar zakelijke waarden van 42%. Het beleggingsbeleid 2020 kent een vergelijkbare allocatie naar zakelijke waarden (39,5%) en een vergelijkbaar risicoprofiel.
- Renteafdekking blijft gelijk, namelijk 40% van de verplichtingen op basis van de swapcurve.
- De allocatie naar illiquide beleggingen is gegroeid door de verdere afroep van directe bedrijfsleningen en de stijging van de positie in vastgoed. Als gevolg hiervan werd de positie in aandelen wat afgebouwd.

Onderstaande tabel geeft het beleggingsbeleid van 2020 weer en ter vergelijking het beleid van 2019. De belangrijkste wijzigingen zijn:

	Beleid 2020	Beleid 2019
Matchingportefeuille	32%	32%
Renteafdekking (marktcurve)	40%	40%
Rendementsportefeuille	68%	68%
Aandelen ontwikkelde landen	18,5%	23,5%
Aandelen opkomende landen	5%	5%

Niet-beursgenoteerd onroerend goed	13%	11%
Alternatieve beleggingen	3%	3%
Vastrentende waarden bedrijfsobligaties	6,5%	7%
Vastrentende waarden hypotheke	10%	10%
Vastrentende waarden hoogrentend	4,5%	5%
Directe bedrijfsleningen	6,5%	2,5%
Liquiditeiten	1%	1%
Totaal	100%	100%

3.5.3 Beleggingsresultaat 2020

De actuele dekkingsgraad is in 2020 gedaald van 107,5% naar 105,8%. Zakelijke waarden stegen uiteindelijk in waarde, ondanks de extreme volatiliteit in het eerste kwartaal. Een grote vastgoedtransactie aan het einde van het tweede kwartaal droeg ruim 2% bij aan de dekkingsgraad. Tegelijkertijd daalde de rente, waardoor de verplichtingen in waarde stegen. Netto was het effect licht negatief.

De beleidsdekkingsgraad is een 12-maands gemiddelde van de actuele dekkingsgraad. Deze is in 2020 gedaald van 106,7% naar 101,5%. Dit was vooral het gevolg van het slechte eerste kwartaal (met dalende rentes en aandelenkoersen).

Rendement

De totale portefeuille heeft in 2020 een rendement behaald van +10,8%. De dekkingsgraad daalde omdat door de dalende rente de verplichtingen aanzienlijk stegen.

Met betrekking tot de onderliggende portefeuilles heeft de matchingportefeuille een positief rendement behaald van +15,8%. De rendementsportefeuille behaalde een rendement van 8,3%, waarbij vastgoed zoals eerder gezegd een grote bijdrage leverde. Ongeveer de helft (4,3% van de 8,3%) van het rendement werd door vastgoed behaald. De rest kwam overwegend van aandelen. In onderstaande tabel worden de rendementscijfers getoond van de matchingportefeuille en de rendementsportefeuille en de verschillende beleggingscategorieën binnen de rendementsportefeuille. Ter indicatie is tevens de vermogensverdeling getoond per ultimo 2020.

	Rendement (%)		Vermogensverdeling* (%)	
	Portefeuille	Benchmark	Portefeuille	Benchmark
Matchingportefeuille	15,8	16,3	31,8	32,0**
Rendementsportefeuille	8,3	6,9	68,2	68,0**
Totale portefeuille	10,8	15,3**		
Rendementsportefeuille				
Vastrentende waarden	1,3	1,4	38,7	40,9
Aandelen	6,6	3,6	38,3	36,7
Private Equity & Infrastructuur	-4,2		3,5	4,4
Niet-genoteerd OG	29,6		16,5	16,5
Liquiditeiten			3,0	1,5

*) vermogensverdeling ultimo 2020

***) als benchmark voor de totale portefeuille worden de verplichtingen van het pensioenfond gebruikt

Relatief presteerde de matchingportefeuille 0,5% slechter dan de uitvoeringsbenchmark van de matchingportefeuille, als gevolg van de stijgende spread op Nederlandse en Duitse staatsobligaties.

De rendementsportefeuille presteerde flink beter dan de benchmark. Dit kwam door positieve rendementen van het actieve Europese aandelenfonds en het duurzame passieve fonds in opkomende landen.

3.5.4 Macro- economische ontwikkelingen en marktontwikkelingen

Macro- economische ontwikkelingen 2020

De ontwikkelingen op financiële markten werden in 2020 uiteraard gedomineerd door het coronavirus. Het jaar begon nog positief, met de verwachting dat de economische groei weer enigszins zou kunnen aantrekken. Hoopgevend was ook het 'fase 1' handelsakkoord dat de VS en China sloten, waarmee een tijdelijke wapenstilstand in de handelsoorlog werd beklonken. Maar al snel werden de enorme gevolgen van COVID-19 voor de samenleving duidelijk. Opvallend was vooral de snelheid waarmee de crisis zich aandeed, met de snelste 30% daling van de aandelenbeurzen ooit, de enorme stijging van de werkloosheid in de Verenigde Staten, waarbij in een tijdsbestek van slechts twee weken liefst tien miljoen mensen hun baan verloren, de snelste afname van economische groei en de grootste daling van de olieprijs tot zelfs een negatief niveau.

Centrale banken reageerden met nieuwe beleidsmaatregelen: renteverlagingen, opkoopprogramma's en grootschalige verstrekking van liquiditeiten. Ook overheden hebben met grote steunpakketten de economieën voor nog meer schade weten te behoeden. Niettemin hebben economische cijfers over het tweede kwartaal een ongekende economische krimp laten zien.

De COVID-19 pandemie heeft bestaande trends versterkt en versneld. De afgelopen jaren zagen we reeds een toenemend belang van digitalisering en automatisering, geleidelijke de-globalisering, toenemende focus op klimaatontwikkelingen en groeiende ongelijkheid binnen samenlevingen. Daarnaast was sprake van aanhoudende lage groei, inflatie en renteniveaus die door centrale bankenbeleid nog eens verder naar beneden werden gedrukt. Deze trends zijn het afgelopen jaar verder toegenomen.

Op de financiële markten was het eerste kwartaal van 2020 een uitermate slechte periode voor beleggers. Maar de maatregelen van centrale banken en overheden hebben beleggers gerustgesteld. Ook de totstandkoming van een Europees Herstelfonds droeg bij aan een beter sentiment. En in de loop van het jaar zijn markten dan ook, in sommige gevallen zelfs meer dan volledig, hersteld. Wel was onder invloed van bovengenoemde trends sprake van grote verschillen tussen beleggingscategorieën, regio's en sectoren. De verregaande mate van spreiding van de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds heeft in 2020 dan ook duidelijk waarde toegevoegd.

Eind 2020 werd eindelijk een Brexit overeenkomst gesloten, hoewel we de vraag kunnen stellen of dit een positieve of negatieve uitkomst is. Positief is dat er uiteindelijk toch een akkoord is, waarbij goederen zonder extra tarieven verhandeld kunnen worden. Maar er komen wel meer administratieve belemmeringen. Negatief is dat er over diensten nauwelijks iets is geregeld. Brexit heeft dan ook negatieve gevolgen voor de economie van het VK. Dat markten positief reageerden op de deal komt mogelijk mede doordat eventuele Brexit-verliezen in het niet vallen bij de schade door de coronapandemie.

De Amerikaanse dollar daalde gedurende het jaar circa 8% versus de euro. In de VS werden de officiële rentetarieven sterk verlaagd, terwijl dit in de eurozone niet gebeurde. Ook het Britse pond verzwakte, onder invloed van de Brexit perikelen, met ruim 5%. De Japanse yen daalde 3% ten opzichte van de euro.

3.5.5 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Beleid

Het fonds streeft ernaar om op verantwoorde wijze te beleggen. Daarom heeft het Fonds een ESG-beleid vastgesteld en de fiduciair manager gevraagd om hier uitvoering aan te geven. Hieronder is het ESG-beleid op hoofdlijnen weergegeven. In 2020 is een update van het beleid uitgevoerd waarbij klimaatambities geformuleerd zijn. Dit blijft naar de toekomst toe ook een doorlopend proces.

Integratie ESG binnen het beleggingsbeleid en de beleggingsprocessen

In de beleggingsprocessen van het fonds – met name bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders – wordt het effect van ESG factoren op de beleggingsrisico's en het rendement expliciet meegewogen conform het gedefinieerde ESG-beleid. Het fonds verwacht van haar vermogensbeheerders dat zij een MVB-beleid hebben dat niet materieel van het MVB-beleid van het fonds afwijkt en dat niet leidt tot te hoge risico's.

Uitsluiting en betrokken aandeelhouderschap

Het uitsluitingsbeleid van het fonds voldoet aan de wettelijke verplichtingen en de aanvullende ESG-criteria van het fonds. Voor beleggingen in aandelen en investment grade bedrijfsobligaties is het uitsluitingsbeleid als volgt:

- Harde uitsluiting geldt voor ondernemingen met een CCC-rating conform de MSCI ESG Rating systematiek.
- Het fonds heeft de ambitie om ondernemingen met een lage rating (B conform MSCI ESG) ook uit te sluiten.

Via de vermogensbeheerders streeft het fonds naar een constructieve dialoog ('engagement') met de bedrijven waarin zij belegt op het gebied van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur. Mede met dit engagementbeleid geeft het fonds nadere invulling aan haar streven om verantwoord te beleggen.

Impact investing

In het geval van impact investing wordt een beleid ontwikkeld waarbij specifiek wordt geïnvesteerd in thema's en/of bedrijven die een oplossing bieden voor een specifiek duurzaamheidsvraagstuk. Het fonds heeft ervoor gekozen om deze categorie geleidelijk op te bouwen, waarbij de thema's klimaatverandering en waterschaarste belangrijk zijn. Eind 2020 was de belegging in deze categorie ongeveer € 55 mln., 2,1% van het totale vermogen.

Onroerend goed

Binnen onroerend goed is de ambitie van het fonds om panden energiezuinig te krijgen. Dit kan worden bereikt door het bouwen met milieubesparende maatregelen zoals zonne-energie, isolatie, zonnepanelen (voor warm water) en warm-koud opslag in de grond. Een andere mogelijkheid is verbeteringen aanbrengen binnen bestaande bouw om deze te verduurzamen.

De criteria ten aanzien van vastgoed zijn: Doelstelling groene portefeuille woningen: minimaal 95% label A of hoger, ambitie 100% label A of hoger

In 2020 is een transitie gemaakt van een eigen woningmandaat naar een beleggingsfonds. Hiermee vervalt de directe invloed die het pensioenfonds heeft op de verduurzaming van de woningen. Bij de selectie is echter wel rekening gehouden met duurzaamheid.

Klimaat en CO2-reductie

Het fonds onderschrijft de noodzaak om de doelen van het Akkoord van Parijs te behalen. Dit heeft ook impact op de manier waarop geld naar beleggingen gealloceerd moet worden. Het fonds heeft ervoor gekozen om de komende jaren te streven naar het behalen van de "Paris Aligned Benchmark" voor wat betreft CO2-reductie. Dit betekent concreet:

- In 2020 een reductie in CO2 uitstoot ten opzichte van de markt van 50%;
- Vervolgens jaarlijks een reductie van de CO2 uitstoot van 7% ten opzichte van het voorgaande jaar;

Er is geen concrete deadline gesteld waarop de gehele portefeuille moet voldoen aan dit pad, omdat er afhankelijkheden van data van voldoende kwaliteit zijn. Het streven is echter wel om in 2021 en 2022 in ieder geval het liquide deel van de portefeuille hiermee in lijn te brengen. Het fonds heeft een MVB Jaarverslag 2020 en een Impact Jaarverslag 2020 (Global Impact Pool) op de fonds website geplaatst.

3.5.6 Risicoparagraaf vermogensbeheer

Het Financieel Toetsingskader ("FTK") voor pensioenfondsen is een onderdeel van de Pensioenwet. De regelgeving van het FTK werkt de economische risico's voor pensioenfondsen verbonden aan onder meer aandelen, valuta's en rente uit. Het vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau ze kunnen of willen accepteren. Het pensioenfonds zet, binnen de kaders van het geformuleerde risicobeleid, in op maximalisatie van het rendement op het vermogen.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het fonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. Het verkleinen van het renterisico leidt tot een lager vereiste dekkingsgraad voor het fonds, dan het geval zou zijn geweest zonder beperking van het renterisico. Door middel van obligaties en swaps werd het renterisico voor 40% afgedekt in 2020.

Risico zakelijke waarden

Dit is voornamelijk het koersrisico van beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het fonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. De blootstelling aan zakelijke waarden bedroeg per ultimo 2019 circa € 1.179 miljoen.

Inflatierisico

Inflatie risico is het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast in termen van koopkracht. Het inflatie risico kan worden verkleind door meer inflatiegevoelige beleggingen in de portefeuille op te nemen.

Keerzijde daarvan is dat zulke inflatiegevoelige beleggingen de kans kunnen vergroten dat het fonds niet aan haar nominale pensioenverplichtingen kan voldoen. Op grond van de Asset Liability Managementstudie (ALM) heeft het fonds besloten om meer renterisico te accepteren om zodoende het inflatie risico te verkleinen.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het fonds beperkt, aangezien het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille bestaat uit in Euro's genoteerde waarden. Het resterende risico naar de Amerikaanse Dollar en Britse Pond wordt voor 50% afgedekt.

Grondstoffenrisico

In het beleggingsbeleid 2020 is geen allocatie naar directe grondstoffen opgenomen. Het grondstoffenrisico is daarom niet aanwezig.

Kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Bij beleggingen in OTC derivaten binnen de LDI fondsen vindt op dagelijkse basis onderpandbeheer (margin accounts) plaats. Binnen de matchingportefeuille is sprake van kredietrisico op landen voor zover is belegd in staatsobligaties. Om dit risico te beperken zijn in het beleid beperkingen opgelegd voor de maximale allocatie naar verschillende landen en de kredietwaardigheid van deze landen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico omvat het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Dit risico wordt beheerst doordat de vermogensbeheerder de beleggingsportefeuille op een zodanige manier opzet dat het naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het fonds kan voldoen. Deze behoefte wordt ook gesimuleerd onder stressscenario's. Om in de liquiditeitsbehoefte te voorzien is strategisch vastgesteld dat circa 70% van de beleggingen binnen een maand liquide te maken is en een groot deel daarvan zelfs op dag basis liquide te maken. Door gebruik van de LDI fondsen in de matchingportefeuille is het liquiditeitsrisico uit hoofde van rentederivaten eveneens beperkt, aangezien het pensioenfonds geen bijstortverplichting heeft bij een sterk stijgende rente.

Concentratierisico

Het concentratie risico is het risico dat zich voordoet als een groot deel van het vermogen bij een debiteur of binnen een beleggingscategorie of regio geconcentreerd is. Indien deze debiteur failliet gaat of binnen de betreffende categorie of regio grote koersverliezen plaatsvinden heeft dit een significante impact op het vermogen. Om dit risico te beperken is in de beleggingsportefeuille van het fonds spreiding aangebracht over beleggingscategorieën en regio's, en zijn eveneens restricties (bandbreedtes) opgenomen met betrekking tot maximale allocatie naar debiteuren en naar beleggingen met een lagere kredietwaardigheid.

Operationeel risico

Het fonds beheerst operationele risico's door met haar contractpartners afspraken te maken aangaande een deugdelijke functiescheiding, een goed beschreven administratieve organisatie en toezicht op de naleving van de afgesproken procedures. Van de contractpartners wordt verder verwacht dat over de beheersing van de operationele risico's wordt gerapporteerd op basis van vooraf overeengekomen parameters. Verder worden tijdens het jaarwerkproces de uitbestede bedrijfsprocessen getoetst, aan de hand van ISAE 3402 rapporten.

3.5.7 Z-score en performancetoets

Op 24 april 1998 is de 'Vrijstellingsregeling Wet Bedrijfspensioenfondsen' officieel in werking getreden. Deze regeling is uitgevaardigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en heeft als belangrijkste doel ondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds indien de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is.

Op basis van artikel 5 lid 1a Vrijstellingsregeling moet vrijstelling worden verleend als uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfspensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het fonds vastgestelde normportefeuille.

De z-score maakt deel uit van de performance toets. Deze score wordt grotendeels bepaald door het verschil tussen het werkelijk behaalde rendement en het rendement van de normportefeuille. Daarmee is het een indicator voor de mate van out- of underperformance op de beleggingen, waarbij een correctie wordt gemaakt voor beleggingskosten en het beleggingsrisico gedurende een jaar.

Over 2020 is een z-score behaald van 0,59. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets per 31 december 2020 worden toegepast over de periode januari 2016 tot en met december 2020.

De performancetoets over de periode januari 2016 tot en met december 2020 komt uit op 0,01. De performancetoets (inclusief de bijtelling van 1,28) komt daarmee uit op 1,29 boven de minimumgrens van 0.

3.5.8 Vooruitblik

Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Aansluiting van de sector Poeliers

Op 22 november 2017 hebben sociale partners betrokken bij de collectieve arbeidsovereenkomst voor ambachtelijke pluimvee- en wildbedrijven het pensioenfonds voor het Slagersbedrijf verzocht om per 1 januari 2019 aan te sluiten bij het pensioenfonds.

Momenteel is een deel van de bedrijven die vallen onder de werkingssfeer van de cao Poeliers niet aangesloten bij een pensioenregeling. Een ander deel is vrijwillig bij andere pensioenfondsen aangesloten of hebben een verzekerde regeling. Het bestuur heeft in zijn vergadering van 11 december 2017 besloten dat zij open staan voor een eventuele toetreding van de sector Poeliers. In 2018 werd de aansluiting van de toetreding van de ambachtelijke pluimvee- en wildbedrijven voorbereid. De uiteindelijke toetreding van poeliers zou in de loop van 2019 plaatsvinden.

In 2019 heeft er helaas vertraging plaatsgevonden inzake de aansluiting van de sector. Er zijn een aantal punten die sociale partners in de sector Poeliers moeten oplossen voordat toetreding kan plaatsvinden. De bedoeling is nog steeds aansluiting en dit zal in 2020 en 2021 verder worden uitgewerkt.

Ondertekening jaarverslag

Woerden, 16 juni 2021

L.T.M. de Leede
Werkgeversvoorzitter

J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Verslag van het Verantwoordingsorgaan van het Bpf voor het Slagersbedrijf over het jaar 2020

Inleiding

Het afgelopen jaar heeft het Verantwoordingsorgaan (VO) zich bezig gehouden met de bevoegdheden zoals deze in de wet en regelgeving zijn gegeven aan het VO. Met dit verslag geeft het VO inzicht in zijn werkzaamheden in 2020 en in zijn oordeel over het handelen van het bestuur.

Om tot een oordeel te komen, maakt het VO gebruik van zijn normenkader vastgesteld in 2015 en 2016. Hierbij zijn tien belangrijke normen vastgesteld; deze komen als aparte onderwerpen in dit verslag terug. In 2017 en 2018 zijn de normen verder verfijnd. In 2020 heeft het VO dezelfde normen als in 2018 en 2019 gebruikt.

Het VO is in 2020 vier keer regulier bij elkaar gekomen. Het VO heeft vier opleidingsdagen gehad. Bij deze opleidingsdagen heeft het VO het jaarwerk uitgediept. Tevens heeft het VO een opleiding gevolgd over omgang met de pensioenorganen en communicatie. Ook is er gekeken naar de rol van het Verantwoordingsorgaan, de premiestelling en het nieuwe pensioenakkoord. Ten slotte heeft het VO de voorbereiding gedaan voor een bindende voordracht voor de benoeming van een nieuw lid van de Raad van Toezicht op het gebied van Vermogensbeheer. Het nieuwe lid van de Raad van Toezicht is begin 2020 aan het bestuur voorgedragen. Alle vergaderingen vonden digitaal plaats in aanwezigheid van de secretaris van het bestuursbureau. Het digitaal bijeenkomen is niet ideaal, maar op deze manier heeft het VO toch de mogelijkheid gebruikt om alle opleidingen en vergaderingen te volgen. Leden van het VO zijn ook bij digitale bijeenkomsten van de pensioenfederatie geweest.

Eind 2020 is de samenstelling en de grootte van het VO aangepast van 12 naar 7 leden.

Met het oog op continuïteit heeft het bestuur het mogelijk gemaakt om het jaarwerk 2020 met een deel van oud-leden van het VO te doen. Dit ging om de leden die zonder wijziging van de grootte van het VO nog in het VO zitting zouden hebben. Daarvoor is het VO het bestuur dankbaar. Helaas heeft het VO wel afscheid moeten nemen van de voorzitter van het VO per 1 januari 2021. Het VO dankt de heer Van Kempen voor zijn grote inzet en bijdrage aan het VO en het pensioenfonds. Ook wil het VO de heren Witteveen en Hoose en mevrouw Van Bijsterven danken voor hun bijdrage aan het VO.

Met de nieuwe samenstelling zal in 2021 worden gekeken naar de vaardigheden en deskundigheid van de leden van het Verantwoordingsorgaan.

Financieel beleid

Het bestuur heeft het VO advies gevraagd over de componenten van de premie en de samenstelling van de feitelijke premie, alsmede over het verlenen van toeslagen. Het VO heeft hierover positieve adviezen aan het bestuur uitgebracht.

Tevens is in 2020 een haalbaarheidstoets uitgevoerd, die met het VO is besproken

Pensioenuitvoerder

In april 2018 heeft DNB een onderzoek gedaan naar de toereikendheid van de beheersomgeving met betrekking tot de pensioenadministratie van het pensioenfonds bij AGH. Er is een plan van aanpak gemaakt in overleg met de klantfondsen van AGH om in control te komen en een beheerste uitvoering van de pensioenadministratie te bewerkstelligen. Eind 2019 zijn de 19 aanbevelingen uit deze onderzoeken bijna in het geheel geadresseerd en uitgevoerd. In de januari 2020 heeft DNB schriftelijk aangegeven geen opmerkingen meer te hebben over de toereikendheid van de beheersomgeving met betrekking tot de pensioenadministratie bij BPS die door AGH wordt uitgevoerd.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het bestuur heeft het VO goed op de hoogte gehouden van de uitkomsten van dit onderzoek, het proces en de te volgen stappen.

In 2020 hebben 3 klantfondsen van AGH aangegeven hun pensioenadministratie bij een andere pensioenuitvoerder onder te brengen. Dit tezamen met de slechte financiële positie van AGH heeft er toe geleid dat AGH naar een overname kandidaat heeft gezocht.

In 2020 is er veelvuldig gesproken over de overgang van AGH naar een andere pensioenuitvoerder. Per 1 januari 2021 is AGH overgenomen door Appel pensioenuitvoering.

Dit proces is netjes gelopen en het VO is goed op de hoogte gehouden door het bestuur inzake de stand van zaken.

Pensioenakkoord

Er is gesproken over het nieuwe pensioenakkoord met het bestuur in 2020. Tevens heeft het VO in haar opleidingsdagen veelvuldig aandacht besteed aan dit onderwerp.

Overleg met de Raad van Toezicht en het bestuur

Het VO heeft in 2020 meerdere malen overleg gehad met de leden van de Raad van Toezicht en het bestuur over de ontwikkelingen bij de pensioenuitvoerder. Het werkplan van de Raad van Toezicht is besproken met het VO.

De Raad van Toezicht heeft verantwoording afgelegd aan het VO. De wijze van verantwoording door de Raad van Toezicht beoordeelt het VO als constructief en positief.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen inzake Covid-19, wil het VO toch graag opmerken dat het bestuur, het VO goed op de hoogte heeft gehouden van alle maatregelen en actualiteiten op dit dossier. Het VO stelt dit zeer op prijs.

Opvolging bevindingen 2019

Het bestuur heeft de bevindingen en oordelen van 2019 grotendeels meegenomen in zijn beleid in 2020 en het VO met voldoende regelmaat over de opvolging ervan geïnformeerd.

De aanbeveling vanuit het VO om de toekomstvisie verder uit te werken heeft het bestuur opgepakt. Er is een heldere toekomstvisie en strategie geformuleerd door het bestuur in 2020.

De aanbeveling van het VO om eerder om tafel te gaan met sociale partners inzake het premiebeleid is opgevolgd door het bestuur. Dit heeft in 2020 tot een aanpassing van het premiebeleid geleid. Er zijn goede afspraken gemaakt om stapsgewijs naar een kostendekkende premie te gaan.

Tenslotte heeft het VO in navolging van de Raad van Toezicht aanbevolen om het risicomanagement strakker in te voegen in de beleidscyclus en voortvarend verder te gaan met Cerrix. Hier is een goede start mee gemaakt door het bestuur en zal verder worden uitgewerkt in 2021.

Bevindingen en oordeel 2020

Het VO maakt gebruik van zijn bevoegdheid om een oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid van het bestuur, de wijze waarop het is uitgevoerd en de keuzes voor de toekomst. De bevindingen van de Raad van Toezicht spelen daarbij een rol, om te bezien of er sprake is van adequate risicobeheersing en of de belangen van de belanghebbenden evenwichtig worden afgewogen. Om een goede afweging te maken dient de informatie tijdig en relevant te zijn.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Normen

Evenwichtige belangenafweging en adequate risicobeheersing

Bij alle relevante beleidsbeslissingen heeft het bestuur een expliciete afweging van de belangen van de afzonderlijke belangengroepen gemaakt. Het bestuur verantwoordt in een dialoog met het VO en in het jaarverslag wat de risico's zijn en hoe deze op een integere wijze worden beheerst.

Bevindingen

In de verslaglegging van het fonds wordt duidelijker aangegeven dat er een expliciete afweging van de belangen van de afzonderlijke groepen wordt gemaakt. Tevens wordt door het bestuur expliciet rekening gehouden met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Dit is duidelijk terug te vinden in de verslaglegging van het fonds. Er is veel werk verzet ten aanzien van belangenafweging en risicobeheersing. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is.

Begin 2020 is een begin gemaakt met het updaten, herijken en aanvullen van het Integraal risicomanagement beleid van BPS. Met als focus veel meer de strategische risicomanagement cyclus, dit naast de operationele risicomanagement cyclus. Dit gebeurt in verschillende sessies met bestuur BPS en wordt begeleid door een externe adviseur risicomanagement. Ook de herijking van de missie en visie van het fonds is hier een onderdeel van.

Oordeel

Het VO is van oordeel dat het bestuur duidelijk in zijn verslaglegging de evenwichtige belangenafweging en risicobeheersing weergeeft. Het VO is content met de stappen die het bestuur op dit onderwerp heeft gezet, maar het VO volgt de Raad van Toezicht in haar aanbeveling om blijvende aandacht te houden voor de invulling van het Three Linesmodel, waarbij de rollen in de eerste lijn en de tweede lijn mogelijk spanning tot elkaar kunnen gaan hebben. Tevens dient er aandacht te zijn voor de in gebruik neming van Cerrix of een alternatieve risicomanagement tool.

Communicatie

Het communicatiebeleid wordt uitgevoerd volgens plan en het VO wordt hierbij voldoende betrokken. De website wordt goed onderhouden en is actueel. De deelnemer wordt actief benaderd bij belangrijke onderwerpen. Het fonds communiceert in begrijpelijke taal met de deelnemers. Het bestuur biedt deelnemers hulpmiddelen bij het maken van keuzes. De effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen wordt getoetst.

Bevindingen

De communicatie van het fonds vindt plaats op basis van de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het meerjaren communicatiebeleidsplan. Het VO wordt hier voldoende bij betrokken. Het fonds heeft een helder beleid op communicatie. Er wordt veel werk verzet in het betrekken van de deelnemers en werkgevers bij het pensioenfonds om hun pensioenbewustzijn te vergroten. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting bij aanwezigheid met het aanbieden van pensioensprekuren en advisering aan werkgevers.

Helaas heeft het pensioenfonds het deelnemersportaal niet werkend gekregen en is deze in 2019 (voorlopig) offline gehaald. Ook in 2020 is de deelnemersportaal offline geweest. Er wordt nu verwezen naar mijnpensioenoverzicht.nl. De website heeft in 2020 minder nieuwsberichten gegenereerd, met name voor deelnemers, waarbij het VO opmerkt dat ze de heldere taal minder aanwezig vond bij de berichten op de website.

Op de website zijn nieuwsberichten geweest over het nieuwe pensioenakkoord. Tevens zijn er berichten geweest in de nieuwsbrief over het nieuwe pensioenakkoord. Het VO is van mening dat het goed is om te communiceren over het nieuwe pensioenakkoord en op deze manier de deelnemer op de hoogte te houden van de stand van zaken.

Oordeel

Het fonds heeft in 2020 veel aandacht besteed aan goede en heldere communicatie over het beleid, ontwikkelingen op pensioengebied en de gevolgen voor individuele deelnemers, oud deelnemers en gepensioneerden.

Het VO vindt het jammer dat het deelnemersportaal niet werkend is en dat de website minder nieuwsberichten heeft gegenereerd. Het VO had de verwachting dat dit in 2020 op orde zou zijn, nu de pensioenuitvoerder weer in rustiger vaarwater bevindt, echter in 2020 is het deelnemersportaal nog steeds niet werkend. Wel is er een goed alternatief in de verwijzing naar mijnpensioenoverzicht.nl

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het fonds heeft de impact van Covid-19 op communicatie goed opgepakt. Er zijn meerdere nieuwsberichten geweest over Covid-19 en hoe het fonds hiermee omgaat. Tevens zijn bijvoorbeeld de spreekuren met deelnemers telefonisch afgehandeld in plaats van fysiek.

Het VO wordt verder goed geïnformeerd over de communicatie van het fonds.

Aanbevelingen

Het VO merkt op dat er voor het deelnemersportaal verwezen wordt naar mijnpensioenoverzicht.nl. Dit is een algemene website en geen slagers specifieke website. Voor nu is dit een goed alternatief, maar het bestuur wordt wel gevraagd om na te denken over een slager specifieke tool voor het deelnemersportaal op de website.

Toekomst

Het pensioenfonds heeft een heldere en realistische visie en deze is vertaald in duidelijke strategische doelen, waarbij schaalgrootte en de (on)zekerheden van alle deelnemers een belangrijke rol spelen. Het VO wil op de hoogte worden gehouden van de toekomstvisie. De toekomstvisie en strategie dienen tijdig met het VO te worden besproken.

Bevindingen

Er is geconstateerd dat er een toekomstvisie is vastgesteld. In 2020 is er uitgebreid gesproken over de toekomstvisie in het bestuur en heeft dit geresulteerd in notitie inzake de toekomstvisie van BPS. Deze toekomstvisie bevat mogelijke uitgewerkte scenario's voor de toekomst en zijn met het VO besproken. Het bestuur houdt zich op de hoogte van de ontwikkeling in de markt. Er is een duidelijke missie en visie van het bestuur. Deze zijn aangepast eind 2020 en begin 2021. Daarbij zijn ook de strategische doelen van het fonds nader uitgewerkt. In de ABTN zijn de doelstellingen en beleidsuitgangspunten verwoord. Het VO stelt vast dat het bestuur zich voorbereidt op een eventuele wijziging van het pensioenstelsel. Gezien de huidige crisis en het onder druk staan van het pensioenstelsel door lage buffers en vergrijzingsproblematiek, is het VO echter wel benieuwd naar de houdbaarheid van het pensioencontract en in hoeverre dit besproken zal worden binnen het bestuur. Duidelijk is dat in 2020 en begin 2021 het bestuur al veel voorwerk heeft gedaan inzake het nieuwe pensioenakkoord.

Het VO wil hier graag in betrokken zijn en meegenomen worden in het proces.

Oordeel

Het VO is van oordeel dat het bestuur blijvend aandacht moet hebben voor de toekomst van het fonds.

Aanbevelingen

Aandachtspunt ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel zal zijn of dit goed uitgevoerd kan worden.

Bestuurlijke principes/Governance

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid. Het bestuur heeft een transparante werkwijze en informeert het VO tijdig over relevante onderwerpen. Wet- en regelgeving worden consequent toegepast. Het bestuur stelt het VO in staat om zijn verantwoordelijkheden goed uit te voeren. De rol van het VO wordt gerespecteerd.

Bevindingen

Het bestuur geeft inzicht in het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid. De werkwijze van het bestuur is transparant en het VO wordt tijdig geïnformeerd over relevante onderwerpen. Alle stukken van het bestuur zijn voor het VO toegankelijk. Het bestuur heeft in het bestuursverslag gerapporteerd over de naleving van de gedragscode en de Code Pensioenfondsen. Tevens is in het bestuursverslag een evaluatie over het functioneren van het bestuur opgenomen.

Het bestuur heeft regelmatig overleg met het VO bij het afleggen van verantwoording.

Covid-19 heeft voor alle pensioenorganen impact op het functioneren. Hierdoor hebben de overleggen tussen de verschillende pensioenorganen digitaal plaatsgevonden. Dit heeft echter wel effect op een aantal onderwerpen. Deze

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

onderwerpen zijn uitgesteld vanwege de onmogelijkheid om fysiek te vergaderen. Te denken valt aan de afronding van de zelfevaluatie door het bestuur.

Oordeel

Het VO stelt opnieuw vast en is van oordeel dat het bestuur heel goed inzicht geeft in het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid. De werkwijze is transparant en het bestuur is in control. Het VO is hierover zeer tevreden.

Het VO is van oordeel dat het bestuur voldoende gerapporteerd heeft over de naleving en evaluatie. Tevens is goed dat bij de vervanging van bestuursleden er veel aandacht is voor het selecteren van deskundige bestuurders. Er is goed uitgelegd waarom van de Pensioencode is afgeweken ten aanzien van de termijnen voor herbenoeming. Het VO kan zich in de uitleg van het bestuur om af te wijken vinden. Het gaat hier nog maar om een enkele afwijking ten aanzien van de termijn in verband met continuïteit in het bestuur en dat is te overzien gezien de periode waarom het gaat.

Tenslotte wordt de dialoog tussen het bestuur en het VO als goed beoordeeld.

Uitvoering, Kosten en Beloningsbeleid

Bij de uitvoering van de administratie staat kwaliteit voorop, de kosten dienen marktconform te zijn. In het bestuursverslag verantwoordt het bestuur op transparante wijze de kosten. Het beloningsbeleid dient evenwichtig te zijn voor alle organen van het fonds en zorgvuldig te worden vastgesteld.

Bevindingen

Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag over de kosten van de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer. De kosten zijn redelijk marktconform.

Oordeel

De rapportage inzake de kosten zijn transparant en worden op zorgvuldige wijze verantwoord. Het VO is van oordeel dat het beloningsbeleid evenwichtig en zorgvuldig is vastgesteld en daarmee transparant.

Premiebeleid

De samenstelling van de premie is weloverwogen en uitlegbaar (normen voor solvabiliteitsopslag, kostenopslag, herstellpremie e.d.). Daarbij expliciteert het bestuur in hoeverre de premie zich verhoudt tot de zuiver kostendekkende premie, de risico's van de premievaststelling en de belangenafweging die daarbij is gemaakt. Er is beleid bepaald ten aanzien van de premie bij reservetekort en bij een crisis.

Bevindingen

Het VO constateert dat de samenstelling van de premie weloverwogen en uitlegbaar is.

De premie is kostendekkend, maar draagt echter niet bij aan het herstel van het fonds. Het dempen van de premie op basis van verwacht rendement kent een keerzijde: de gedempte kostendekkende premie is formeel in orde, maar de *zuivere* kostendekkende premie komt structureel niet binnen. Dat betekent dat jaarlijks voor pensioenopbouw mede een beroep wordt gedaan op de buffers die gerelateerd zijn aan de reeds opgebouwde aanspraken. Indien voor de vaststelling van het verwacht rendement de uiterste grenzen worden opgezocht, dient het bestuur zich daarbij af te vragen of dit op lange termijn binnen de evenwichtige belangenafweging past. Het bestuur heeft deze aanbeveling in 2017 opgepakt en besproken in 2018, 2019 en 2020.

Aan sociale partners is gevraagd om de premievaststelling eerder te bespreken dan in eerste instantie is afgesproken. Dit is in 2019 en 2020 gebeurd. In 2020 zijn er goede afspraken gemaakt om stapsgewijs naar een kostendekkende premie te gaan. Er zijn grote stappen gezet door het bestuur en sociale partners op dit dossier en het bestuur heeft hiermee het advies van het VO opgevolgd.

Oordeel

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het VO is van oordeel dat de premievaststelling goed is verlopen. De eerste stap is gezet. Het VO wil dit proces goed blijven volgen.

Toeslagbeleid en opdrachtaanvaarding

Het bestuur van het fonds streeft er naar dat alle belanghebbenden zo veel mogelijk duidelijkheid verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding van de pensioenregeling die de sociale partners als opdracht aan het fonds geven. De besluiten zijn in overleg met de organen genomen en de resultaten zijn weergegeven in een haalbaarheidstoets, uitgelegd, besproken in dialoog met het VO en vastgelegd.

De toeslagverlening en het beleid ten aanzien van korting is evenwichtig voor alle belangengroepen. Ook is het beleid ten aanzien van inhaalindexatie vastgelegd. Doelstellingen en beleidsuitgangspunten ten aanzien van de toeslagverlening zijn vastgesteld in overleg met VO en Raad van Toezicht.

Bevindingen

Het VO constateert dat het streven van het bestuur om aanspraken waardevast na te komen met het huidige beleid op korte termijn lastig is.

De haalbaarheidstoets van het fonds is in 2020 tijdens een gezamenlijke vergadering met het bestuur en Raad van Toezicht uitgelegd en besproken. Het pensioenresultaat voldoet op de lange termijn aan het toeslagbeleid.

De resultaten van de haalbaarheidstoets zijn uitgelegd, besproken in dialoog met het VO en vastgelegd. Uit de toets is gebleken dat de regeling haalbaar is. Het vereist eigen vermogen is op korte termijn binnen de gestelde grenzen.

De risicohouding is conform de lijn van vorige jaren.

Oordeel

Het VO is van oordeel dat het huidige beleid in lijn is met de overeengekomen risicohouding.

Beleggingsbeleid

Het bestuur gaat als een goed huisvader om met het belegde vermogen en is in control. Er is beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur verantwoordt zich naar het VO in een dialoog over de strategie en resultaten.

Bevindingen

Het VO constateert dat het ESG beleid goed is beschreven en goed uitgevoerd door middel van heldere rapportages. Het VO is goed geïnformeerd over de wijze van beleggen en de resultaten van de beleggingen.

De actuaris heeft geconstateerd dat het bestuur zich als goed huisvader heeft gedragen ten aanzien van het belegde vermogen.

Het VO ziet dat de invulling van de strategie binnen de grenzen wordt uitgevoerd en dat de rendementen conform de benchmark van de markt zijn. Het beleggingsrendement van 10,8% is ondanks Covid-19 gunstig voor het pensioenfonds.

Oordeel

Het VO is tevreden met de uitvoering van het beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen door het bestuur. Het VO constateert dat het rendement van 10,8% conform de benchmark van de markt is en gunstig uitpakt voor het pensioenfonds.

Aanbeveling

Het VO adviseert het bestuur om goed te kijken naar de impact van het nieuwe pensioenakkoord op het beleggingsbeleid van het fonds.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Samenvattend oordeel

Het VO is van oordeel dat het bestuur goed functioneert.

Ook in Covid-19 crisis heeft het bestuur zeer kordaat opgetreden en het VO goed meegenomen in deze periode. Dit is naar de mening van het VO een groot compliment waard.

Het VO is van oordeel dat de verstandhouding tussen de verschillende organen van het pensioenfonds goed is en is zeer tevreden over de samenwerking met zowel het bestuur als de Raad van Toezicht. Ook is het VO tevreden over de samenwerking met de verschillende adviseurs en uitbestedingspartners.

Namens Het Verantwoordingsorgaan,

De Voorzitter

K. Bant

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur is van mening dat het Verantwoordingsorgaan haar taken en verantwoordelijkheden zeer zorgvuldig heeft uitgevoerd, wat tot uiting komt in de voorgaande tekst. Het bestuur heeft hier grote waardering voor. De voorgaande bevindingen, oordelen en aanbevelingen zijn helder, concreet en constructief waardoor het bestuur hier direct mee aan de slag kan. In de overlegvergadering van 11 juni 2021 tussen bestuur, Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht is voorgaande tekst besproken en daar waar nodig toegelicht. Het bestuur neemt de bevindingen, oordelen en aanbevelingen mee in haar beleid het komende jaar en zal het Verantwoordingsorgaan met regelmaat informeren over de opvolging ervan.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

De Raad van toezicht wil met dit verslag inzicht geven in zijn werkzaamheden en de bevindingen in 2020. Voorafgaand aan elk jaar stelt de RvT een werkplan op. In dit plan worden reguliere toezicht-onderwerpen opgenomen, maar ook onderwerpen waaraan de raad specifieke aandacht wil geven in het desbetreffende jaar. Ook wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de toezichtthema's van DNB.

In 2020 zijn diverse thema's behandeld aan de hand van een jaarplan dat besproken is met het bestuur en het Verantwoordingsorgaan. De leden van de RvT zijn aanwezig geweest bij vergaderingen van het bestuur en/of de commissie met het aandachtsgebied dat past bij het aandachtsgebied van het lid van de raad.

Opdracht en werkwijze

De raad beoordeelt de samenwerking met het bestuur en andere organen als zeer open, transparant en constructief. Alle stukken van het bestuur zijn voor de raad toegankelijk.

Voor de werkwijze van de raad is het reglement leidend. Het reglement staat op de website. In dit reglement staat dat de RvT het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging adviseert over:

- De beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks en balances binnen het fonds;
- De wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- De wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op lange termijn.

De RvT beoordeelt het functioneren van het fonds en het bestuur. Daarnaast beoordeelt de raad of vereiste beleidsdocumenten, reglementen, regelingen en procedures aanwezig zijn en hoe deze tot stand zijn gekomen. Vervolgens wordt erop toegezien of de implementatie heeft plaatsgevonden en op welke wijze de opvolging en evaluatie plaatsvindt. De wijze waarop het bestuur zijn rol invult, wordt in de beoordeling meegenomen.

De raad neemt kennis van de notulen van de vergaderingen van het bestuur en de notulen van de bestuurscommissies. Deze rapportage wordt ook aan de raad verzonden. De raad blijft verder op de hoogte van de relevante ontwikkelingen binnen het fonds door het voeren van gesprekken met betrokkenen, en aan de hand van fondsdocumenten, het jaarverslag en kwartaalrapportages. De raad heeft in 2020 zelf vier keer vergaderd en daarnaast tweemaal met het bestuur en tweemaal met het Verantwoordingsorgaan. Daarnaast hebben de voorzitters van het bestuur, de RvT en het verantwoordingsorgaan frequent overleg gehad. De raad wordt ondersteund door het bestuursbureau van het fonds. De raad heeft aandacht gegeven aan de afronding van het DNB-onderzoek naar de toereikendheid van de beheersomgeving met betrekking tot de pensioenadministratie bij BPS die door AGH wordt uitgevoerd. Begin 2020 heeft DNB schriftelijk aangegeven geen opmerkingen meer te hebben over de toereikendheid van de beheersomgeving met betrekking tot de pensioenadministratie bij BPS die door AGH wordt uitgevoerd. Daarnaast heeft de raad aandacht gegeven aan de (her) benoemingen van bestuursleden, alsmede de inrichting van de op basis van de IORP II richtlijn geldende verplichting om te beschikken over een risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en actuariële functie. Het functioneren van de bestuurlijke commissies en risicomanagement stond in 2020 eveneens wederom op de agenda. Tenslotte heeft de raad in 2020 met het bestuur gesproken over de overname van AGH door Appelpensioen en de door het bestuur vooraf te stellen voorwaarden.

Jaarverslag 2020

De raad heeft zich een beeld kunnen vormen van het jaarrekeningproces en de bevindingen van het verantwoordingsorgaan, de accountant en de actuaris. Op grond hiervan heeft de raad het proces van de totstandkoming en de vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020 op 16 juni 2021 goedgekeurd.

Conclusie

Op 11 juni 2021 heeft de Raad van Toezicht zijn bevindingen en aanbevelingen besproken met het verantwoordingsorgaan en daarbij verantwoording afgelegd over zijn werkzaamheden. Het verantwoordingsorgaan heeft deze bevindingen en aanbevelingen meegenomen in zijn positieve oordeel over het functioneren van het bestuur in 2020.

Al met al is de raad van toezicht van oordeel dat de beleids- en bestuursprocedures goed zijn ontwikkeld en dat het bestuur de checks and balances voldoende heeft toegepast bij zijn besluitvorming.

Woerden, 16 juni 2021

De Raad van Toezicht

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

M. Simon
P.A. de Bruijn - Nooteboom
P. de Geus

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Reactie van het Bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht

Het bestuur is de Raad van Toezicht erkentelijk voor hun inspanningen. Het bestuur herkent de aanbevelingen en zal deze meenemen bij haar werkzaamheden. In de overlegvergadering van 11 juni 2021 tussen bestuur, Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht is het verslag van de Raad van Toezicht besproken en daar waar nodig toegelicht.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

Balans per 31 december

Na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten

		2020	2019
Activa	Ref.		
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoedbeleggingen		335.159	287.056
Aandelen		883.627	722.081
Vastrentende waarden		1.727.336	1.643.080
Derivaten		1.329	1.881
Overige beleggingen		17.691	31.386
		2.965.142	2.685.484
Vorderingen en overlopende activa	2	8.010	8.227
Overige activa			
Liquide middelen	3	5.944	6.811
Totaal activa		2.979.095	2.700.522
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Beleidsreserve		-247.789	-189.032
Solvabiliteitsreserve		409.480	375.235
		161.691	186.203
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	5	2.779.443	2.483.089
Kortlopende schulden (uit hoofde van VPL)	6	35.098	28.839
Overige schulden en overlopende passiva	7	2.863	2.391
Totaal passiva		2.979.095	2.700.522

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Staat van baten en lasten

		2020	2019
	Ref.		
Baten			
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	8	40.820	42.781
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	9	285.521	363.329
Overige baten	10	54	136
		<u>326.396</u>	<u>406.246</u>
Lasten			
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	13		
Pensioenopbouw		57.725	51.321
Indexering en overige toeslagen		-	-
Rentetoevoeging		-8.039	-4.977
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten		-46.266	-44.087
Wijziging markrente		354.711	360.666
Wijziging actuariële grondslagen		-56.808	4.830
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-2.353	249
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling		1.627	1.214
Overige mutaties		-4.244	-14.689
		<u>296.354</u>	<u>354.527</u>
Pensioenuitkeringen	11	46.480	44.184
Pensioenuitvoeringskosten	12	4.238	3.754
Saldo overdracht van rechten voor risico pensioenfonds	14	3.692	-220
Overige lasten	15	144	75
		<u>350.908</u>	<u>402.321</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-24.512</u>	<u>3.925</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Beleidsreserve		-58.758	-19.062
Solvabiliteitsreserve		34.245	22.987
		<u>-24.512</u>	<u>3.925</u>

KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	47.175	51.581
Ontvangen premiebijdragen VPL	-	-
Overdracht van rechten	-	220
Overig	54	136
	47.230	51.937
Uitgaven		
Pensioenuitkeringen	46.012	45.642
Overdracht van rechten	3.692	-
Pensioenuitvoeringskosten	4.237	3.752
Overig	144	77
	54.086	49.470
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-6.856	2.466
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	868.946	734.867
Directe beleggingsopbrengsten	168.963	72.233
Overige ontvangsten	-52	678
	1.037.857	807.778
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	1.027.369	799.744
Kosten van vermogensbeheer	4.835	6.853
Overige uitgaven	-335	0
	1.031.869	806.597
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	5.989	1.181
Netto kasstroom	-868	3.647
Liquide middelen per 1 januari	6.811	3.164
Liquide middelen per 31 december	5.944	6.811
Mutatie liquide middelen	-868	3.647

Toelichting op de grondslagen

ALGEMEEN

Inleiding

Het doel van het fonds, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41149565, statutair gevestigd te 's-Gravenhage is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, het uitvoeringsreglement en de ABTN. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de slagersbranche verplicht aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. De in de tabellen opgenomen bedragen zijn afgeronde bedragen. Door afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som van de afzonderlijke getallen. Het bestuur heeft op 16 juni 2021 de jaarrekening opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "Schattingswijzigingen".

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

GRONDSLAGEN

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2020	31-12-2019
USD	1,23	1,12
GBP	0,90	0,85
CAD	1,56	1,45
HKD	9,51	9,09
AUD	1,59	1,59
CHF	1,08	1,09
SEK	10,02	10,00
SGD	1,62	1,67
DKK	7,44	7,69
NOK	10,47	10,00

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen die samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie. Beleggingen voor risico pensioenfondsen en beleggingen inzake VPL worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en voor het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding bestaat, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waarde wijzigingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar reële waarde gewaardeerd.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten), onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft die onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplus vermogen.

Beleidsreserve

De Beleidsreserve is bedoeld om alle niet-beleggingsrisico's op te vangen. Dit betreft onder andere operationele risico's, inflatierisico's en actuariële risico's. De Beleidsreserve wordt gevoed door het resultaat nadat de Solvabiliteitsreserve op het juiste niveau is gebracht. De Beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve, onder aftrek van de Solvabiliteitsreserve.

Solvabiliteit

De Solvabiliteitsreserve is bedoeld om koersdalingen in de beleggingsportefeuille te kunnen opvangen. De Solvabiliteitsreserve is gelijk aan het (wettelijk) vereiste vermogen. Dit is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In die evenwichtssituatie is het wettelijk vereiste vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% ten aanzien van de als voorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomst wordt voorkomen dat het fonds binnen 1 jaar beschikt over minder middelen dan de hoogte van de technische voorzieningen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde.

De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op de balansdatum geldende ABTN en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw, in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

GRONDSLAGEN

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020.

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de aanspraken welke volgens de reglementaire bepalingen op de balansdatum zijn verworven. Bij de berekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Overlevingstafels

Prognosetafels AG2020, waarbij de sterftetekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die is gebaseerd op de ervaringssterfte van het fonds.

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd tot 65 jaar. Deze partnerfrequentie is gebaseerd op publicaties van het CBS 2020 inclusief samenwonenden. Vanaf 65 jaar tot en met 67 jaar wordt een partnerfrequentie van 100% gehanteerd. Vanaf 67 jaar neemt de partnerfrequentie af met de veronderstelde sterfte van de partner en wordt het bepaald partner systeem gehanteerd.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw wordt als volgt toegepast:

- Indien de man de hoofdverzekerde is: leeftijdsverschil van 3 jaar (man ouder dan vrouw).
- Indien de vrouw de hoofdverzekerde is: leeftijdsverschil van 2 jaar (man ouder dan vrouw).

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 0,4% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 67 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd (voor studerende wezen tot de 27-jarige leeftijd).

Voorziening voor toekomstige excassokosten

De kostenopslag op de technische voorzieningen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten is 2,7%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan AOP is uitgegaan van een revalidatiekans van 0%.

IBNR

Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.

Onvindbaren

Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert, wordt een reservering aangehouden, gewaardeerd op de werkelijke leeftijd. In de reservering wordt rekening gehouden met de gemiste uitkeringen over het verleden en de kans dat de deelnemer gevonden wordt. Na 5 jaar wordt deze kans verondersteld nihil te zijn.

Aanpassingen

Op 9 september 2020 is de Prognosetafel AG2020 gepubliceerd. Naar aanleiding van het grondslagenonderzoek gedurende 2020 zijn de volgende actuariële grondslagen/methoden aangepast:

- Ervaringssterfte
- Wezenpensioen opslag
- Partnerfrequenties/leeftijdsverschil.

Het resultaat op wijziging actuariële grondslagen en methoden in 2020 is:

- Wijziging overlevingstafel naar Prognosetafel AG2020 67.648.000

GRONDSLAGEN

- Wijziging ervaringssterfte (11.671.000)
- Wijziging wezenpensioen opslag 2.114.000
- Wijziging partnerfrequenties/ leeftijdsverschil (1.283.000)

Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)

De VPL-overgangsregelingen zijn door Cao-partijen vastgesteld en opgenomen in het pensioenreglement. De overgangsregelingen worden uitgevoerd door het fonds. De langlopende schuld betreft de gefactureerde premies voor de overgangsregelingen. Hieraan wordt het rendement toegevoegd, de inkoop van de extra pensioenaanspraken wordt onttrokken aan deze schuld. De verwerking van de VPL-regeling vindt op de hiervoor beschreven wijze plaats, teneinde vermenging van pensioenvermogen met VPL-gelden tegen te gaan.

De jaarlijks aan de langlopende schuld toe te voegen premie (dotatie) bedraagt 2,0% van de pensioengrondslagsom. Het toe te kennen rendement is gelijk aan het gemiddelde beleggingsrendement van het fonds over het desbetreffende kalenderjaar (zowel positief als negatief). De inkoop van aanspraken vindt plaats op basis van de grondslagen voor de kostendekkende premie, gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 1 januari van het inkoopjaar, inclusief een solvabiliteitsopslag en een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

UFR-dekkingsgraad

De UFR-dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de langlopende schulden en minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de UFR-dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden, en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte dan wel te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder premiebijdragen risico fonds is separaat opgenomen de hoogte van de inkoop(som)(men) inzake ingekochte pensioenaanspraken uit hoofde van VPL.

Beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten voor beleggingen voor risico fonds en beleggingen inzake VPL worden op dezelfde wijze vastgesteld. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen.

GRONDSLAGEN

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen, inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Jaarlijks wordt 2,7% (2019: 2,7%) van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,7% (2019: 2,7%) van de uitkeringen en afkopen vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

De inkoop van aanspraken vindt plaats op basis van de grondslagen ultimo boekjaar, inclusief een solvabiliteitsopslag die minimaal gelijk is aan de UFR-dekkingsgraad en maximaal gelijk is aan het vereiste eigen vermogen.

GRONDSLAGEN

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting op de balans

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	287.056	722.081	1.643.080	1.881	31.386	2.685.484
Aankopen	319.819	212.059	535.677	-	-	1.067.555
Verkopen	-342.870	-99.814	-437.102	-13.977	-3.533	-897.297
Overige mutaties	-4.879	1.204	174	-	-8.158	-11.659
Herwaardering	76.032	48.098	-14.493	13.425	-2.003	121.058
Stand per 31 december 2020	335.159	883.627	1.727.336	1.329	17.691	2.965.142
Derivaten onder passiva	-	-	-	-	-	-
Totaal per 31 december 2020	335.159	883.627	1.727.336	1.329	17.691	2.965.142

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2019	276.825	722.824	1.297.755	-24	26.080	2.323.461
Aankopen	24.132	81.862	660.880	-	-	766.874
Verkopen	-26.395	-236.293	-451.543	11.281	-3.566	-706.516
Overige mutaties	-3.313	88	-803	-	7.743	3.716
Herwaardering	15.808	153.600	136.791	-9.377	1.128	297.950
Stand per 31 december 2019	287.056	722.081	1.643.080	1.881	31.386	2.685.484
Derivaten onder passiva	-	-	-	-	-	-
Totaal per 31 december 2019	287.056	722.081	1.643.080	1.881	31.386	2.685.484

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva. Van het totaal van de beleggingen heeft een bedrag van € 35.098 (2019: € 28.839) betrekking op de VPL-regeling. Dit saldo wordt niet separaat belegd en maakt deel uit van de totale beleggingen. De overige mutaties hebben onder andere betrekking op mutaties liquide middelen onder beheer bij de vermogensbeheerders, lopende interest en nog af te handelen beleggingstransacties.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde. Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van 'netto contante waarde'-berekeningen dan wel andere methoden.

- Genoteerde marktprijzen: Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden en banktegoeden.
- Onafhankelijke taxaties: Deze worden toegepast voor de waardering van onroerend goed in bezit van het fonds.

TOELICHTING OP DE BALANS

Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.

- NCW berekeningen: De 'netto contante waarde'-methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende markttrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden. Hieronder vallen de equity linked swaptions en inflations swaps, swaptions, options OTC en de deelnemingen.

Daarnaast worden beleggingsfondsen waarvan door een externe partij de Net Asset Value (NAV) wordt opgegeven onder deze methode verantwoord.

Tevens worden fondsen die gewaardeerd worden op intrinsieke waarde onder de "Andere methode" opgenomen. Dit betreffen fondsen waarbij de marktwaarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers. Voor fondsbeleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages. Deze rapportages zijn door een onafhankelijke accountant gecontroleerd maar de periode van deze rapportages loopt niet synchroon met het boekjaar van het pensioenfonds. Om deze onzekerheid te mitigeren wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt.

Overzicht ultimo 2020

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	5	-	335.745	335.750
Aandelen	831.859	-	-	51.176	883.035
Vastrentende waarden	1.553.813	-	1.920	171.603	1.727.336
Derivaten	-	-	1.329	-	1.329
Overige beleggingen	8.129	-	-	9.562	17.691
	2.393.802	5	3.249	568.086	2.965.142

Overzicht ultimo 2019

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	261.465	-	25.591	287.056
Aandelen	693.134	-	-	28.859	721.993
Vastrentende waarden	1.301.315	-	2.104	339.749	1.643.169
Derivaten	-	-	1.881	-	1.881
Overige beleggingen	16.290	-	-	12.262	28.551
	2.010.739	261.465	3.985	406.461	2.682.649

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vastgoedbeleggingen

	2020	2019
Direct vastgoed	5	261.465
Indirect vastgoed	335.074	20.633
Beleggingsdebiteuren	671	4.958
Totaal per 31 december	335.750	287.056

In 2020 is 100% (2019: 100%) van het directe vastgoed getaxeerd door onafhankelijke, beëdigde taxateurs.

Aandelen

	2020	2019
Private equity aandelen	50.475	28.859
Aandelenbeleggingsfondsen	831.859	693.134
Beleggingsdebiteuren	701	144
Beleggingscrediteuren	-	-56
Stand per 31 december	883.035	722.081

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
Obligaties	351.094	348.489
Obligatiefondsen	1.210.873	1.178.139
Leningen op schuldbekentenissen	1.920	2.104
Money Market Fund	160.125	111.199
Beleggingsdebiteuren	3.323	3.149
Stand per 31 december	1.727.336	1.643.080

Derivaten

	2020	2019
Valutaderivaten	1.329	1.881

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid.

TOELICHTING OP DE BALANS

De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekendstaande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Beleggingsfondsen: het renterisico wordt gedeeltelijk afgedekt door beleggingen in Insight LDI Solutions Plus fondsen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	2020		2019	
	Contract-omvang	Contract-waarde	Contract-omvang	Contract-waarde
Forward EUR/GBP	15.881	-235	-	-
Forward EUR/GBP	17.291	-123	-	-
Forward EUR/GBP	2.254	-33	36.270	209
Forward EUR/USD	68.399	768	152.317	1.640
Forward EUR/USD	62.391	500	-	-
Forward EUR/USD	61.320	451	15.397	31
Forward EUR/USD	302	0	-	-
		1.329		1.881

Overige beleggingen naar soort

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
Infrastructuur	9.563	15.099
Liquide middelen	8.129	16.290
Beleggingscrediteuren	-1	-3
Totaal per 31 december	17.691	31.386

TOELICHTING OP DE BALANS

2. Vorderingen en overlopende activa

	2020	2019
Vorderingen op werkgevers	4.229	4.451
Nog te factureren premie	3.736	3.404
Omzetbelasting	-	242
Kortlopende lening AGH	-	125
Rekening-courant	2	-
Overige vorderingen	43	5
Stand per 31 december	8.010	8.227

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt de statische methode genoemd.

De te vorderen omzetbelasting betreft een teruggaafverzoek over de jaren 2010 tot en met 2014, aangezien in het verleden te weinig omzetbelasting in aftrek is gebracht. Op 20 februari 2020 heeft de Belastingdienst aangekondigd dat zij een ambtshalve teruggaaf verleent van € 242. Het bedrag is in de loop van 2020 ontvangen.

	2020	2019
Werkgevers	4.573	4.991
Voorziening dubieuze debiteuren	-344	-540
	4.229	4.451

In 2020 is de voorziening verlaagd met een bedrag van € 196 (2019: € 303).

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	2020	2019
Rekening-courant ING	5.944	6.811
Stand per 31 december	5.944	6.811

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder beleggingen voor risico fonds opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

4. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Stichtings- kapitaal	Beleidsreserve	Solvabiliteits- reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2019	-	-169.970	352.248	182.278
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-19.062	22.987	3.925
Overige mutaties	-	-	-	-
Stand per 31 december 2019	-	-189.032	375.235	186.203
Bestemming saldo van baten en lasten	-	-58.758	34.245	-24.512
Overige mutaties	-	-	-	-
Stand per 31 december 2020	-	-247.789	409.480	161.691

Solvabiliteit

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Pensioenvermogen	2.941.134	105,8	2.669.292	107,5
Af: technische voorzieningen	2.779.443	100,0	2.483.089	100,0
Eigen vermogen	161.691	5,8	186.203	7,5
Af: vereist eigen vermogen	409.480	14,7	375.235	15,1
Vrij vermogen	-247.789	-8,9	-189.032	-7,6
Minimaal vereist eigen vermogen	115.615	4,2	103.215	4,2
UFR dekkingsgraad		105,8%		107,5%
Beleidsdekkingsgraad		101,5%		106,7%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting solvabiliteitsrisico.

De UFR-dekkingsgraad is als volgt berekend: (totale activa -/- schulden)/ technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de UFR-dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort. De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort.

TOELICHTING OP DE BALANS

Het verloop van de UFR-dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

Ontwikkeling dekkingsgraad	2020	2019
Beginstand	107,5%	108,6%
Premie	-0,9%	-0,7%
Uitkeringen	0,1%	0,2%
Toeslagen / korting	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-13,5%	-15,8%
Rendement	11,8%	17,4%
Wijziging actuariële grondslagen	2,0%	0,0%
Overig	-1,2%	-2,2%
Eindstand	105,8%	107,5%

Herstelplan 2021

Per eind 2020 was de beleidsdekkingsgraad van het fonds lager dan de vereiste dekkingsgraad. Er was sprake van een reservetekort, en het fonds was verplicht om op uiterlijk 1 april 2021 een herstelplan in te dienen bij DNB. In het nieuwe herstelplan heeft het fonds aangegeven welke maatregelen worden ingezet om binnen 10 jaar het vereist eigen vermogen te behalen. Volgens dit plan is de beleidsdekkingsgraad in 2024 hoger dan het vereist eigen vermogen. Bij het opstellen van het herstelplan heeft het bestuur zich laten ondersteunen door externe adviseurs.

Het bestuur heeft besloten dat in 2020 geen kortingsmaatregelen noodzakelijk zijn.

In 2020 heeft de UFR-dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Werkelijk 2020	Herstelplan 2020
Beginstand	107,5%	108,1%
Premie	-0,9%	-1,1%
Uitkeringen	0,1%	0,1%
Toeslagen / korting	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-13,5%	0,0%
Rendement	11,8%	3,4%
Wijziging actuariële grondslagen	2,0%	0,0%
Overig	-1,2%	0,1%
Eindstand	105,8%	110,6%

De UFR-dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2020 105,8% en liep daarmee achter op het herstelplan dat uitgaat van 110,6% op die datum.

TOELICHTING OP DE BALANS

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	2.483.089	2.128.561
Pensioenopbouw	57.725	51.321
Rentetoevoeging	-8.039	-4.977
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-46.266	-44.087
Inkoop uit hoofde van VPL regeling	1.627	1.214
Wijziging marktrente	354.711	360.666
Wijziging actuariële grondslagen	-56.808	4.830
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-2.353	249
Overige mutaties	-4.244	-14.689
Stand per 31 december	2.779.443	2.483.089

Voor een verdere toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

Specificatie voorzieningen naar aard:

	2020	2019
Basisregeling	2.759.253	2.456.087
Premievrijstelling/IBNR	20.190	27.001
Stand per 31 december	2.779.443	2.483.088

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2020		2019	
	Aantallen	Voorziening	Aantallen	Voorziening
Actieven deelnemers	14.035	952.039	13.865	841.585
Gewezen deelnemers	47.730	1.008.128	49.336	884.933
Pensioengerechtigden	12.201	723.065	11.677	669.665
Overigen	-	96.210	-	86.906
Stand per 31 december	73.966	2.779.443	74.878	2.483.089
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	-	-	-	-
	73.966	2.779.443	74.878	2.483.089

TOELICHTING OP DE BALANS

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 67 jaar. In 2020 wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,60% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag (2019: 1,60%). De pensioengrondslag is gelijk aan het loon volgens de Wet financiering sociale verzekeringen, verminderd met de franchise van € 14.167. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op nabestaandenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de leeftijd van 21 jaar. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kan de pensioenregeling worden gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

Het Bestuur streeft ernaar jaarlijks per 1 januari toeslagen toe te kennen. Het Bestuur hanteert hierbij als maatstaf de prijsinflatie (te weten het CBS-consumentenindexcijfer, alle huishoudens afgeleid). Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd. In de gedempte kostendekkende premie wordt rekening gehouden met het verwachte rendement van het fonds en de financiering van toeslagen.

Indien een toeslag toegekend wordt, worden de aanspraken van deelnemers, de aanspraken van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen met eenzelfde percentage verhoogd.

Vanaf 1 januari 2016 valt het toeslagbeleid onder het financiële toetsingskader dat geldt vanaf 1 januari 2015. Dit betekent dat het beleid toekomstbestendig moet zijn:

- Tot een beleidsdekkingsgraad van 110% mag er niet geïndexeerd worden.
- Bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 130% (deze bovengrens wordt periodiek vastgesteld conform de wettelijke voorschriften) mag conform de ambitie volledig worden geïndexeerd.
- Tussen genoemde grenzen kan een pro-rata toeslag toegekend worden.

Deze staffel is een richtlijn; het bestuur beslist jaarlijks over het al dan niet toekennen van een toeslag.

Vanaf een beleidsdekkingsgraad hoger dan de bovengrens van de nieuwe beleidsstaffel kan het bestuur inhaaltoeslagen verlenen, maar pas als eventuele kortingen ongedaan zijn gemaakt en de toeslagverlening volledig is verleend. Voor inhaaltoeslagverlening mag jaarlijks maximaal 1/5 van het voor inhaal beschikbare vermogen worden ingezet.

In 2020 is er besloten om geen toeslag te verlenen per 1 januari 2021. In 2019 en 2018 zijn er toeslagen verleend. In 2020 is er geen toeslag verleend. Vanaf 1 januari 2010 tot 1 januari 2018 waren de pensioenen niet meer verhoogd. Dit geldt voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden.

6. Kortlopende schuld inzake VPL

	2020	2019
Stand per 1 januari	28.839	20.663
Premie	4.734	6.159
Rendementstoerekening	3.152	3.308
Toekenning VPL-aanspraken	-1.627	-1.291
Stand per 31 december	35.098	28.839

De voorziening VPL vervalt per 31 december 2021. Om deze reden is de voorziening VPL in deze jaarrekening opgenomen als kortlopende schuld. In 2019 werd de voorziening VPL nog geclassificeerd als langlopend.

Bij inkoop van de rechten wordt de inkoopsom (en hiermee de vrijval uit de langlopende schuld) als separate post onder de overige premiebaten verantwoord. Beleggingsresultaten inzake VPL en voor VPL bestemde premies worden direct toegevoegd aan de langlopende schuld.

TOELICHTING OP DE BALANS

7. Overige schulden en overlopende passiva

	2020	2019
Pensioenen	1.519	1.733
Te betalen kosten	701	512
Handelscrediteuren	643	145
Stand per 31 december	2.863	2.391

Specificatie pensioenen

	2020	2019
Uitkeringen	3	0
Premies	435	790
Waardeoverdrachten	94	24
Belastingen sociale lasten	987	919
	1.519	1.733

Specificatie te betalen kosten

	2020	2019
Advies en controle	120	88
Beleggingen	523	420
Overige kosten	57	5
	701	512

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als naar de specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en de deelnemers moet verhogen, naast het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

TOELICHTING OP DE BALANS

De UFR-dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2020	2019
Technische voorzieningen	2.779.443	2.483.089
Buffers:		
S1 Renterisico	11.934	51.977
S2 Risico zakelijke waarden	331.884	282.257
S3 Valutarisico	97.741	85.134
S5 Kredietrisico	87.570	83.272
S6 Verzekeringstechnische risico	84.233	74.465
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie-effect	-203.882	-201.870
Totaal S vereiste buffers	409.480	375.235
Vereist vermogen (artikel 132- Pensioenwet)	3.188.923	2.858.324
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	2.941.134	2.669.292
Tekort / surplus	-247.789	-189.032

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Deze derivatencontracten zijn valutatermijncontracten of onderdeel van beleggingsfondsen, en zijn verantwoord onder de vastrentende waarden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagbeleid

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van de te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën, en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid.

De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van derivaten.

TOELICHTING OP DE BALANS

Methodiek "Look through"

Onderstaande tabel toont de waarde van de beleggingen voor look through en ná look through.

	2020		2019	
	Waarde voor look through	Waarde na look trough	Waarde voor look through	Waarde na look trough
Vastrentende waarden	1.724.013	1.242.598	1.639.931	1.244.543
Aandelen	882.334	777.867	721.993	638.882
Vastgoed	335.079	347.657	282.098	293.798
Derivaten	1.329	211.372	1.881	173.116
Overig en Liquide middelen	17.692	380.953	31.389	326.953
Subtotaal	2.960.448	2.960.448	2.677.292	2.677.292
Overlopende activa/passiva	4.694	4.694	8.192	8.192
Totaal per 31 december	2.965.142	2.965.142	2.685.484	2.685.484

Marktrisico (S1-S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico, het valutarisico en het grondstoffenrisico. Het marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico). De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

In de hieronder genoemde balanswaarde vastrentende waarden zijn ook de beleggingen Geldmarktfondsen opgenomen, daar deze worden meegerekend voor de duration. De Geldmarktfondsen zijn verantwoord onder Overige beleggingen.

	2020		2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	1.242.598	6,04	1.244.543	5,69
Duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	1.453.970	17,43	1.417.659	14,93
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	2.779.443	21,7	2.483.089	21,20

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch".

TOELICHTING OP DE BALANS

Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. '.

Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties, in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties te vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie, en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd, die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	2020		2019	
Resterende looptijd ≤ 1 jaar	69.249	5,6%	97.227	7,8%
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	344.773	27,7%	362.172	29,1%
Resterende looptijd 5 <> 10 jaar	414.521	33,4%	430.780	34,6%
Resterende looptijd 10 <> 20 jaar	232.982	18,7%	204.411	16,4%
Resterende looptijd > 20 jaar	181.073	14,6%	149.954	12,0%
Totaal per 31 december	1.242.598	100,0%	1.244.543	100,0%

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Vastgoedbeleggingen

	2020		2019	
		%		%
Winkels	-	-	14.660	5,0
Woningen	312.537	89,9	254.969	86,8
Participaties in vastgoedmaatschappijen	35.120	10,1	24.169	8,2
Totaal per 31 december	347.657	100,0	293.798	100,0

TOELICHTING OP DE BALANS

	2020		2019	
		%		%
Europa (EU landen)	336.193	96,7	283.077	96,4
Noord-Amerika	6.125	1,8	5.941	2,0
Azië exclusief Japan	2.496	0,7	1.343	0,5
Pacific	2.533	0,7	2.909	1,0
Centraal en Zuid-Amerika	36	0,0	142	0,0
Overige landen	274	0,1	386	0,1
Totaal per 31 december	347.657	100,0	293.798	100,0

Aandelen

	2020		2019	
		%		%
Basismaterialen	47.458	6,1	35.782	5,6
Cyclische consumptiegoederen	117.045	15,0	85.824	13,4
Financiële instellingen	101.241	13,0	109.358	17,1
Niet cyclische consumptiegoederen	68.838	8,8	58.410	9,1
Gezondheidszorg	108.536	14,0	88.033	13,8
Nutsbedrijven	9.946	1,3	12.903	2,0
Telecommunicatie	61.908	8,0	33.819	5,3
Energie	14.975	1,9	20.579	3,2
Industrie	85.860	11,0	66.812	10,5
Technologie	138.056	17,7	106.548	16,7
Diversen	24.004	3,1	20.813	3,3
Totaal per 31 december	777.867	100,0	638.882	100,0

	2020		2019	
		%		%
Europa (EU landen)	301.679	38,8	261.436	40,9
Europa (Niet EU landen)	46.228	5,9	38.444	6,0
Noord-Amerika	222.836	28,6	185.059	29,0
Azië exclusief Japan	139.173	17,9	92.965	14,6
Pacific	42.092	5,4	35.751	5,6
Centraal en Zuid-Amerika	10.681	1,4	11.038	1,7
Overige landen	15.178	2,0	14.189	2,2
Totaal per 31 december	777.867	100,0	638.882	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2020 circa € 797.462 (2019: € 694.991). Het strategische beleid van het fonds is om 50% van de belangrijkste valutaposities af te dekken.

TOELICHTING OP DE BALANS

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2020			2019		
	Voor afdekking	Valuta derivaten	Netto positie (na)	Voor afdekking	Valuta derivaten	Netto positie (na)
Euro	2.161.647	226.452	2.388.099	1.980.430	189.922	2.170.352
USD	353.858	-189.092	164.766	306.554	-158.947	147.607
GBP	67.686	-35.866	31.821	63.052	-35.709	27.343
JPY	29.488	-	29.488	22.427	934	23.360
HKD	44.293	-	44.293	25.936	1.356	27.292
CAD	13.160	-	13.160	10.548	286	10.834
AUD	7.737	-	7.737	8.737	377	9.114
SEK	13.571	-	13.571	15.825	120	15.946
CHF	30.071	-	30.071	23.955	269	24.224
DKK	21.845	-	21.845	13.789	37	13.825
NOK	10.871	-	10.871	9.094	25	9.119
Overig	204.882	-156	204.726	195.075	3.201	198.276
Totaal per 31 december	2.959.109	1.339	2.960.447	2.675.420	1.872	2.677.292

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC) derivatenposities worden aangegaan, en bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpanden en dergelijke bij hypothecaire geldleningen, en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door een onderpand. Er wordt gebruikgemaakt van dagelijkse waarderingen.

	2020		2019	
		%		%
Bedrijfsobligaties	377.501	30,4	388.618	31,2
Hypotheke	288.662	23,2	266.301	21,4
Loans	1.920	0,2	2.104	0,2
Staatsobligaties	574.516	46,2	587.519	47,2
Totaal per 31 december	1.242.598	100,0	1.244.543	100,0

TOELICHTING OP DE BALANS

	2020		2019	
		%		%
Mature markets	1.104.355	88,9	1.081.594	86,9
Emerging markets	138.244	11,1	162.949	13,1
Totaal per 31 december	1.242.598	100,0	1.244.543	100,0

Van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2020		2019	
		%		%
AAA	196.023	15,8	208.389	16,7
AA	247.103	19,9	235.821	18,9
A	116.408	9,4	149.618	12,0
BBB	174.099	14,0	183.170	14,7
< BBB	82.769	6,7	101.828	8,2
Geen rating	426.197	34,3	365.718	29,4
Totaal per 31 december	1.242.598	100,0	1.244.543	100,0

Onder 'geen rating' zijn in 2020 voornamelijk de Insight LDI Solution Plus fondsen in de matching portefeuille opgenomen.

S6 Verzekeringstechnisch risico (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG 2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het beleid van het fonds is om het risico op overlijden niet te herverzekeren.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit, naast het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het fonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie.

TOELICHTING OP DE BALANS

Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening zijn weergegeven in de toelichting van de post "Indexering en overige toeslagen".

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten, zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden vermeld:

Ultimo 2020 zijn er voldoende beleggingen, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij. Dit betreft per 31 december 2020 de volgende posten:

	31-12-2020	31-12-2019
Duitsland	93.585	96.002
Nederland	65.996	78.934
Frankrijk	103.574	88.117

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuilles in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sector gebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden, is sprake van een cumulatief concentratierisico. Ultimo 2020 wordt dit risico adequaat beheerd, en worden door het fonds hiervoor geen extra buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke.

Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden als interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Kempen Capital Management N.V. (fiduciair manager) en Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. (vastgoedbeheerder).

Met deze partijen zijn overeenkomsten en servicelevel agreements gesloten. De afhankelijkheid van deze partijen wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian Kasbank N.V.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

TOELICHTING OP DE BALANS

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark. De S10 is eind 2017 op nul gesteld aangezien er na de ESG-transitie in het vierde kwartaal, er geen aandelenbeleggingsfonds is meer met een tracking error hoger dan 1. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van DNB toe.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Enkele bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in de pensioenregeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Er zijn geen zekerheden of garanties ontvangen.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Per ultimo 2020 bedragen de investeringsverplichtingen van het pensioenfonds € 253,1 miljoen. Deze investeringsverplichtingen worden hieronder kort toegelicht.

a. Rotij:	€ 0,0 miljoen
b. ADVARP:	€ 4,3 miljoen
c. Amvest:	€ 75,0 miljoen
d. Bouwinvest:	€ 75,0 miljoen
Totaal vastgoed:	€ 154,3 miljoen
e. ASR Non-NHG Hypothekenfonds:	€ 5,0 miljoen
f. ICG Direct Lending:	€ 77,4 miljoen
g. Alcentra Direct Lending:	€ 17,4 miljoen
Totaal vastrentende beleggingen:	€ 99,8 miljoen

Totaal van niet in de balans opgenomen verplichting per eind 2020 bedraagt € 253,1 miljoen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds evenmin juridische procedures aangespannen tegen derden.

Verstreekte zekerheden en garanties

Er zijn geen zekerheden verstrekt of garanties gesteld.

TOELICHTING OP DE BALANS

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Toelichting op de staat van baten en lasten

8. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers- en werknemersgedeelte	39.193	41.490
Inkoopsom toekenning VPL aanspraken	1.627	1.291
	40.820	42.781

De premiebijdragen 2020 liggen € 2,0 miljoen lager dan in 2019. In 2019 was € 4,7 miljoen toe te rekenen aan terugwerkende kracht mutaties over de jaren voor 2019.

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 20,3% (2019: 20,3%) van de grondslag.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Kostendekkende premie	73.698	65.986
Gedempte premie	38.047	39.429
Feitelijke premie	39.193	41.490

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2015 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op basis van een verwacht toekomstig rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Kosten pensioenopbouw	61.438	54.320
Pensioenuitvoeringskosten	2.982	2.649
Solvabiliteitsopslag	9.277	9.017
	73.698	65.986

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Kosten pensioenopbouw	21.197	22.195
Pensioenuitvoeringskosten	2.982	2.649
Solvabiliteitsopslag	3.201	3.684
Opslag i.v.m. minimale verwachtingswaarde voor de prijsindex	10.667	10.901
	38.047	39.429

De kosten pensioenopbouw betreffen de kosten van de jaarinkoop van de pensioenaanspraken, inclusief de kosten voor premievrijstelling voor nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen. De toeslagverlening is voorwaardelijk, en is daarom geen onderdeel van de kosten pensioenopbouw. De pensioenuitvoeringskosten volgen uit de staat van baten en lasten en de vrijval voor kosten uit de technische voorziening. De solvabiliteitsopslag 2020 wordt berekend door het percentage vereist vermogen per 31 december 2019 te vermenigvuldigen met de kosten pensioenopbouw. De opslag in verband met minimale verwachtingswaarde voor de prijsindex wordt berekend door rekening te houden met kosten van toekomstige toeslagverlening. Deze wordt bepaald op basis van een prijsinflatie van 2% per jaar.

Er is geen sprake van premiekortingen dan wel premieopslagen.

9. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2020			
Vastgoedbeleggingen	6.411	76.032	82.443
Aandelen	12.006	48.098	60.103
Vastrentende waarden	153.723	-14.493	139.229
Derivaten	-	13.425	13.425
Overige beleggingen	-25	-1.668	-1.693
Kosten vermogensbeheer	-	-4.835	-4.835
Totaal	172.115	116.558	288.673
Af: rendementstoerekening VPL			-3.152
			285.521

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2019			
Vastgoedbeleggingen	10.706	15.808	26.513
Aandelen	12.532	153.600	166.131
Vastrentende waarden	52.119	136.791	188.910
Derivaten	-	-9.377	-9.377
Overige beleggingen	185	1.128	1.313
Kosten vermogensbeheer	-	-6.853	-6.853
Totaal	75.541	291.096	366.637
Af: rendementstoerekening VPL			-3.308
			363.329

De kosten van vermogensbeheer bedragen in 2020 € 4.835 (2019: € 6.853). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 € 1.985 (2019: € 534).

Onder de kosten van vermogensbeheer zijn in 2020 voor € 608 exploitatiekosten voor vastgoed opgenomen. In 2019 is voor € 2.426 exploitatiekosten voor vastgoed opgenomen. De rendementstoekenning VPL bedraagt in 2020 € 3.152 (2019: € 3.308).

10. Overige baten

	31-12-2020	31-12-2019
Overig	54	136
Totaal	54	136

11. Pensioenuitkeringen

	31-12-2020	31-12-2019
Ouderdomspensioen	34.036	32.397
Partnerpensioen	9.900	9.581
Wezenpensioen	51	44
Afkopen	2.493	2.151
Overige uitkeringen	-	12
Totaal	46.480	44.184

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

12. Pensioenuitvoeringskosten

	31-12-2020	31-12-2019
Bestuurskosten	1.196	1.179
Administratiekostenvergoeding	3.009	2.673
Controle en advies Actuaris	156	178
Kosten adviseurs	120	209
Contributies en bijdragen	201	185
Accountantskosten	135	72
Toerekening aan VMB	-546	-516
Overige kosten	-33	-227
Totaal	4.238	3.754

In 2020 is onder 'overige kosten' een bate van € 73 opgenomen betreffende de vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren. Daarnaast is een bate van € 38 verantwoord betreffende in rekening gebrachte incassokosten.

Accountantskosten

	31-12-2020	31-12-2019
Controle van de jaarrekening	124	72
Andere controlewerkzaamheden	11	-
	135	72

Honoraria onafhankelijk accountant

2020	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	124	-	124
Andere controlewerkzaamheden	11	-	11
Fiscale advisering	86	-	86
	221	-	221
2019	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	72	-	72
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	144	-	144
	216	-	216

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2020 als in 2019 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V.

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- aan het pensioenfonds in het boekjaar 2020 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- aan het pensioenfonds in het boekjaar 2020 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2020 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Overeenkomstig artikel 104 van de Wvb wordt vermeld dat aan het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

13. Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen

	31-12-2020	31-12-2019
Pensioenopbouw	57.725	51.321

Rentetoevoeging

	31-12-2020	31-12-2019
Benodigde rente	-8.039	-4.977

	31-12-2020	31-12-2019
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-46.266	-44.087
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	1.627	1.214
	-44.638	-42.872

Wijziging marktrente

	31-12-2020	31-12-2019
Wijziging marktrente	354.711	360.666

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en overige toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Overige wijzigingen

Resultaat op kanssystemen

	31-12-2020	31-12-2019
Resultaat op Sterfte	4.933	3.195
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-251	1.826
Resultaat op mutaties	-439	9.669
Overig resultaat	56.808	-4.830
	61.052	9.859

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

14. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	31-12-2020	31-12-2019
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-3.462	-1.402
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	2.593	1.521
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	-869	119
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	7.154	1.183
Onttrekking voorziening pensioenverplichtingen	-4.946	-1.272
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	2.208	-90
Resultaat waardeoverdrachten	1.339	29

Wijziging technische voorziening

	31-12-2020	31-12-2019
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	2.593	1.521
Onttrekking de voorziening pensioenverplichtingen	-4.946	-1.272
Saldo waardeoverdrachten	-2.353	249

25 Saldo overdracht van rechten (kasstroom)

	31-12-2020	31-12-2019
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-3.462	-1.402
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	7.154	1.183
Saldo waardeoverdrachten	3.692	-220

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

15. Overige lasten

	31-12-2020	31-12-2019
Diverse kosten	144	75
Totaal	144	75

Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit een vaste vergoeding, een vergoeding voor reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten 2020: € 1.196 (2019: € 1.179).

Bestemming saldo van baten en lasten

Het voorstel resultaatbestemming 2020 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van het fonds heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld op 16 juni 2021.

Namens het bestuur,

16 juni 2021, Woerden,

L.T.M. de Leede (werkgeversvoorzitter)

J.E. Klijn (werknemersvoorzitter)

OVERIGE GEGEVENS

ACTUARIËLE VERKLARING

Actuariële verklaring

Opdracht

Door "Stichting De Samenwerking", Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf te 's Gravenhage is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van "Stichting De Samenwerking", Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 23.520.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.470.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor 1 jaareinde.

ACTUARIËLE VERKLARING

Mijn oordeel over de vermogenspositie van "Stichting De Samenwerking", Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 16 juni 2021

drs. Hen Veerman AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

BIJLAGEN

Volumeveranderingen

Ontwikkelingen ten aanzien van deelnemers en pensioengerechtigden

In dit hoofdstuk wordt een aantal tabellen weergegeven die betrekking hebben op de deelnemers en de pensioengerechtigden. Allereerst volgt een overzicht van de aantallen mannelijke en vrouwelijke deelnemers die bij het fonds zijn geregistreerd. Dit is inclusief de ex-deelnemers die op basis van arbeidsongeschiktheid de pensioenopbouw premievrij voortzetten.

Aantallen verzekerden waarvoor wordt bijgedragen

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Mannen	5.652	5.580	6.069	6.063	5.447
Vrouwen	8.383	8.285	8.603	8.576	8.004
Totaal	14.035	13.865	14.672	14.639	13.451

Deelnemers met premievrije rechten

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Mannen	17.575	18.216	17.851	17.610	18.284
Vrouwen	30.155	31.120	30.365	29.727	28.056
Totaal	47.730	49.336	48.216	47.337	46.340

Het aantal deelnemers dat een periodieke uitkering ontvangt (op 31 december) en de hoogte van de jaarlijkse som aan ingegane pensioenrechten op jaarbasis daarvan worden in de volgende tabellen over de jaren 2016 tot en met 2020 zichtbaar gemaakt.

Aantallen pensioenen in uitkering

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Ouderdomspensioenen mannen	5.744	5.560	5.442	5.087	4.937
Ouderdomspensioenen vrouwen	3.160	2.937	2.735	2.479	2.262
Partnerpensioenen vrouwen	2.699	2.611	2.574	2.547	2.320
Partnerpensioenen mannen	545	524	499	486	399
Wezenpensioenen	53	45	54	36	39
Totaal	12.201	11.677	11.304	10.635	9.957

BIJLAGEN

Ingegane pensioenrechten op jaarbasis

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Ouderdompensioenen mannen	29.277	27.730	27.047	25.983	24.772
Ouderdompensioenen vrouwen	5.403	4.908	4.688	4.429	4.154
Partnerpensioenen vrouwen	8.705	8.356	8.587	8.297	8.065
Partnerpensioenen mannen	765	724	745	725	670
Wezenpensioenen	59	43	42	33	38
Totaal	44.209	41.761	41.109	39.467	37.699

Individuele waardeoverdracht

Het fonds werkt, op basis van het wettelijk recht op waardeoverdracht, mee aan individuele overdrachten bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is het voorkomen van pensioenbreuk en versnippering van pensioenaanspraken. Werknemers die vóór het ontstaan van het wettelijk recht op waardeoverdracht, zijnde 8 juli 1994, van dienstbetrekking zijn gewisseld, hebben geen wettelijk recht op waardeoverdracht. Met het oog op de doelstelling tot het voorkomen van pensioenbreuk van deze 'oude' gevallen, werkt het fonds ook mee bij deze overdrachten.

	31-12-2020		31-12-2019	
	aantal	Overdrachts-waarde	aantal	Overdrachts-waarde
Inkomende waardeoverdrachten	8	2.593	31	1.402
Uitgaande waardeoverdrachten	2.345	4.946	118	1.183

Vrijwillige voortzetting pensioenopbouw

De pensioenopbouw kan onder bepaalde voorwaarden (met name minstens 3 jaar deelnemer, geen andere pensioenregeling) vrijwillig voor maximaal 3 jaar voortgezet worden. Bij vrijwillige voortzetting komt de premie volledig voor rekening van de deelnemer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	aantal	Opbouw-waarde	aantal	Opbouw-waarde
Vrijwillige voortzetting	2	-	1	1

Gemoedsbezwaarden

Het pensioenreglement kent een regeling voor werknemers die gemoedsbezwaren hebben tegen iedere vorm van verzekering. Deze werknemers kunnen vrijstelling van de verplicht gestelde collectieve pensioenregeling verkrijgen. In dat geval gaan de deelnemers dezelfde premiebijdragen betalen als de reguliere deelnemers. Deze bijdragen worden op een aparte spaarrekening geboekt. Het gespaarde bedrag wordt vanaf de pensioneringsdatum in gelijke termijnen aan de werknemer uitgekeerd gedurende 15 jaar. Ingegane uitkeringen worden jaarlijks per 1 januari verhoogd met een door het bestuur vastgestelde intrestvoet.

BIJLAGEN

	31-12-2020		31-12-2019	
	aantal	Opbouw- waarde	aantal	Opbouw- waarde
Gemoedsbezwaarden	19	226	19	226

Mutatieoverzicht deelnemers en gepensioneerden

	deelnemers (excl. arbeids- ongeschikten)	gewezen deelnemers	gepensioneer- den	Totaal
Stand per 1 januari 2020	13.865	49.336	11.677	74.878
(Her)toetreding	4.363	-1.712	-	2.651
Uitdiensttreding	-4.028	4.017	-	-11
Pensionering	-141	-677	1.205	387
Overlijden	-14	-155	-510	-679
Waardeoverdacht	-	-2.330	-	-2.330
Afkoop kleine pensioen	-	-399	-150	-549
Beëindiging wezenpensioen	-	-	-2	-2
Verval kleine pensioenen	-27	-256	-	-283
Overige oorzaken	17	-94	-19	-96
Totaal per 31 december 2020	14.035	47.730	12.201	73.966

	deelnemers (excl. arbeids- ongeschikten)	gewezen deelnemers	gepensioneer- den	Totaal
Stand per 1 januari 2019	14.672	48.216	11.305	74.193
(Her)toetreding	3.972	-1.466	-	2.506
Pensionering	-120	-586	1.083	377
Overlijden	-22	-160	-464	-646
Premievrij gemaakt door uit dienst	-4.597	4.597	-	-
Waardeoverdacht	-	-118	-	-118
Afkoop kleine pensioen	-	-430	-214	-644
Beëindiging wezenpensioen	-	-	-	-
Verval kleine pensioenen	-	-721	-	-721
Overige oorzaken	-40	4	-33	-69
Totaal per 31 december 2019	13.865	49.336	11.677	74.878

BIJLAGEN

Aantallen naar leeftijd

2020	Leeftijd	deelnemers met opbouw (incl. AO)	gewezen deelnemers	Gepensioneerden	Totaal
	<20	-	-	47	47
	20-25	1.706	877	4	2.587
	25-30	1.563	3.355	2	4.920
	30-35	1.383	3.509	1	4.893
	35-40	1.188	2.633	5	3.826
	40-45	1.317	3.256	14	4.587
	45-50	1.755	5.472	35	7.262
	50-55	1.927	9.276	103	11.306
	55-60	1.707	9.880	238	11.825
	60-65	1.222	7.614	401	9.237
	65-70	267	1.836	2.901	5.004
	70-75	-	19	3.632	3.651
	75-80	-	3	2.329	2.332
	80-85	-	-	1.487	1.487
	85-90	-	-	687	687
	90-95	-	-	242	242
	>95	-	-	73	73
		14.035	47.730	12.201	73.966

2019	Leeftijd	deelnemers met opbouw (incl. AO)	gewezen deelnemers	Gepensioneerd en	Totaal
	<20	-	-	40	40
	20-25	1.721	1.591	5	3.317
	25-30	1.601	3.840	-	5.441
	30-35	1.257	3.415	1	4.673
	35-40	1.180	2.608	6	3.794
	40-45	1.324	3.556	15	4.895
	45-50	1.907	6.255	35	8.197
	50-55	1.838	9.742	111	11.691
	55-60	1.642	9.684	245	11.571
	60-65	1.143	7.007	385	8.535
	65-70	252	1.618	2.901	4.771
	70-75	-	17	3.423	3.440
	75-80	-	3	2.219	2.222
	80-85	-	-	1.361	1.361
	85-90	-	-	615	615
	90-95	-	-	238	238
	>95	-	-	77	77
		13.865	49.336	11.677	74.878

Kenmerken pensioenregeling

De pensioenregeling in 2020

Pensioensysteem

Het fonds hanteert een pensioenregeling in de vorm van een middelloonregeling. Dit betekent dat de deelnemer elk jaar pensioen opbouwt over de pensioengrondslag. De deelnemer ontvangt dus een pensioen (+ AOW) dat gebaseerd is op het gemiddelde salaris dat hij heeft verdiend gedurende de deelname aan het fonds. Werknemers die geboren zijn voor 1950 konden tot 1 januari 2015 onder voorwaarden nog gebruikmaken van de VUT-regeling van de Stichting Vrijwillig Uittreden Slagersbedrijf (STIVUS).

Voor werknemers die geboren zijn vanaf 1950 is het sinds 2007 mogelijk om het ouderdomspensioen te vervroegen tot maximaal de 60ste verjaardag. Vanaf 1 januari 2018 is uitstellen tot maximaal 5 jaar na AOW-leeftijd mogelijk. De deelnemer kan daarbij ook kiezen voor een deeltijdpensioen of een hoog-laag pensioen.

Voor werknemers die op 31 december 2006 en 1 januari 2007 deelnamen aan de pensioenregeling wordt onder voorwaarden extra pensioen ("VPL-Overgangsregeling") ingekocht. Dit extra pensioen wordt op drie momenten ingekocht: op 31 december 2011, op 31 december 2016 en op 31 december 2021. Een van de voorwaarden is dat de deelnemer op die data nog steeds actief deelneemt aan het fonds.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het fonds, neemt vanaf de eerste dag van de maand waarin de werknemer 21 jaar wordt verplicht deel aan de pensioenregeling.

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd is met ingang van 1 januari 2014 67 jaar, ingaande de eerste dag van de maand van 67 jaar worden.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag, die gebruikt wordt om de opbouw van het pensioen te berekenen, is het pensioengevend salaris min de franchise. In 2020 bedroeg de franchise € 7,12 voor elk gewerkt contractuur, met een jaarlijks maximum van € 14.167,00.

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

In 2020 werd 1,60% van de pensioengrondslag opgebouwd aan ouderdomspensioen.

Partnerpensioen

Voor eventuele nabestaanden wordt jaarlijks partnerpensioen opgebouwd ter hoogte van 70% van het ouderdomspensioen.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 20% van het totale partnerpensioen, en wordt uitgekeerd tot 18 jaar. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld. Met ingang van 1 januari 2018 wordt het wezenpensioen bij schoolgaande of studerende wezen tot maximaal 27 jaar uitgekeerd.

Uitruilen partnerpensioen ouderdomspensioen

Het omzetten van partnerpensioen (opgebouwd na 1 januari 2002) in ouderdomspensioen is mogelijk. Met ingang van 2008 is ook het recht om ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen opgenomen in het pensioenreglement. Deze "uitruil" kan plaatsvinden op de datum van pensionering. Het ouderdomspensioen kan ook (gedeeltelijk) uitgeruild worden in partnerpensioen. Dit is mogelijk bij beëindiging van de deelneming of op de pensioneringsdatum.

Premie

De te betalen premie was in 2020 20,30% van de pensioengrondslag. Hiervan kwam 12,20% voor rekening van de werkgever en 8,10% voor rekening van de werknemer.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het pensioenreglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

BIJLAGEN

Vrijwillige voortzetting

De pensioenopbouw kan in bepaalde situaties vrijwillig worden voortgezet voor maximaal 3 jaar, waarbij de werknemer de volledige premie dient te betalen. Indien er winst uit onderneming wordt genoten, kan dit voor maximaal 10 jaar.

Klachten- en geschillenprocedure

In het pensioenreglement is de klachtenprocedure opgenomen voor de (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden. Bij klachten gaat het om de uitvoering van de pensioenregeling. De klacht wordt dus primair gericht aan administrateur. De klachtenprocedure is ook vermeld in het uitvoeringsreglement, omdat ook werkgevers een klacht kunnen hebben over de uitvoering van de pensioenregeling.

In het pensioenreglement is ook de geschillenprocedure voor de hierboven genoemde groep belanghebbenden opgenomen. Bij geschillen gaat het om een bezwaar tegen een besluit van het bestuur, niet zijnde een besluit van algemene strekking. In dat geval is er een geschil met het bestuur van het fonds. Hiertegen kan een beroep worden ingesteld bij de Commissie van Scheidslieden, die bestaat uit drie onafhankelijke leden.

De geschillenprocedure is ook vermeld in het uitvoeringsreglement, omdat ook werkgevers een bezwaar kunnen hebben tegen een besluit van het bestuur.

Bestuur en Commissies

Bestuur

Het paritaire bestuur is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Namens werkgevers	Man/Vrouw	Leeftijd	Benoemd tot	Voorgedragen door
W. van den Brink	M	60	1-1-2021	KNS
L.T.M de Leede	V	57	1-1-2025	KNS
W.A.J. Geurts	M	57	1-1-2023	KNS
W.P. Hoogenboom	M	64	1-1-2023	KNS
A.J.M. Jansen	M	61	1-1-2021	KNS
R.B.E. van Kessel	M	57	1-1-2022	KNS

Namens werknemers	Man/Vrouw	Leeftijd	Benoemd tot	Voorgedragen door
J.E. Klijn	M	57	1-1-2023	FNV
W.C.M. Daams-van Geijn	V	61	1-1-2021	FNV
R. Dik	M	54	1-1-2024	FNV
F.A. van de Veen	M	55	1-1-2022	CNV Vakmensen

Namens gepensioneerden	Man/Vrouw	Leeftijd	Benoemd tot
H.J. van der Meer	M	65	1-1-2022
A. Baselmans	M	41	1-1-2022

De heer van den Brink was in 2020 voorzitter namens de werkgevers en fungerend bestuursvoorzitter. De heer Klijn was voorzitter namens de werknemers.

Per 1 januari 2021 zal de heer Tarmond, de heer Hoogenboom vervangen.

Per 1 januari 2021 zal mevrouw Peters, mevrouw Daams vervangen.

Per 8 februari 2021 zal de heer Van Amerongen, de heer Jansen vervangen

Per 8 februari 2021 zal mevrouw Van Eekelen, de heer Van der Meer vervangen.

Beleggingscommissie

Samenstelling per 31 december 2020: de samenstelling is in 2020 niet gewijzigd:

Leden	Organisatie
L.T.M. de Leede	KNS
J.E. Klijn	FNV
F.A. van de Veen	CNV Vakmensen

Risicocommissie

Samenstelling per 31 december 2020: de samenstelling is in oktober 2019 gewijzigd:

Leden	Organisatie
R.B.E. van Kessel	KNS
A. Baselmans	Gepensioneerden
H.J. van der Meer	Gepensioneerden (voorzitter commissie)

Met ingang van 1 januari 2021 zal mevrouw Van Eekelen plaatsnemen in de Risicocommissie.

Communicatiecommissie

Samenstelling per 31 december 2019: de samenstelling is in 2020 niet gewijzigd:

Leden	Organisatie
W.C.M. Daams-van Geijn	FNV (voorzitter commissie)
W.A.J. Geurts	KNS
W.P. Hoogenboom	KNS
R. Dik	FNV

Met ingang van 1 januari 2021 zal de heer Tarmond en mevrouw Peters plaatsnemen in de Communicatiecommissie. De heer Geurts neemt de rol van voorzitter van de commissie over per 1 januari 2021.

Overzicht nevenfuncties bestuursleden per 31 december 2020

De met een * aangegeven functies zijn betaald, al dan niet via de arbeidsrechtelijke werkgever van het bestuurslid.

De heer Klijn

- Vakbondsbestuurder bij FNV *
- Voorzitter Bpf VLEP
- Bestuurslid Stichting VOS (Stichting Vormings- en Ontwikkelingsfonds Slagersbedrijf)
- Bestuurslid Stichting SAS Zorgportaal
- Bestuurslid Stichting SAS I
- Cao-onderhandelaar voor de Slagers-cao
- Cao-onderhandelaar voor de Vlees-cao

De heer Van den Brink

- Directeur belangenbehartiging Werkgeversvereniging Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie *
- Bestuurslid Stichting VOS (Stichting Vormings – en Ontwikkelingsfonds Slagersbedrijf)
- Bestuurslid Stichting SAS Zorgportaal
- Bestuurslid Stichting SAS I
- Bestuurslid Stichting Meestertitels Slagersbranche
- Bestuurslid Stichting Expertisecentrum voor Slagersambacht
- Voorzitter Georganiseerd Overleg Slagersbedrijf

Mevrouw Daams-Van Geijn

- Vakbondsbestuurder bij FNV *
- Gemeenteraadslid gemeente Duiven *
- Bestuurslid SOVVB
- Bestuurslid Stichting VOS (Stichting Vormings – en Ontwikkelingsfonds Slagersbedrijf)
- Bestuurslid Stichting SAS I
- Bestuurslid SAS Zorgportaal
- Bestuurslid Colland Arbeidsmarktfonds
- Bestuurslid sectorkamer voedsel/groen/gastvrijheid
- Lid commissie arbeidsvoorwaarden Slagersbedrijf
- Voorzitter buurtvereniging

De heer Hoogenboom

- Lid bestuur VOS (Stichting Vormings – en Ontwikkelingsfonds Slagersbedrijf)
- Lid bestuur Sovvb (Stichting Opleidingsfonds Vleesverwerkende en -bewerkende bedrijven)
- Lid bestuur SAS Zorgportaal
- Lid bestuur SAS I
- Lid algemeen bestuur MKB-Nederland
- Lid bestuur Vereniging Detailhandel Nederland
- Lid bestuur CBS Comore
- Lid bestuur Daan Schop stichting

De heer Van Kessel

- Hoofd Beleid Sociale Zaken en Onderwijs Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie *
- Secretaris van de Stichting VOS

- Secretaris van de Sovvb
- Secretaris van de stichting SAS I
- Secretaris van de stichting SAS Zorgportaal
- Secretaris van het Georganiseerd Overleg Slagersbedrijf
- Secretaris van de commissie arbeidsvoorwaarden Slagersbedrijf
- Secretaris van de geschillencommissie cao Slagersbedrijf
- Lid commissie marktsegment Voedsel van SBB
- Lid commissie HBC-SZ
- Lid Beroepscommissie Onderwijs MKB
- Secretaris van De Raad voor ambachtelijke pluimvee- en wildbedrijven
- Secretaris van de stichting FBA
- Secretaris van de stichting FBS

De heer Van de Veen

- Coördinator pensioenafdeling en pensioenbestuurder van CNV Vakmensen*
- Lid bestuur van SVUOV (VPL cao openbaar vervoer)
- Lid bestuur, lid GRC-commissie, toehoorder beleggingscommissie van pensioenfonds Vlep
- Adviseur van The Global Impact Pool (Kempen/via pensioenfonds voor het Slagersbedrijf)
- Lid werkgroep Diepe Spoor IMVB Pensioenconvenant
- Lid bestuur en voorzitter auditcommissie APF Unilever
- Lid projectgroep Stichting van de Arbeid Transitiehandleiding Pensioenakkoord

De heer Dik

- Pensioenbestuurder FNV *
- Juridisch medewerker FNV *
- Lid geschillencommissie cao Slagersbedrijf

De heer Van der Meer

- Vakbondsbestuurder FNV *
- Vereffenaar Bpf Tandtechniek
- Werknemersvoorzitter Bpf MITT
- Bestuurslid Bpf STIP (IKEA)

De heer Jansen

- Directeur PensioenA3 BV *
- Bestuurslid Pensioenfonds Notariaat (SPN)
- Lid geschillencommissie Pensioenfonds Onafhankelijk Apothekers
- Penningmeester VvE Westpier
- Bestuurslid VvE Federatie Parkeren Westkeetshaven

Mevrouw De Leede

- Bestuurder SPN (Bpf Notariaat)
- Bestuurder BPFL (Bpf Levensmiddelen)
- Penningmeester Stichting Steunfonds Humanisme (Humanistisch Verbond)
- Voorzitter stichting Administratiekantoor Poppi Museum

De heer Baselmans

- Bestuurder CNV Vakmensen*

De heer Geurts

- Manager Advies en Actuarieat bij MN

BIJLAGEN

Het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Namens gepensioneerden:	Man/vrouw:	Leeftijd:	Benoemd tot:	Benoemd door:
H.C.M. van Kempen	M	72	1 januari 2024	CSO
M. Hoose	M	78	1 januari 2021	CNV Vakmensen
J. van der Kooi	M	73	1 januari 2022	FNV-zetel, ingevuld door CNV Vakmensen
Namens werknemers:				
Vacature				FNV
K. Bant	V	50	1 januari 2025	FNV
H. Hartgerink	M	61	1 januari 2024	FNV
Vacature				FNV
M. Truijen	M	42	1 januari 2022	CNV-zetel, ingevuld door FNV
Namens de werkgevers:				
H.J. Hofmeester	M	76	1 januari 2024	KNS
G.L. Witteveen	M	75	1 januari 2021	KNS
J. van Egmond	M	73	1 januari 2023	KNS
J.L.M. te Riele	M	73	1 januari 2022	KNS

Met ingang van 1 januari 2021 is de samenstelling en grootte van het Verantwoordingsorgaan veranderd en ziet er als volgt uit:

Namens gepensioneerden:	Man/vrouw:	Leeftijd:	Benoemd tot:	Benoemd door:
J. van der Kooi	M	73	1 januari 2022	CNV Vakmensen
J. Stoots	M	67	1 januari 2025	FNV
Namens werknemers:				
K.Bant	V	50	1 januari 2025	FNV
H. Hartgerink	M	61	1 januari 2024	FNV
J. Rozenboom	M		1 januari 2025	CNV
Namens de werkgevers:				
H.J. Hofmeester	M	76	1 januari 2024	KNS
J.L.M. te Riele	M	73	1 januari 2022	KNS

De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

	Man/vrouw:	Leeftijd:	Benoemd tot:
M. Simon	M	60	1 juli 2022
P.A. de Bruijn - Nooteboom	V	60	1 juli 2022
P. de Geus	M		1 maart 2024

- Met ingang van 1 juli 2018 is de heer Simon gekozen als voorzitter.

BIJLAGEN

Overzicht nevenfuncties leden Raad van Toezicht per 31 december 2020

De met een * aangegeven functies zijn betaald, al dan niet via de arbeidsrechtelijke werkgever van het bestuurslid.

De heer Simon

- Mede-eigenaar Xudoo B.V. Pensionboard Consultancy *
- Bestuurslid Bpf Banden & Wielen *
- Bestuurslid Bpf SPW*
- Voorzitter Raad van Toezicht Vopak*

Mevrouw De Bruijn

- Eigenaar Avistra, adviesorganisatie *
- Onafhankelijk voorzitter bestuur Bpf Meubel *
- Bestuurslid Pensioenfonds Zorg en Welzijn *
- Bestuurslid Pensioenfederatie
- Lid onderhandelingscommissie CAO Sociaal Domein

De heer De Geus

- Bestuurder Bpf Meubelindustrie en meubileringsbedrijven onbekend *
- Bestuurder Bpf voor de Banden en Wielenbranche*
- Bestuurder Stichting Pensioenfonds Xerox*

Samenwerkende organisaties

Interne partijen

KNS, CNV Vakmensen en FNV dragen bestuursleden voor, en benoemen de leden van het verantwoordingsorgaan. Het NVOG, één van de partners binnen de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties benoemt één lid van het verantwoordingsorgaan.

Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie (KNS)

Postbus 1234
2280 CE Rijswijk
(070) 390 63 65
www.knsnet.nl

FNV

Postbus 9208
3506 GE Utrecht
(0900) 96 90 (€ 0,10 p/m)
www.fnv.nl

CNV Vakmensen

Postbus 2550
3500 GM Utrecht
(030) 751 10 07
www.cnvvakmensen.nl

Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG)

Postbus 2069
3500 GB Utrecht
(030) 2846080
www.gepensioneerden.nl

Externe partijen

Het fonds werkt samen met de volgende partijen.

Uitvoeringsorganisaties

Pensioenbeheer

- AGH

Vermogensbeheer (Fiduciair manager)

- Kempen Capital Management N.V.

Vastgoedbeheer

- Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V.

Beleggingsadministrateur (Bewaarder – custodian)

- Caceis

Externe adviseurs

- M.M. van IJzerloo, Actor Bureau voor Sectoradvies, bestuursbureau (algemeen advies & bestuursondersteuning)
- C. Rouw, Actor Bureau voor Sectoradvies, bestuursbureau (algemeen advies & bestuursondersteuning)
- M. Verheul - ICC Verheul (vermogensbeheer)
- L. Thissen - Sprenkels & Verschuren B.V (adviserend actuaaris)

Waarmerkend actuaaris

Drs. Hen Veerman AAG RBA

Triple A - Risk Finance Certification B.V.

Externe accountant

C.J. de Witt RA

Deloitte Accountants B.V.

Compliance ondersteuning

K.M. Westerhof, Actor Bureau voor Sectoradvies

Begrippenlijst

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)	Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.
ALM (Asset Liability Management)	Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.
Boekwaarde	Het bedrag waarvoor een bezitting in de balans is opgenomen.
Converteerbare obligatie	Een obligatie die omgezet kan worden in aandelen.
Dekkingsgraad	<p>De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.</p> <ul style="list-style-type: none">• De UFR-dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen.• De beleidsdekkingsgraad betreft de dekkingsgraad waarop beleidsmaatregelen gebaseerd zullen worden. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de aanwezige dekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden, inclusief de maand waarin de beleidsdekkingsgraad wordt vastgesteld.• De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij voor de toekomstige jaren rekening wordt gehouden met toekenning van de voorwaardelijke toeslagverlening.• De vereiste dekkingsgraad is de verhouding tussen het vereist eigen vermogen en de verplichtingen.• De minimaal vereiste dekkingsgraad is de verhouding tussen het minimaal vereist eigen vermogen en de verplichtingen.
Deposito	Tegoed bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal 2 jaar) kan worden beschikt.
Derivaat	Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.
Duration	Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.
Franchise	Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon wordt geen premie betaald en worden geen aanspraken opgebouwd.
FTK (Financieel Toetsingskader)	Stelsel van DNB voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden.

BIJLAGEN

Geamortiseerde kostprijs	Het bedrag waarvoor financiële activa of verplichtingen bij eerste verwerking worden gewaardeerd minus aflossingen, plus of minus de cumulatieve afschrijving, gebruikmakend van de effectieve-rentemethode voor het verschil tussen het oorspronkelijke bedrag en het bedrag op de vervaldatum, en minus bijzondere waardeverminderingen of niet ontvangen bedragen.
High Yield	Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.
IBNR	“Incurred but not reported” Dit zijn voorzieningen (voor schade) die zich wel hebben voorgedaan, maar die nog niet gemeld zijn of bekend zijn.
Integriteitsrisico	Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers of de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.
Intrinsieke waarde	De actuele waarde van een belegging. Dit is de daadwerkelijke waarde op dat moment, die hoger of lager kan liggen dan de boekwaarde. Bij de boekwaarde wordt enkel naar de waarde in de balans gekeken.
Marktwaarde	Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Ook wel reële waarde genoemd.
Nominale waarde	De waarde die vermeld staat op een munt of een verhandelbaar waardepapier zoals een aandeel of obligatie.
Outperformance	Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Reële waarde	Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Ook wel Marktwaarde genoemd.
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Sterftegrondslag	Berekeningsmethode gebaseerd op een statistisch overzicht van sterftekansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.
Swap	Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.
Swaption	Een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

BIJLAGEN

Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheke.
VPL (Vroegpensioen, Prepensioen, Levensloop)	<p>Zo genoemd naar de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/Prepensioen en introductie levensloopregeling (Wet VPL), waardoor de belastingvoordelen voor VUT en prepensioenregelingen met ingang van 2006 zijn afgeschaft.</p> <p>Bij de afschaffing van VUT en prepensioen hadden werkgevers en werknemers in 2006 en 2007 de mogelijkheid om arbeidsvoorwaardelijke afspraken te maken over extra pensioenopbouw over verstreken dienstjaren (hierna: VPL-toezeggingen). Het belangrijkste verschil tussen een VPL-toezegging en een pensioen is dat de opbouw en financiering van een VPL-toezegging maximaal 15 jaar kan worden uitgesteld. Pensioenfondsen is het als nevenactiviteit toegestaan om een rol te spelen bij VPL-toezeggingen door sociale partners. Het fonds beheert in dat geval de door sociale partners bijeengebrachte gelden (VPL-gelden) totdat de VPL-toezegging wordt omgezet in pensioen en bij het fonds wordt ingekocht. Daarna is de Pensioenwet van toepassing.</p>
Technische voorzieningen	De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.
Waardeoverdracht	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.
Z-score	Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.